nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 21. oktobra 1962

Leto XVIII. - Št. 236 (5320)

Za začetek gledališke sezone

Včerajšnja premiera je bila prvo, zunanje potrdilo začetka nove gledališke sezone, ki se je pravzaprav začela že pred poldrugim mesecem. Odslej se bo odrska zavesa večkrat odgrinjala pred občinstvom. Kako pogosto in kod vse — to ni toliko odvisno od same volje gledališča. Toda naj bo pogosto ali bolj po redko, naj bo v Avditoriju ali v kateri koli podeželski dvorani — kako lepo bi bilo, če bi bila pred igralci vedno dvorana polna; pa če že ne povsem polna, vsaj dostojno zasedena.

V Trstu gotovo ni toliko slovenskih gledaliških predstav, da ne bi bila lahko vsaka zelo dobro obiskana. Tržaški Slovenci — in ni treba čakati na okolico — lahko napolnijo dvorano tako ob premierski predstavi kakor na reprizi (če nas ne bi bilo več kot za dve dvorani...) in vendar je obisk predstav že dlje časa boleča točka v delovanju gledališča. Res da to v Trstu ni samo na Slovence omejen pojav, vendar bi se s to ugotovitvijo ne smeli tolažiti in še manj opravičevati. Vsa kulturna dejavnost, ne samo gledališka, je pač komu namenjena. Če pa na tako dejavnost ni pravega odziva, tedaj lahko nastane vrsta vprašanj. Nekaj je nekje narobe, nekaj se je zataknilo — toda kaj, kje?

Pretresanje vseh teh vprašanj z iskanjem njih rešitve presega okvir tega članka. Lahko pa je vsako posamezno vprašanje predmet razprave, v katero bo verjetno rado poseglo vodstvo gledališča in za katero je naš list tudi vedno pripravljen odstopiti prostor. Toda malo lahko koristi tako razpravljanje, kjer se n. pr. zaradi nekakšne lagodnosti opravičuje slab obisk gledaliških predstav z neko ceneno stereotipno kritiko programa. Jasno, da je program prav tako podvržen kritiki kakor igra, režija in vse ostalo. Toda nesprejemljiva je kritika tistih, ki že v naprej «vedo», da kako delo «ni dobro» (čeprav ga prej še niso nikjer videli, ga niso brali niti niso brali poročil o uprizoritvi kje drugje) — in na predstavo ne pridejo. Tukaj je torej očitno, da se za tako na pamet naučeno kritiko skriva tista škodljiva mlačnost, ki se prične z opuščanjem obiska slovenskih gledaliških predstav in se potem nadaljuje z opuščanjem slovenskega branja ter ima nazadnje za posledico dajanje otrok v neslovensko šolo. Obisk gledaliških predstav je prav gotovo merilo aktivne zavednosti.

Obenem bi pa lahko tudi rekli, da je obisk merilo potrebe po gledališču. Pravo, profesionalno gledališče je velik aparat, ki zahteva nemalo sredstev. Obstoj gledališča res ne more biti odvisen samo od neko liko boljšega ali slabšega obiska, vendar pa je prav obisk predstav zelo zanesljiv znak, ki kaže, koliko je ljudem do gledališča, koliko jim je do tega, da gledališče obstaja. Ko trdimo, da nam je gledališče potrebno, tedaj nas lahko takoj kdo vpraša: toda kolikim? Koliko jih je še, ki z vznemirjeno radostjo pričakujejo gledališke predstave? Koliko jih je, ki pogrešajo gledališke predstave, če je pri nastopanju nastopila daljša pavza? In koliko jih je, ki bi zares, osebno čutili, če kdaj gledališča ne bi bilo več? Toda zadnje vprašanje je že preveč pesimistično, ker prav včerajšnja premiera in druge, ki bodo sledile, pričajo, da na tako možnost nihče ne misli, nasprotno vemo, da se vodstvo gledališča trudi, kako bi doseglo, da bi občinstvu nudilo celo kaj več. Toda nikakor pa ne more biti nepravičeno pričakovanje gledališča, da mu občinstvo s poštenim obiskom dokaže, da ga hoče imeti, da čuti potrebo po njem.

Nobeno gledališče ne dosega vedno enakih uspehov. Med dobrimi in zelo dobrimi predstavami je kdaj tudi katera manj dobra. Zaslugo ali krivdo za to imajo lahko avtor, režiser, igralci. Toda tisti, ki bi hoteli navajati kot vzrok, da ne pridejo na predstave Slovenskega gledališča v Trstu, kvaliteto, naj kar prisluhnejo pripombam tistih, ki obiskujejo tudi predstave drugih gledališč, ki nastopajo v Trstu. In neredko bodo slišali besede: saj naše gledališče bolje igra. Dogaja se pač, da se včasih nekaterim zdi to, kar je domače, naše, vse premalo. Prav verjetno pa so to prav tisti, ki tudi drugih gledališč ne vidijo — torej zopet lagoden način opravičevanja lastne mlačnosti.

Slovensko gledališče v Trstu je letošnjo sezono pričelo s Pirandellom. (Pravzaprav je želelo za počastitev 25-letnice smrti velikega dramatika uprizoriti kako njegovo delo že v pretekli sezoni.) Pirandello to pot ni prvič na odru tega gledališča. Cela vrsta pa je že italijanskih avtorjev, katerih dela je Slovensko gledališče uprizorilo. S Pirandellom je gledališče stopilo tudi pred dijaško mladino in eden izmed profesorjev je govoril o umetniku. Slovensko gledališče, ki sprejema na spored dela najrazličnejših avtorjev, nikoli ni zanemarjalo avtorjev sosednega naroda. Na oder našega gledališča so prišli, kakor prihajajo zaradi svoje umetniške vrednosti na oder katerega koli naroda. Toda kadar koli naše gledališče uprizarja italijanske avtorje, se še prav posebej zaveda, da opravlja pomembno in važno nalogo pri medsebojnem spoznavanju dveh sosednih narodov. Tako sosedstvo nalaga kulturnim ljudem pri obeh narodih dolžnost, ki je lahko celo prijetna, da svojemu ljudstvu kažejo kulturne vrednote pri sosedih. Slovensko gledališče v Trstu je to svojo dolžnost zares čutilo kot nekaj prijetnega ter jo vselej opravljalo z zavzetostjo in ljubeznijo. Ne bi hoteli tu razlagati, da na drugi strani doslej ni bilo tako, temveč raje upamo, da se bo tudi v tem pogledu kaj spremenilo. Mogoče je prav dramatika tisto področje, kjer se Slovenci ne moremo tako pred mednarodno javnostjo postaviti kot z drugimi literarnimi zvrstmi, toda če bi se hotelo, bi se najbrž tudi tu kaj našlo.

Slovensko gledališče je že večkrat dokazalo, da je vedno zraven, če je treba pomagati šoli, naši prosveti ali kako drugače. Njegovo delo pa ima med manjšino še prav poseben pomen. Tudi manjšina ima namreč, kakor do tiska in šole, pravico do še nadaljnje izobrazbe v slovenski besedi. In kje naj sliši lepšo slovensko besedo kot v gledališču? Tako gledališče opravlja del tistih nalog, na katere bi že morala misliti oblast sama, vendar na velja pripomniti, da za to svoje delo — kulturno-prosvetno delo med slovenskim prebivalstvom, ki so mu po ustavi priznane enake pravice kot večinskemu narodu — doslej ni prejelo nikake podpore ne pomoči. Prav prihajajo razni izgovori, ko je o tem beseda, vendar pa upamo in pričakujemo, da se bo kdaj stvar vzela tudi nekoliko bolj resno v pretres, namreč z voljo, da se temu gledališču tudi otipljivo pomaga. Priznati moramo: kdorkoli se je z gledališčem pobliže spoznal — pa četudi jezika ni razumel — mu je rad priznal njegovo visoko stopnjo. Če bi torej Slovensko gledališče v Trstu kdaj dobilo podporo od javnih oblasti, kakor jo prejemajo vsa italijanska gledališča, tedaj bi ta podpora šla zares kulturni ustanovi, ki svojo nalogo opravlja sicer v skrajno neugodnih pogojih toda vendar z vso resnostjo, predanostjo, ljubeznijo.

Včerajšnji premieri bo danes sledila prva repriza v Avditoriju in kmalu nato bo gledališče obiskalo svoje zvesto občinstvo v Škednju in na Opčinah. Na vrsto pa bodo prišli še ostali odri, ki so mu na razpolago. Naj bo ta prva predstava na vseh teh odrih lep pozdrav med starimi prijatelji — med gledališčem in občinstvom. Gledališču in občinstvu želimo v novi sezoni mnogo zadovoljstva.

Z včerajšnje premiere Pirandellove «Čepice s kraguljčki» v uprizoritvi Slovenskega gledališča v Trstu. Z leve na desno vidimo Miro Sardočevo (Beatrice Fiorca), Rada Nakrsta (Ciampa) in Mirando Caharija (Nina). Predstava, ki obsega še enodejanko «Patent», se bo ponovila v Avditoriju danes popoldne ob 18. uri.

Mediciju v pouk

Ugledni član sedanje vlade minister sen. Medici je prejšnji četrtek v svojem govoru ob zaključku splošne razprave o deželi Furlanija-Julijska krajina — ko je odgovarjal raznim senatorjem na njihove posege v razpravo — med drugim dejal tudi naslednje:

«Vlada želi pojasniti, da določba čl. 3 statuta ne more zadevati videmske pokrajine, ker na njenem področju ni manjšine slovenskega jezika, temveč so samo skupine prebivalcev italijanskega jezika, ki uporabljajo slovensko narečje v družinskih odnosih.»

Ta izjava je prav zares že sama po sebi tako nelogična, da dejansko ne bi zaslužila resnega odgovora, če ne bi šlo za člana vlade in za izjavo izrečeno v imenu vlade. Prav 26. t. m. poteče 66 let, odkar so župani sedmih občin Beneške Slovenije poslali tedanjemu italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu III. ob priliki njegove poroke s črnogorsko kneginjo Jeleno Petrović Njegoš svečano voščilo na še bolj svečano okrašenem pergamentu. Pri tem pa so ti slovenski župani uporabljali poleg italijanskega jezika še slovenski jezik. V tem jeziku, ki ga torej niso uporabljali v odnosil do svoje družine, temveč v eminentno svečanem odnosu županov svojih občin tedanjega poglavarja države, se tedanje njihovo voščilo dobesedno glasi takole:

«Na te-le zlat dan, u katerim najljeuša roža Jugoslovinska se presaja u italianski vart pod sjenco častitega Savojskega drevà, prebivauci italiansko - slovinski okraja Sv. Petra par Nediži, vesèli parguodbe, ki jih sveže še z močnešimi vezmi k parjubjeni Dinastiji.

Presvetlim Poročencan
Vitoriju Emanueliju
Savojskemu
an
Eleni Petrovič Njegušovi
željò deb' se spunle žejè
za Njih srečo,
katero Njema želi ciela
Italja od Matajurja do
Etne.

U Sv. Petru par Nediži
24. otoberja 1896.

Na ime cielega okraja občinski poglavarji».

Upajmo, da bo tudi ministru Mediciju, ki ima najvišjo doseglivo izobrazbo v italijanski republiki, povsem jasno, da gre za nadvse razumljivo narečje slovenskega jezika ter da zaradi tega župani, ki so voščilo v tem narečju sestavili, nikakor ne morejo biti «prebivalci italijanskega jezika», temveč slovenskega. Minister bi moral tudi vedeti, da se ta jezik kljub stoletnemu oviranju s strani raznih rimskih vlad od leta 1866 dalje še vedno uporablja v nekaterih cerkvah slovenske Benečije.

In ko smo še pri narečju in pokojni kraljici Jeleni Savojski, tej «najljeuši roži Jugoslovinski», naj omenimo še tisto, kar je o njenem znanju književnega srbskega jezika v svojih lani tiskanih spominih pisal pokojni slavni jugoslovanski kipar Ivan Meštrović. Viktor Emanuel III. ga je namreč nekoč predstavil svoji soprogi s prošnjo, naj se z njo pogovarja v srbohrvaščini. Pokojna Jelena pa je zardela in odgovorila v francoščini rekoč, da obvlada samo črnogorsko narečje, ker se je šolala na takratnem ruskem dvoru in književne srbohrvaščine se ni naučila. Mar tudi ona zaradi tega ni bila «roža Jugoslovinska», temveč pripradnica «prebivalstva italijanskega jezika» ali v najboljšem primeru ruskega ali francoskega?

Slovenska mladina

bo ponovno podčrtala svojo nedeljivost in željo po zdravem kulturnem, gospodarskem in socialnem napredku na

TRETJEM

MLADINSKEM DNEVU

DANES, od 15. ure dalje

na stadionu «Prvega maja», kjer se bodo zbrali mladinci in mladinke iz Benečije, Goriške, Trsta, Koroške in Slovenije.

Program obsega pozdravne govore mladinskih predstavnikov in pester kulturni spored. Sledila bo vesela zabava ob zvokih orkestra.

ODGOVOR FIOM-CGIL NA POZIV MINISTRA ZA DELO

Stavke se ne morejo prekiniti, dokler se ne ugotovi vidna sprememba stališča delodajalskih organizacij

Nennijeve izjave in Togliattijev članek o sklepih vodstva PSI

Bombni atentati v Veroni, Tridentu in Bocnu

RIM, 20. — V zvezi s pozivom ministra za delo sindikalnim organizacijam in Confindustrii, naj se njihovi predstavniki sestanejo z njim, da bi rešili spor med kovinarji in Confindustrio, je izvršilni odbor FIOM-CGIL po današnji seji objavil sporočilo, ki pravi med drugim:

«Izvršilni odbor poudarja svojo odločenost, da kjer koli išče konkretne možnosti za začetek plodnih pogajanj, ki bi lahko naglo rešila spor in vnesla pomirjenje v sedanje sindikalne odnose v kovinarski industriji.»

Pri tem pa ugotavlja, da sedaj ne izhaja niti iz sporočila ministra in tudi ne iz nedavnega stališča, ki ga je zavzela nasprotna stran, nobena sprememba v pripravljenosti Confindustrie, da bi upoštevala zahteve kovinarjev, zlasti kar se tiče priznanja sindikatom, da sklepajo pogodbe na ravni podjetij.

Zaradi tega daje izvršilni odbor tajništvu FIOM nalogo, naj sprejme vabilo na sestanek v ministrstvu, da ugotovi ali so se res spremenila stališča, ki so do sedaj onemogočila poravnavo spora. Hkrati pa izvršilni odbor meni, da se sedanje sindikalno gibanje ne more prekiniti, dokler se ne ugotovi vidna sprememba stališča delodajalskih organizacij in v poteku spora. Zato se bodo stavke nadaljevale, dokler ne dozorijo — kakor FIOM z največjim čutom odgovornosti želi — novi elementi, ki bi upravičili ustavitev borbe.

Izvršilni odbor FIOM pooblašča tajništvo, da obvesti ostale organizacije kovinarjev o svojih sklepih in da se s temi organizacijami dogovori, kakor ob drugih priložnostih, o skupnem stališču.

Tajništvo CGIL je po proučitvi sklepov izvršilnega odbora FIOM sporočilo, da se s tem povsem strinja.

Izvršilna odbora CISL in FIM-CISL pa se bosta sestala jutri v Milanu, da odločata o nadaljnjih korakih. Tajništvo UILM pa je sporočilo, da si pridržuje pravico sporočiti svoje stališče v ponedeljek po sestanku vodstva. Medtem pa javlja, da načelno z naklonjenostjo upošteva vabilo ministra.

Zdi se, da smo pred novim valom terorističnih dejanj avstrijskih nacionalističnih skrajnežev. Po razstrelitvi opornika električnega omrežja visoke napetosti nad Bocnom, ki je bila pred nekaj dnevi, je danes v prvih popoldanskih urah eksplodirala bomba na postaji v Veroni in ranila številne osebe med železničarskim osebjem, potniki in taksisti, ki so parkirali svoje avtomobile pred postajo. Devet oseb so prepeljali v bolnišnico; od teh je železničar Gaspare Ezzen podlegel opeklinam. Bombo so položili v skladišče za prtljago. Na področju Verone je policija blokirala vse dohode v mesto, okrepili so karabinjerje in policijske sile, hkrati pa zastražili železniške naprave, mostove in električne centrale.

Da bi si mogli predstavljati silovitost eksplozije, naj omenimo, da je zračni pritisk razbil lestenec v veži postaje, avtomobil «Alfa Romeo 1900», ki je bil pred postajo, pa je odneslo vstran kakih 20 metrov.

Izvedenci so mnenja, da je tempirana bomba vsebovala od štiri do pet kilogramov tritola.

Ob 4,20 pa je eksplodirala bomba na postaji v Trentu. Tudi tu so bombo položili v skladišče za prtljago. Zračni pritisk je razbil vse šipe, drobec stekla pa je pri tem odnesel prodajalcu voznih listkov členek s prsta. Gasilci so kmalu zadušili požar, ki je nastal zaradi eksplozije. Le zgodnji uri se imamo zahvaliti, da ni bilo več ranjenih.

Studenti so uprizorili demonstracije po mestnih ulicah in nosili transparente z napisi: «Nehajte s terorjem», «Ne znižanje kazni, ampak dosmrtno ječo». Študente so spremljali profesorji. Glavne ceste je policija blokirala in preiskuje vsak avtomobil.

V Bocnu pa so našli eksplozivni naboj ob stopnišču tehnično-industrijske srednje šole. V velikí aktovki je bilo deset vreček razstreliva (okrog 7 kilogramov), povezanih z napravo za tempiranje eksplozije. Razstrelivo bi moralo eksplodirati ob 11. Naprava je nemškega izvora, baterije pa italijanskega izvora. Tudi tu so študenti uprizorili protestno manifestacijo.

V uvodniku, ki ga prinaša jutrišnja številka glasila PSI «Avanti!» Nenni zatrjuje, da je sklep centralnega odbora PSI «predvsem dokaz odgovornosti: obvezuje nas, toda hkrati obvezuje tudi politične sile, ki so zainteresirane na politiki levega centra». Nenni nato poudarja, da te politike ne bi bilo, če bi stranka ne ponudila svoje podpore za uresničenje programa radikalnih reform, prav tako bi se ta eksperiment utegnil predčasno končati, če PSI ne bi izjavil, kako gleda na nadaljnji razvoj te politike. Tako je sklep PSI izbil desnici iz rok argument o tako imenovanem «razčiščenju», ki je bil «pretežno pretveza, delno pa tudi objektivna potreba». Nenni zaključuje, da je sedaj naloga strank levega centra, da pospešijo delo, da ne izgubijo niti dneva, da bi se, z uresničenjem programa, mogli uspešno predstaviti volivcem na prihodnjih splošnih volitvah. Tudi predlagani sporazum za celotno legislaturo in z ustreznim programom, «ni mišljen za jutri, ampak za danes, za takoj, v zavesti, da je jutrišnji razvoj podrejen sedanjemu uresničenju».

Pod naslovom «Nova usmeritev Pietra Nennija», prinaša jutrišnja številka glasila KPI uvodnik Togliattija, ki na začetku zatrjuje, da je «tajnik PSI skušal zamaskirati spremembo politične usmeritve, ki jo je predlagal centralnemu odboru», nato pa nadaljuje, da je kljub zamaskiranju «bistvo tu in je zelo resno in nevarno, ker obstaja v popolnem pristanku na pogoje, ki jih je socialistični stranki postavil nedavno tajnik KD». Te zahteve so po mnenju Togliattija organsko povezane s tistim pojmovanjem levega centra, ki vidi v njem, predvsem, operacijo, ki naj privede do razkola gibanja delovnih množic in do spremembe socialistične stranke». Ta «sprememba politične usmeritve» se v sedanjem trenutku pojavlja «v položaju, ki je zahteval kvečjemu gibanje v nasprotni smeri» in zaman je sklicevati se na to, «kar se je usme-

(Nadaljevanje na 2. stran.)

DANES

Iz daljne Azije je prišla vznemirjiva novica o hudih bojih, ki so se vneli ob indijsko-kitajski meji, kjer so Kitajci napadli indijske položaje z ogromno številčno premočjo. Že več dni zaporedoma so prihajala poročila o večjih ali manjših spopadih, včeraj pa je prišlo do pravih vojnih operacij. Indijska vlada poudarja, da se ne bo pogajala, dokler se Kitajci ne umaknejo z indijskega ozemlja. Kakor je znano, je tudi indijska komunistična stranka podprla stališče indijske vlade in poudarila, da so njeni člani državljani Indije, t. j. države, ki nima napadalnih in ekspanzionističnih namenov.

Druga nič kaj prijetna novica pa prihaja s Tihega oceana, kjer so Američani povzročili novo eksplozijo jedrske bombe v višini 50 kilometrov ter napovedujejo še eno eksplozijo za sredo.

V Rimu, kjer zaseda ekumenski koncil, pa so koncilski očetje objavili poziv vsemu človeštvu, v katerem med drugim poudarjajo, da so «vsi ljudje bratje, naj bodo katerega koli plemena in naj pripadajo kateremu koli narodu». Dalje pozivajo vse ljudi na sodelovanje, da bi na svetu zavladalo večje bratstvo.

HUDI BOJI OB INDIJSKO-KITAJSKI MEJI

Kitajci so včeraj začeli močan napad in zasedli nekatere indijske postojanke

Indijske čete so se morale umakniti spričo številčne premoči Kitajcev, kateri pa so utrpeli zelo velike izgube - Patriotična zborovanja v Novem Delhiju

NOVI DELHI, 20. — Indijski minister za obrambo Krišna Menon je danes sporočil, da so kitajske čete začele napad na indijske postojanke na področju severnovzhodne meje ter na področju Ladak v Kašmiru.

Napad se je začel ob 5. uri zjutraj po krajevnem času proti indijskim postojankam na področju Kinzemane in Dola na severnovzhodni meji ter na področju v dolini Čip-Čap v severnem Ladaku.

Minister je dodal, da gre za prej pripravljen in koordiniran napad. Kitajske čete so streljale tudi proti indijskim letalom, ki oskrbujejo svoje vojaštvo na tamkajšnjem področju. Današnji koncentrirani napad je sledil celi vrsti manjših napadov v zadnjih dneh. Še pred napadom so Kitajci eno uro bombardirali indijske postojanke na meji. Krišna Menon je to sporočil časnikarjem na tiskovni konferenci, ki jo je bil nalašč sklical.

Zvečer je ministrstvo za obrambo sporočilo, da so se indijske čete zaradi močnih kitajskih napadov in zaradi številčne premoči Kitajcev umaknile iz Kinzemana in Cangleja na področju Dola. Minister je zanikal, da indijska letala podpirajo čete na kopnem. Dodal je, da so indijski vojaki zadali odsedaj Kitajcem štirikrat večje izgube, kakor jih je utrpela indijska vojska.

Na vprašanje, ali se predvideva indijski napad na kitajske oskrbovalne linije, ki gredo preko Tibeta, je Menon odgovoril: «Naša vlada ne misli izvesti invazije na kitajsko ozemlje!»

Krišna Menon je izjavil, da so se indijski vojaki pred umikom borili do skrajnosti, toda morali so se umakniti zaradi ogromne številčne premoči Kitajcev. Kakor poročajo, so Kitajci vrgli v boj eno celo divizijo. To je najhujši spopad, kar jih je bilo do sedaj na omenjeni meji. Področje bojev v Ladaku je v gorovju, ki sega v višino štiri tisoč metrov in ponekod tudi šest tisoč metrov. Dola pa je v višini 3800 metrov. V Ladaku je že pritisnila ostra in suha zima, v Doli pa je začelo te dni močno snežiti.

Krišna Menon je tudi sporočil, da so Kitajci sestrelili helikopter, ki je prevažal ranjence z bojišča. Na obeh področjih so boji še vedno v teku.

Na javnem zborovanju v Novem Delhiju je minister Krišna Menon izjavil, da se indijska vlada ne misli pogajati s Kitajsko «na podlagi predaje». Dodal je, da bodo Indijci «rajši umrli pokonci, kakor pa da bi živeli na kolenih».

V Novem Delhiju so uradno sporočili, da se indijske čete pregrupirajo na vrhovih blizu Dole. Južno od tega kraja, ki so ga zavzeli Kitajci, se boji nadaljujejo. Minister za obrambo Krišna Menon je izjavil, da nima namena predložiti obmejnega spora s Kitajsko Združenim narodom, ker Kitajska ni zastopana v OZN. V Novem Delhiju vlada ozračje patriotizma. Organizirali so več komemoracij za padle vojake in več javnih zborovanj ob udeležbi številnih osebnosti.

Indijski minister za obrambo Krišna Menon je pozno zvečer potrdil, da se boji nadaljujejo na fronti dolgi 15 do 20 kilometrov. Kitajski napad je označil za «odkrito in masivno invazijo, ki jo narekuje želja po ekspanziji in nasilju».

Tudi agencija «Nova Kitajska» je potrdila, da so kitajske čete utrpele hude izgube v bojih z Indijci. Seveda trdi ta agencija, da so Indijci prvi napadli ob podpori močnega topniškega ognja in da so bili Kitajci «prisiljeni odločno nastopiti v samoobrambi».

Zvečer pa je kitajsko ministrstvo za obrambo objavilo sporočilo o današnjih bojih. Kitajci trdijo, da so «indijske čete od 17. oktobra dalje večkrat napadle Kinzemane, Čedong in Čangto ob reki Kečiland v kitajskem Tibetu». Dalje trdijo, da so indijske čete danes napadle vzdolž reke Kečiland kitajske obmejne straže. Kitajske obmejne straže so utrpele hude izgube «zaradi indijskega bombardiranja in so bile prisiljene odgovoriti na ogenj v zakoniti obrambi». Po enem dnevu hudih bojev so kitajske obmejne straže znova zavzele Kinzemane, Cedong in Kalung. Po poročilih s fronte so boji še v teku».

Dalje pravi kitajsko sporočilo, da so na zahodnem sektorju «indijske čete danes zjutraj prodrle na področje Aksaj-Cin v Kitajskem Sinkjangu» in da so napadle kitajske obmejne straže ob podpori močnega ognja, najprej v dolini Čip-Čip in nato v dolini Galvan. Kitajske čete «so bile prisiljene reagirati» in so eliminirale nekatere indijske položaje «na kitajskem ozemlju». Tudi na tem sektorju so boji še vedno v teku.

Pomočnik kitajskega zunanjega ministra je celo izročil protestno noto indijskemu odpravniku poslov v Pekingu proti «napadom indijskih čet na kitajske obmejne straže na vzhodnem in zahodnem sektorju meje». Kitajska nota pravi, da Kitajska «nima druge izbire nego zavrniti te napade», in dodaja, da bo «indijska vlada v celoti odgovorna za posledice današnjih dogodkov».

Diplomatski opazovalci v Pekingu ugotavljajo, da hitro objavljanje zadnjih novic o položaju v Pekingu kaže zaskrbljenost kitajske vlade, ker do sedaj so vse novice o spopadih objavljali šele štirindvajset ur pozneje. Kitajski tisk skuša na vse načine opravičiti kitajski napad, s tem da zatrjuje, da so Indijci prvi napadli. Razen tega očitajo Indiji ameriško finančno pomoč, češ da ta pomoč služi za «napad» na Kitajsko.

Schroeder o razgovorih v Washingtonu

WASHINGTON, 20. — V intervjuju po televiziji, ki ga je dal pred svojim odhodom iz Washingtona, pravi nemški zunanji minister Schroeder, da bi morebitni sestanek med Kennedyjem in Hruščovom ocenjevali na podlagi tega, «ali bi sovjetski ministrski predsednik prišel v ZDA z namenom, da prispeva k modusu vivendi v Berlinu ali ne».

Schroeder je dejal, da zahodne države skušajo doseči s Sovjetsko zvezo sporazum, na podlagi katerega bi se priznalo sedanje stanje v Berlinu, izboljšali pogoji za dostope v to mesto in eventualno ustanovila mednarodna oblast, ki bi nadzorovala te dostope. Minister je dodal, da bi v tej oblasti morali sodelovati tudi vzhodnonemški predstavniki, toda celotna odgovornost bi še dalje pripadala štirim zasedbenim velesilam, čeprav s podporo obeh nemških vlad. Glede možnosti konference na vrhu je minister izjavil, da bi morali prej ustvariti dobre možnosti zbližanja. Glede tega se je optimistično izrazil. Na koncu je Schroeder izjavil, da mora Zahod jasno pokazati Sovjetski zvezi, da je pripravljen reagirati s silo na morebitne sovjetske pobude.

V Bonnu pa je Schroeder po televiziji izjavil, da je bil predlog bonske vlade za sestanek štirih velikih v zvezi z Nemčijo in Berlinom pozitivno sprejet v Washingtonu. Dodal je, da zamisel o ustanovitvi mednarodne nadzorstvene oblasti nad dohodi v Berlin «sicer ni nova, vendar pa ni slaba».

Moskovska «Pravda» objavlja danes na celi strani poročilo o četrtkovem sestanku Gromika s Kennedyjem. Naslov članka je: «Koristna izmenjava misli». List poroča brez komentarjev tudi o razgovoru Gromika z Deanom Ruskom.

Še ena eksplozija jedrske bombe 50 kilometrov nad otokom Johnston

Za sredo napovedujejo iz Washingtona novo eksplozijo - Ameriški znanstvenik Lapp o veliki nevarnosti zaradi prevažanja atomskih bomb z letali - Protijedrski demonstranti v Leningradu

HONOLULU, 20. — Preteklo noč je nad otokom Jonhston na Pacifiku eksplodirala nova ameriška bomba v višini približno 50 kilometrov. Prihodnja eskplozija pa bo v sredo zjutraj v višini od 32 do 40 kilometrov. Za današnji poizkus so uporabili posebno raketo, ki jo je poganjal motor «Sergeant».

Iz Moskve poročajo, da je danes prišlo v Leningrad iz Stockholma dvanajst protijedrskih demonstrantov. Vodi jih Američan Reynolds. Ob prihodu so jih sprejeli predstavniki leningrajske sekcije sovjetskega odbora za obrambo miru. Demonstranti nameravajo nadaljevati po rečni poti pot do Moskve ter razdeljevati letake in imeti zborovanja v sovjetski prestolnici. Demonstranti nimajo vstopnega vizuma za SZ, toda pri odhodu iz Stockholma so izjavili, da bodo nudili «pasivno rezistenco» proti vsakemu poizkusu aretacije. Ko so zapustili švedsko prestolnico, so na svojo jahto «Everyman III» razobesili napis v ruščini: «Dovolj z jedrskimi poizkusi, tako na Zahodu kakor na Vzhodu.»

Ameriški jedrski fizik Ralph Lapp, ki je sodeloval pri izdelavi prve atomske bombe, ki pa je pred nedavnim zapustil državne urade, je objavil knjigo, v kateri pravi, da je lansko leto neki ameriški bombnik spustil atomsko bombo na Severno Karolino. Pet od šestih varnostnih zaklopnic je bilo odprtih in samo delovanje zadnje zaklopnice je preprečilo katastrofo.

Lapp pravi v svoji knjigi, ki ima naslov «Kill and overkill», da je v ducatu letalskih incidentov tako v ZDA kakor v tujini nastala velika nevarnost, ker so v letalih bile atomske bombe. Lapp meni, da imajo ZDA v skladiščih okoli 30.000 megaton jedrskega orožja. Znanstvenik je mnenja, da bi morale ZDA omejiti svojo oborožitev na «stalno zastraševalno orožje» in ne ga povečati v «ogromno uničujočo silo, ki pomeni neomejeno grožnjo za ves svet».

Poslanica «koncilskih očetov»

RIM, 20. — Tiskovni urad ekumenskega koncila je objavil neuradno besedilo poslanice koncilskih očetov vsemu človeštvu.

V prvem delu poslanice je govora o Kristusovem nauku in o delovanju cerkve za širjenje tega nauka. Dalje pravijo koncilski očetje, da se ne odtujujejo od zemeljskih skrbi in težav ter preko dela sedanjega koncila pričakujejo «duhovno prenovitev, od katere naj bi prišla tudi srečna spodbuda, ki naj koristi človeškim dobrinam, t. j. iznajdbam znanosti, napredku umetnosti, tehnike in večjemu širjenju kulture».

Zatem omenja poslanica množico ljudi, ki trpijo glad, revščino in ki so navedni ter omenja zatem papeževo poslanico po radiu od 11. septembra 1962, v kateri je papež poudaril predvsem vse, kar prispeva k miru med narodi, in da ni človeka, ki ne bi sovražil vojne in ki ne bi goreče želel miru.

«Razglašamo, da so vsi ljudje bratje, naj pripadajo kateremu koli plemenu in kateremu koli narodu,» nadaljuje poslanica, ki dodaja, da spodbuja papež vseh k socialni pravičnosti ter omenja encikliko «Mater et magistra». Končno pozivajo vse ljudi na sodelovanje z njimi, «da se na svetu uvede bolj urejeno življenje in večje bratstvo».

Danes so sporočili, da so izvolili člane sedmih komisij. Za ostale tri komisije se je glasovanje končalo nocoj in izid bodo objavili v ponedeljek.

«Kozmos XI»

MOSKVA, 20. — Agencija Tass je javila, da so davi izstrelili satelit «Kozmos XI». Izstrelitev je uspela in vsi aparati na satelitu redno delujejo. Satelit obkroži Zemljo v 91,1 minute. Njegov apogej znaša 921 kilometrov, perigej pa 245 kilometrov. Deseti satelit v programu «Kozmos», ki so ga začeli izvajati aprila, je bil izstreljen pred tremi dnevi in obkroži Zemljo v 90 minutah. «Kozmos XI» je že trideseti satelit, ki so ga izstrelili v Sovjetski zvezi po prvem sputniku pred petimi leti.

V Cape Canaveralu so sporočili, da bodo v torek izstrelili satelit z imenom «Anna». Služil bo za natančnejše merjenje raznih razdalj na Zemlji. S pomočjo tega satelita kot oporišče točke upajo znanstveniki, da bodo lahko izmerili razdalje med mesti na raznih kontinentih z razliko samo 15 metrov.

Stevardesa padla iz letala ker so se nenadoma odprla vrata

Nesreča se je dogodila, ko je letalo letelo 500 metrov visoko in se je pravkar pripravljalo na pristanek

HARTFORD (Connecticut), 20. — Sinoči so se na letalu družbe «Alleghany Airlines», ki je letelo nad Mont Avonom blizu Hartforda, nenadoma pokvarila stranska vrata na trupu letala in zračni vrtinec je potegnil iz letala stevardeso Francoise De Moriere, ki je bila uslužbena pri omenjeni družbi. Njeno truplo so našli čez nekaj ur v majhnem mestu Farmingotn blizu Hartforda. Nesreča se je dogodila v višini pesto metrov v trenutku, ko se je letalo, ki je prihajalo iz Washingtona, pripravljalo na pristanek v Hartfordu.

Eden od potnikov je povedal, da je Francoise De Moriere opazila, da so se pokvarila stranska vrata. Odšla je v kabino k pilotu, da obvesti poveljnika in se je nato vrnila z drugim pilotom. Skušali so z blazinami pritrditi vrata, ki so se nevarno tresla. Ropot je prenehal in stevardesa se je vrnila na svoje mesto. Čez nekaj časa je spet vstala, da napove bližnji pristanek v Hartfordu. Tedaj se je zaslišal močan pok in stevardeso je vrtinec potegnil skozi vrata iz letala. V tistem trenutku je druga stevardesa bila v stranišču na zadnjem delu letala. Vrata stranišča so se od odprla, stevardesa pa je vrglo na tla. Dva potnika sta takoj zaprla vrata in s tem preprečila, da bi tudi drugo stevardeso potegnilo iz letala. V letalu je bilo 47 potnikov.

Francoska vlada o odločitvi državnega sveta

PARIZ, 20. — V zvezi z odločitvijo francoskega državnega sveta, ki razveljavlja dekret o ustanovitvi posebnega vojaškega sodišča, je predsedstvo vlade objavilo davi sporočilo, v katerem pravi, da je vlada mnenja, da bi ta odločitev «lahko predstavljala spodbudo k prevratu in atentatom».

Izjava pravi dalje, da se vladi najmanj zdi «nenormalna jurisdikcija, ki bi jo ta odločitev hotela uvesti in ki bi pomenila, da upravni sodnik ocenjuje pravice ustavnih oblasti na sektorju, ki se tiče njihove temeljne odgovornosti za republikanski red, obrambo republikanskih ustanov in varnosti državljanov», ter je mnenja, da bi ta odločitev «lahko predstavljala spodbujanje prevrata in atentatov». «Razume se, da bo vlada še dalje nastopala proti zločinskim zarotam, ki so naperjene proti državi in osebam.»

Osemnajsta obletnica osvoboditve Beograda

BEOGRAD, 20. — S polaganjem vencev na grobove osvoboditeljev Beograda, na grobove ustreljenih rodoljubov in narodnih herojev je bila obeležena danes 18. obletnica osvoboditve glavnega mesta Jugoslavije. Na grobove osvoboditeljev Beograda je položil venec tudi sovjetski veleposlanik v Beogradu.

Predsednik ljudskega odbora Beograda Neoričić pa je izročil oktobrske nagrade za najboljše dosežke na področju znanosti in umetnosti v letošnjem letu in nagrado Dositej Obradovic za posebne zasluge na področju prosvete.

Sinoči je bil tudi tradicionalni tek po ulicah Beograda. Zmagal je Celjan Važić, član kluba Kladivar.

Ben Bela zopet v Alžiru

ALŽIR, 20. — Ben Bela se je davi vrnil v Alžir po svojem obisku v New Yorku, Washingtonu in Havani. Ob prihodu je izjavil, da so njegovi razgovori s Kennedyjem in Ruskom potekali «v ozračju medsebojnega razumevanja».

«Na Kubi so bili razgovori še posebno bratski in prisrčni,» je dodal Ben Bela in omenil «navdušen sprejem kubanskega ljudstva» ter «popolno enakost pogledov o brezpogojni ukinitvi kolonializma in imperializma in o miroljubnem sožitju».

Tajnik političnega urada FLN Mohamed Kider pa se je vrnil v Alžir s kratkega obiska v Tunisu. Hotel je biti navzoč ob povratku Ben Bele. Kider je izjavil, da je zadovoljen z razgovori, ki jih je imel z Burgibo in je dodal, da je tudi on prav tako kakor Burgiba optimist glede graditve velikega Magreba. Dodal je, da so ustvarjeni vsi pogoji, da to postane stvarnost.

BEOGRAD, 20. — V Beograd je prispel danes dopoldne švedski predsednik vlade Tage Erlander s soprogo na privaten obisk. Na beograjskem letališču so Erlanderja pozdravili zastopniki jugoslovanske vlade. Visoki gost iz Švedske odpotuje jutri na počitnice v Dubrovnik.

Pomoč Egipta Jemenu proti tuji intervenciji

Nobenih pogajanj za združitev Jemena in Egipta - Bonn napoveduje bližnje priznanje republikanske vlade, a pri tem izsiljuje

SANA, 20. — Dopisnik kairskega radia v Sani pravi, da je general Salal sporočil, da je vse področje Mareb padlo v roke jemenske vojske in je pod njenim nadzorstvom. Pleme Obeida se je podredilo republikanski vladi, plačani vojaki pa so zbežali čez mejo ter so zapustili težko orožje, ki so jim ga dobavili imperialisti.

Radio Sana pa je oddajal izjavo generala Salala, v kateri je ta rekel, da je Naser odredil «pošiljatev čet za pomoč Jemenu». Salal je nadaljeval: «Če kralj Saud in kralj Husein lahko dobivata angleško in ameriško pomoč, čemu ne bi mi zahtevali pomoč od ZAR?».

Kairski radio je oddajal izjavo Salala, ki obtožuje Veliko Britanijo, da oborožuje in finansira guvernerja v Beihani, da bi povzročila obmejne incidente. Kairski list «Al Ahram» piše v zvezi s položajem v Jemenu: «Ni več nobena tajnost, da so močne egiptovske udarne sile na poti v Jemen, da egiptovski rušilci plujejo proti Hodeidi, da egiptovska letala letijo v Sano in da so egiptovske čete dobile navodila, naj se podredijo ukazom vrhovnega poveljstva jemenske vojske». Kar se tiče združitve med Jemenom in ZAR, piše list, da Kairo ni menjal svojega mnenja o potrebi te združitve, toda spričo pridobljenih izkušenj nima Kairo določenega stališča glede združitve. «Prav gotovo ni slučajno, da so se smotri borbe našteli v «narodni karti» v naslednjem redu: svoboda, socializem in enotnost. Nobena tajnost ni, da sedaj ni nobenih razgovorov glede združitve ali federacije med ZAR in Jemenom».

Zahodnonemško zunanje ministrstvo je poslalo brzojavko svojemu odpravniku poslov v Jemenu z nalogo, naj obvesti jemenske voditelje, da bo Bonn v kratkem priznal jemensko republiko «v prepričanju, da ta ne bo priznala sovjetskega okupacijskega področja v Nemčiji». Vzhodna Nemčija je priznala jemensko republiko že 14. oktobra.

«Africa» danes v Trstu

BENETKE, 20 — Motorna ladja «Africa», ki so jo bili pridržali v karanteni v Benetkah zaradi domnevnega primera črnih koz, je zapustila danes pristanišče in odplula proti Trstu. Pred odhodom je zapustil ladjo del posadke, ki gre na počitek. Na ladji je ostalo dvajset oseb, med temi tudi poveljnik ladje in dr. Padula, za katere se karantena še ni končala, ker so vsi imeli stik z Angležinjo Millnerjevo med tem ko je bila bolna in potem ko je umrla. Za te osebe se bo karantena končala prihodnji četrtek, to je 14 dni po izkrcanju trupla Millnerjeve v Suezu.

Sedem dni v svetu

Berlin

V zadnjih dneh je zopet v ospredju berlinsko vprašanje. Na Zahodu so začeli nenadoma omenjati razne «načrte» in napovedovati, da se bo kriza okoli Berlina novembra znova zaostrila. V Moskvi so vse to označili kot oviro za razumno rešitev nemškega vprašanja. V Moskvi pravijo, da je že sama omemba o tem, da obstajajo načrti za referendum v zahodnem delu Berlina, oziroma načrti, da bi v zahodni Berlin poslali zahodnonemške čete, pomeni, da želi Zahodna Nemčija po vsej sili izkoristiti trenja med velikimi silami, da zavre mirno rešitev nemškega vprašanja.

Moskovski komentatorji so tudi mnenja, da je nesmisel, če Washington pričakuje rešitev zahodnoberlinskega vprašanja od Adenauerja. Moskva meni, da bi morale ZDA vzeti pobudo v svoje roke, če res želijo razumno rešitev o tem vprašanju.

Vsemu temu postopnemu zaostrovanju je sledil obisk zahodnonemškega zunanjega ministra Schroederja v Washingtonu, kjer je imel razgovore s Kennedyjem, z Deanom Ruskom in z drugimi ameriškimi osebnostmi. Istočasno so javili, da je Kennedy povabil Adenauerja, naj 7. novembra pride v Washington. Schroederjev obisk je imel namen pripraviti tla za obisk kanclerja. Vzporedno s ponovnimi napovedmi Moskve, da bo podpisala ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, v ZDA sistematično «opozarjajo» Moskvo, da bodo z vsemi sredstvi branile stare pozicije v Berlinu.

Minister Schroeder je izjavil, da so glede Berlina dosegli «zelo dober in popoln sporazum» ter, da so ugotovili, da se «skladajo tako glede ocene berlinskega položaja kakor glede metod, s katerimi se je treba lotiti položaja okrog Berlina». Dodal je tudi, da sta Washington in Bonn sedaj «odstranila mnoge znake nesoglasij» in da je Schroederjev obisk uspešno pripravil prihod Adenauerja. V Washingtonu pa so presenetile Schroederjeve izjave o nepopustljivosti pri obrambi «berlinske svobode» in tudi za vojaški odgovor ob sodelovanju zahodnonemške vojske, «če bi bilo potrebno». Schroederja so namreč na merodajnem mestu označili kot «predstavnika bolj elestične politike v Adenauerjevi vladi». Schroeder se je tudi odločno uprl vsaki zamisli o internacionalizaciji zahodnega ali celotnega Berlina. Ob povratku v Bonn je celo zagrozil «s strogimi gospodarskimi sankcijami» vzhodnoevropskim državam.

Ameriška akcija je v tajni diplomaciji na drugi strani usmerjena na priprave morebitnega srečanja med Kennedyjem in Hruščovom v prihodnjem mesecu. Vse bolj se govori, da se je Hruščov odločil, da pride po ameriških volitvah v New York na zasedanje skupščine OZN in da je med nedavnim dolgim razgovorom z ameriškim poslanikom Kohlerjem v Moskvi izrazil željo po sestanku s Kennedyjem. Prav s tako možnostjo je v zvezi tudi napovedani kanclerjev prihod v ZDA, na drugi strani pa četrtkov dolg Gromikov razgovor s Kennedyjem in z Deanom Ruskom. Gromiko je po razgovoru izjavil, da je bil razgovor koristen. V ostalem pa je poudaril, da je sovjetsko stališče glede Nemčije in Berlina že znano. Ruskov predstavnik pa je izjavil, da ni med razgovorom prišlo do nobene spremembe stališč na eni in na drugi strani in da ni bilo nobenega «zaznavnega napredka» glede Berlina. Dodal je, da niso govorili niti o morebitnem obisku Hruščova v Washingtonu ter da se ne predvideva noben nov razgovor med Ruskom in Gromikom, ker namerava Gromiko odpotovati v Moskvo. Morebitne nove razgovore bo vodil sovjetski poslanik Bobrinin.

Vzporedno z vsemi temi razgovori pa moramo omeniti obisk Gomulke v Vzhodni Nemčiji, kjer je med številnimi govori hkrati z vzhodnonemškimi predstavniki ponovil, da se bo ločena mirovna pogodba podpisala in da so zahodne poljske meje nedotakljive. Prav tako je Gomulka zavrnil načrte zahodnoberlinskega župana Brandta o referendumu v zahodnem Berlinu glede navzočnosti zahodnih čet v mestu. Gomulka je poudaril, da bi tak referendum kršil suverenost vzhodnonemške republike, ker je Berlin na njenem ozemlju.

Nedvomno se bo na Zahodu nadaljevala kampanja proti vsakemu sporazumu, vendar pa se opaža, da vlada pri tem nekaka negotovost, ker bolj ali manj prevladuje mnenje, da se za kulisami vendarle pripravlja odločilen razgovor med Kennedyjem in Hruščovom in da so vsi sedanji razgovori na Zahodu s tem povezani, zato da se zavzame skupno stališče.

Poziv na ustavitev jedrskih poizkusov

Medtem ko se je splošna razprava v glavni skupščini OZN zaključila, se sedaj nadaljuje delo v posameznih odborih. Še posebej vzbuja zanimanje razprava v političnem odboru, kjer razpravljajo o prekinitvi jedrskih poizkusov vzporedno z razpravo, ki poteka v tristranskem pododboru ženevske konference.

V petek je skupina tridesetih izvenblokovskih držav predložila resolucijo, ki poziva velesile, naj takoj ustavijo vse jedrske poizkuse, a najpozneje 1. januarja 1963. Dalje jih poziva, naj za nadaljnja pogajanja vzamejo za podlago spomenico osmih držav. V teku decembra pa naj razorožitvena konferenca v Ženevi poroča skupščini OZN. Med pospisnicami resolucije je tudi Jugoslavija.

ZDA in Velika Britanija pa so odgovorile s tem, da so predložile svojo resolucijo, ki ponavlja njihove dosedanje načrte, katere Sovjetska zveza zavrača.

Švedski delegat ki je bil napovedal skupno resolucijo in jo deloma obrazložil, je predlagal naj bi skupina vidnih znanstvenikov iz politično neodvisnih držav odločila na kakšni izključno znanstveni in tehnični podlagi je potrebna ali ni potrebna inšpekcija glede sumljivih potresnih sunkov. Zahteval je tudi, naj sporazum o prepovedi jedrskih poizkusov dobi značaj prave mednarodne pravne obveznosti.

Na ugoden sprejem je naletel tudi nedavni govor voditelja jugoslovanske delegacije v političnem odboru Vladimira Popovića. Posebno pozornost posvečajo mnenju Popovića, da za prepoved jedrskih poizkusov niso odgovorne samo velesile, temveč prav tako tudi druge članice OZN, ker je problem obstanka človeštva univerzalen problem, ki se tiče vseh ljudi.

Popović je predlagal sprejem treh točk, ki so vnesene v predlagano resolucijo. 1. Skupščina mora nujno sprejeti sklep o prekinitvi jedrskih poskusov najkasneje pa do 1. januarja prihodnjega leta. 2. Zasedanje skupščine mora hkrati podpreti skupno spomenico osmih držav od 18. aprila tega leta kot osnovo za pogajanja in za sporazum med jedrskimi silami, ker je to najzanesljivejša pot za uresničenje trajne prekinitve vseh jedrskih poskusov, kar bi moglo biti odločilnega pomena za sporazum o splošni in popolni razorožitvi. 3. To zasedanje skupščine mora zahtevati od jedrskih sil oziroma od odbora za razorožitev, da o rezultatih obvesti skupščino OZN med tem zasedanjem, najkasneje pa v začetku decembra.

Popović je pri tem ugotovil, da so nasprotja, ki jih obe strani izražata z besedami, minimalna, da pa hkrati obe strani delata izredno številne poskuse z jedrskim orožjem. Poudaril je tudi, da so razlogi, ki jih navajata za te poskuse, popolnoma neutemeljeni.

«Argument o nadaljnjem spopolnjevanju jedrskega orožja v imenu varnosti je postal absurden in pošasten,» je dodal Popović.

PSI in levi center

Osrednji politični dogodek preteklega tedna v Italiji je vsekakor zasedanje centralnega odbora socialistične stranke, ki je moral dati odgovor na vprašanje, kako se bodo zadržali socialisti v bodočih deželnih svetih, ko bo šlo za sestavo deželnih upravnih odborov: ali bodo privolili v sestavo deželnih upravnih odborov levega centra tudi v tistih deželah, v katerih bi mogli sestaviti upravni odbor sami s komunisti? Odgovor je prišel, in tudi zelo jasen in odločen, vendar pa ni tak, kakor ga je na tihem pričakovala desnica. Ne le, da se PSI ni umaknil, niti ni dal neke dvoumne izjave; nasprotno: ponudil je sporazum s KD, PSDI in PRI za prihodnjo legislaturo na podlagi petletnega vladnega programa. Če KD, PSDI in PRI sprejmejo tak program nadaljnjega razvoja politike levega centra, je PSI pripravljen razširiti sodelovanje s temi strankami tudi na vse organe krajevne uprave, pr[illegible] vsem pa na bodoče organe de[illegible] ne uprave, da ne bi nastala p[illegible] slovja med splošno politiko [illegible] spodarskega načrtovanja na ra[illegible] osrednje vlade in politiko nač[illegible] vanja na ravni dežel. Tako [illegible] tališče PSI je povsem logično [illegible] dosledno, ker je naravna po[illegible] dica razvoja politike levega c[illegible] tra in uresničitve sedanjega v[illegible] nega programa, ki predstavlja [illegible] jen pogoj za prehod na poli[illegible] splošnega gospodarskega nač[illegible] vanja, ki jo bo začrtala ustre[illegible] vladna komisija.

Edini pogoj, ki ga centralni [illegible] bor PSI postavlja za tak sp[illegible] zum med strankami levega c[illegible] tra za vso prihodnjo legislat[illegible] je en sam, a izredno jasen: [illegible] stajati mora trdna volja in [illegible] ločenost, da se petletni progr[illegible] o katerem se bodo te stranke [illegible] razumele, dejansko uresniči, [illegible] da bodo za uresničenje tega [illegible] grama stranke pripravljene [illegible] magati vse ovire, pa naj b[illegible] te ovire kakršnekoli.

Levica PSI se je tega kor[illegible] ustrašila in obtožuje avtono[illegible] stično večino, da namerava [illegible] cialdemokratizirati socialist[illegible] stranko; da hoče spremeniti [illegible] redni značaj stranke in povzr[illegible] ti razkol v delavskem gib[illegible] da ta korak pomeni podred[illegible] PSI političnim koristim KD [illegible] reševanje pozicij novega kap[illegible] lizma, itd. V odgovoru na te [illegible] tike levice je bil Nenni [illegible] prepričljiv, ko je pripomnil, [illegible] je levica operirala z enakimi [illegible] tožbami, tudi ko je šlo za p[illegible] odbore levega centra v orga[illegible] krajevnih uprav, in tudi na [illegible] gersu, ko je šlo za to, da soc[illegible] stična stranka ponudi svojo zv[illegible] njo podporo KD, PSDI in PRI [illegible] uresničenje vladnega progr[illegible] levega centra. Ko je pri [illegible] programu sodelovala tudi soc[illegible] listična stranka in so se kon[illegible] sporazumeli, kakšen bo ta [illegible] gram, je tudi levica morala [illegible] tóviti, da gre pri tem za na[illegible] den program, ki vsebuje «a[illegible] lijanske razmere tudi tako izt[illegible] to revolucionaren ukrep, kot [illegible] primer nacionalizacija elektr[illegible] industrije, in odpravo zastar[illegible] oblik gospodarskega izkoriščan[illegible] v kmetijstvu ter prehod na [illegible] tiko splošnega gospodarskega [illegible] črtovanja. Tako je ta progr[illegible] podprla tudi levica, ker je [illegible] morala ugotoviti, da ne gre [illegible] nikakršno kapitulacijo PSI. [illegible] se bo zgodilo z novim pro[illegible] mom, ki ga terja naraven nad[illegible] nji razvoj politike levega ce[illegible] po prihodnjih splošnih politič[illegible] volitvah: danes levica silovito [illegible] pada ta nadaljnji korak, jutri [illegible] ga bo morala pozdraviti in po[illegible] gati, da se bo uresničil.

Sklep centralnega odbora [illegible] so s pridržki glede zunanje p[illegible] tike pozdravili socialdemokr[illegible] republikanci in levi struji [illegible] vodstvo KD se še ni izjasn[illegible] centristi še previdno molčijo [illegible] prav tako desno krilo KD, [illegible] mu je ta sklep izbil iz rok e[illegible] argument, ki ga je moglo u[illegible] ljavljati proti sodelovanju KD [illegible] socialisti. Desnica pa je sev[illegible] še vedno nezadovoljna; ker [illegible] ma drugega argumenta, pa [illegible] obeša na bilko: gre le za odl[illegible] tev Nennija in njegovih so[illegible] ljenikov, ki imajo trenutno v[illegible] no, jutri pa bi utegnila pre[illegible] dati levica, in tedaj — zbog[illegible] levi center! Toda stranke pa [illegible] niso neka priložnostna združe[illegible] ki bi od danes do jutri radi[illegible] no spreminjala svojo splošno [illegible] litično usmeritev! Značilno je, [illegible] je ta sklep centralnega odb[illegible] PSI pozitivno omenil tudi [illegible] gliatti, s poudarkom, da izr[illegible] svoje osebno mnenje.

De Gaulle in referendum

Francoski predsednik de Ga[illegible] le je v četrtek izjavil, da bo [illegible] vselej zapustil položaj predse[illegible] ka republike, če bi na refer[illegible] dumu o reviziji ustave, ki bo [illegible] oktobra, večina volivcev glaso[illegible] la z «ne» ali pa če bodo pozi[illegible] ni odgovori na predlog o revi[illegible] predstavljali le «slabo, sred[illegible] ali nepreprič ljivo» večino.

De Gaulle je ponovil utem[illegible] tve, ki jih je navedel že v sv[illegible] prejšnjih govorih, da bi bilo [illegible] ba šefu države dati taka poo[illegible] stila, ki bi omogočila, da bi [illegible] stal «voditelj» Francije, «gar[illegible] in «ključna točka njenih in[illegible] tucij». De Gaulle je poudaril, [illegible] je v času pete republike to o[illegible] gočilo državi, da gre po poti [illegible] predka, blaginje in veličine». G[illegible] de predloga o novem načinu [illegible] ljenja šefa države pa je de Ga[illegible] le ponovno dejal, da je to [illegible] trebno zato, da bi se izognili [illegible] varnosti izmede in katastrofe[illegible] kateri bi se znašla Francija, [illegible] bi uspel «kak atentat, ki jih [illegible] pravljajo».

V svojem govoru je de Ga[illegible] zelo ostro napadel politične str[illegible] ke in jih obtožil, da so v č[illegible] četrte republike privedle dr[illegible] na rob propada, kar bi se po [illegible] govem mnenju ponovno zgod[illegible] če bi bil obnovljen režim, ki [illegible] želo prepušča na milost in n[illegible] lost strankam. Na temelju t[illegible] je prihodnji referendum ozn[illegible] «kot dogodek, ki bo odločil o [illegible] sodi Francije».

Indija in Kitajska

V zadnjem času prihajajo v[illegible] no pogostejša poročila o no[illegible] kitajskih vdorih na indijsko [illegible] zemlje. Kitajci venomer groz[illegible] češ da je ozemlje, na kat[illegible] vdirajo, kitajsko. Indijska vl[illegible] pa je jasno povedala, da ne [illegible] začela pogajanj, dokler se kit[illegible] ski vojaki ne umaknejo z ind[illegible] skega ozemlja.

Medtem pa je tajništvo ind[illegible] ske komunistične stranke obja[illegible] lo v Novem Delhiju izjavo, ki [illegible] raža zaskrbljenost zaradi polož[illegible] na indijsko-kitajski meji. Reso[illegible] cija pravi tudi, da «sporočila [illegible] dijske vlade kažejo, da so kit[illegible] ske sile prodrle na južno pod[illegible] je Mac Mahonove črte in tako [illegible] šile indijsko ozemeljsko nedot[illegible] ljivost, čeprav s kitajske str[illegible] to oporekajo». Predsednik stran[illegible] pa je izjavil, da je indijska k[illegible] munistična stranka mnenja, da [illegible] treba mednarodno priznano M[illegible] Mahonovo črto braniti. Poudar[illegible] je tudi, da indijski komunisti [illegible] so kitajski ali pa washington[illegible] patrioti temveč indijski državl[illegible] ni, to je državljani države, [illegible] nima napadalnih in ekspanzio[illegible] stičnih ciljev».

Razgovor Kennedy-Gromiko

Ku... ku... ugani, kdo je...

Olajšano delo

V. MAC OUVERNE

Gospod Duval je živel v hampagni blizu Eperneya. ad je mnogo jedel in pil, eč so mu bile glasbene kodije in lepe ženske, ki so esale v njih.

Denar, ki mu je vse te užitke omogočal, je prihajal od nje- ve žene, mršave in majhne ebe. Nje oče ji je zapustil lik znesek denarja v banki cvetočo farmo. Vse to bo- stvo se je glasilo na njeno me.

Gospa Duval je dajala možu volj denarja, da je lahko ak mesec odpotoval za dva tri dni v Pariz in si tam pil vse, kar mu je bilo po- ebno. To je bilo vse.

Njun zakon je bil brez otrok. Žena je vedela, da potovanja enega moža v Pariz niso po- ovna, vendar nikoli ni ugo- arjala. Duval je bil dober go- odar in je skrbel za farmo. Žena je bila zadovoljna s ojim življenjem, česar ne bi ogli reči o Duvalu. Čeprav mu je dobro godilo, je ven- ar težko prenašal odvisnost svoje žene. Posebno v zad- ih treh mesecih je postalo življenje zanj neznosno.

Pred tremi meseci je srečal Yvonno.

Imela je žareče rdeče lase, ožo pa bolj belo, kot jo je adar koli videl. Zdela se mu najlepša od vseh žena. To- a Yvonne je bila muhasta in je smejala obupu moških, so jo obkrožali.

Gospod Duval jo je prvič vi- el v nekem baru na Mont- artru. Po sporedu je prisedla njegovi mizi in Duval ji je onudil denar. Prezirljivo ga pogledala in se zasmejala.

— To ni nič, debeli kmetav- ar! Ali je to vse tvoje boga- stvo?

— To je vse, kar imam pri ebi, — je rekel skoraj jokaje.

— Prihodnji mesec ti bom pri- esel več. Kolikor zahtevaš

— Dobro... če bom tedaj še Parizu...

Gospod Duval jo je našel v istem baru, ko je naslednji mesec ponovno prišel v Pariz. Prebila je noč z njim in ko se je zjutraj prebudil, je bila že odšla.

Doma ni mogel nič več de- ti. Njeno obličje je videl med evilkami v svojih knjigah, ene oči so se mu svetile iz eh kotov v hiši.

Ko se je naslednji mesec rnil v Pariz, je bila Yvonne adna do njega.

— Sita sem te, debeli kmetav- ar. — je dejala.

Duval je stal brez pomoči ob ljeni mizi v bučnem, zadim- enem nočnem lokalu in gle- al njeno hladno, arogantno epoto.

— Ne veš, kaj govoriš, — je ejal hripavo.

— Pojdi!

— Lahko ti prinesem še več enarja.

Yvonne se je zasmejala.

— Prinesel ti bom milijone, — je dejal in jo prijel za roko.

— Bogat človek sem.

Opazovala ga je z zlobnimi elenimi očmi.

— No, dobro, prinesi, — je ejala, — jaz sem vedno tu.

Duval se je vrnil v Epernay goreč od vznemirjenja. Mora imeti Yvonno. Nekako mora nabaviti denar. Mnogo denarja, da bi jo lahko imel za vedno. Nenadoma se je spomnil na eno: če bi umrla, bi bil on bogat. Toda ni bilo verjetno, da bi umrla naravne smrti — Ves teden je razmišljal o em. Odvrgel je misel na so- delavca; možak bi se utegnil napiti in vse izčenčati. Razen ega bi ga lahko neprestano zsiljeval.

Ne, delo mora opraviti sam m mora imeti alibi. Ko bo ločin storjen, mora ustvariti luzijo, da je tedaj bil nekje drugje.

Čez teden dni je bil načrt skovan. V neki pariški trgo- vini si je nabavil lasuljo, mo- nokel in pribor za šminkanje. V drugi si je nabavil star zim- ski plašč in kapo.

Ko se je vrnil v hotel, se je preoblekel. Ko se je pogle- dal v ogledalo, je bil zadovo- ljen; niti najmanj ni bil po- doben gospodu Duvalu. Iz ho- tela je šel v neko trgovino, kjer si je lahko vsakdo v zaprti kabini posnel gramo- fonsko ploščo z lastnim gla- som.

— Naša najdaljša plošča tra- ja osemnajst minut, — je de- jal prodajalec.

Gospod Duval je stopil v kabino in zaprl vrata za se- boj. Nihče ni slišal, kaj je v kabini govoril in posnel na ploščo.

Gospod Duval se je vrnil domov z vsem, kar si je nabavil, in vse skril v svoji spalnici.

Naslednjo noč se je zgodilo nekaj, kar mu je praktično že zagotovilo uspeh. Neznan vlomilec je oropal cerkev.

Zvečer je dejal svoji ženi:

— Moram se odpeljati na vas. Tam se bom sestal s človekom, ki želi kupiti naše žito.

Čez nekaj minut je prišel v vas in parkiral svoj avto za krčmo. Vstopil je v mali lokal, pozdravil dva kmeta in pomahal vaškemu orožniku.

Naročil si je žganja in dejal:

— Imam poslovni sestanek z nekim človekom iz Pariza.

Povedal je krčmarici, da za uro ali dve potrebuje sobo.

— Važen poslovni sestanek. — je dejal. — Človek iz Pariza bo kmalu prišel.

Sobarica je Duvalu pokazala sobo. Vedel je, da rada prisluškuje, in zato je tudi posnel ploščo.

Duval je zaprl vrata in odprl okno, ki je gledalo na dvorišče za krčmo. Skočil je skozi okno, izvlekel kovček iz avta in se po isti poti vrnil v sobo. Pobarval si je obrvi, nalepil brke, si nadel lasuljo in monokel, oblekel plašč, ki si ga je bil kupil v Parizu. Tako se je spremenil v moža, ki mora priti iz Pariza.

Nato je še enkrat zlezel skozi okno ven.

Trenutek pozneje je vstopil v krčmo in pristopil h krčmarici.

— Ali je gospod Duval tu?

— Pričakuje vas, — mu je rekla krčmarica. — Sobarica vam bo pokazala sobo.

— Dober dan, Duval, — je dejal glasno, ko je odprl vrata. Njegov široki hrbet je onemogočil dekletu, da vidi v notranjost sobe.

Neprestano je govoril in pri tem zaklenil vrata. Nato je naglo snel s sebe stvari, v katere je bil preoblečen, in postavil na mizo gramofon. Plošča bo trajala osemnajst minut — do tedaj pa se bo že vrnil v sobo.

Postavil je iglo na vrtečo se ploščo in zaslišal svoj lastni glas. Nato je urno zlezel skozi okno in stekel proti svoji hiši.

Duval je odprl vrata in vstopil v nerazsvetljeno kuhinjo. V vsej hiši je vladala popolna tišina. Stopil je naprej.

Tedaj je v temi opazil moško postavo in kriknil od strahu. Nekaj ga je udarilo po senceh. Ko se je osvestil, se je stokaje dvignil na noge. Po licu mu je tekla kri. Poklical je svojo ženo in odtaval v jedilnico.

Žena je ležala na tleh. Ob njeni glavi je ležala grebljica in bilo je očitno, da je bila mrtva. Duval je dvignil grebljico s tal in opazil na njej sledove krvi.

Tedaj je začutil olajšanje; razumel je, da mu ni treba ubiti svoje žene. Namesto njega je to storil vlomilec. Zdaj je bil bogat vdovec.

Nenadoma se je zdrznil. Spomnil se je plošče, ki se je vrtela v sobi v krčmi, in spomnil se je stvari, s katerimi se je bil preoblekel in ki so ležale razmetane po postelji. Čeprav je bil nedolžen, so okoliščine govorile proti njemu. Njegova prisotnost na kraju zločina, njegovi prstni odtisi na morilskem orodju, njegovo preoblačenje v krčmi — kako bo lahko vse to pojasnil?

Če bi bil vedel, bi odšel v vas na časico žganja in pustil vlomilca, da opravi svoje delo.

Stekel je nazaj v krčmo. Zopet se je povzpel skozi okno v sobo. Zdaj se mora ponovno preobleči v moža iz Pariza in oditi iz krčme.

Nenadoma je opazil, da vlada v sobi tišina. Pogledal je na gramofon. Ustavil se je bil, plošča pa se ni več vrtela. Ročica z iglo je bila odstranjena s plošče. Nekdo je bil v sobi....

V tem trenutku je odprl vrata orožnik Romain in vstopil v sobo.

— Čudno, — je dejal. — Škatla s šminko, monokel, zimski plašč. Pravkar sem govoril po telefonu z vašim sosedom. Bil je v vaši sobi in našel....

— Vlomilec jo je ubil! — je kriknil Duval.

— A, torej veste, da je mrtva!

— Ampak ubil jo je vlomilec, — je stokal Duval in vil roke.

Sedel je na rob postelje:

— Zakaj pa ste vdrli v sobo?

— Plošča se je iztekla in je ponavljala vedno isto besedo. Sobarici na hodniku je to postalo sumljivo. In tedaj sem vdrl v sobo....

Prizor z včerajšnje premiere Pirandellove enodejanke «Patent»

PISMO IZ LJUBLJANE

SLOBODAN STOJANOVIĆ

Nevarna voda

(Druga premiera v ljubljanskem Mestnem gledališču - 11. okt. 1962)

Avtor je bil rojen 1937. Nevarno vodo pa je napisal 1959: bilo mu je toraj komaj 22 let. Vsebina: Narodni heroj, upokojeni polkovnik Mirko Oblak pride otvarjat v neko planinsko kočo doprsni kip svojega prijatelja, padlega narodnega heroja Slobodana Šopota. K otvoritvi je prav tako povabljen sin padlega junaka, Aleksander — Saša Šopot. Mirko Oblak je težak invalid — amputirani sta mu bili obe nogi — in je zdaj, z lepo penzijo, z avtom, vilo in tajnico odrinjen od aktivne dejavnosti, čeprav bi rad še ustvarjalno delal v življenju, za katerega se je junaško boril in zanj trpel. Mladi Šopot je (ali naj bi bil) bolj ali manj tipičen predstavnik mlade povojne generacije, obtežen s kompleksi in preobčutljivimi živci. V planinski koči se takoj zaplete v intimni odnos z lepo 37 letno tajnico Mirka Oblaka, a pri tem sleherni dan piše pisma svoji resnični izvoljeni, študentki Gordani Ribar, ki nastopi v drami žal šele post festum.

Toda ljubezen je tu povsem postranska stvar. Polkovnik, v globoki depresiji zaradi svoje izrinjenosti iz življenja, upa, da mu bo tretji izmed bojnih tovarišev, dr. Ruski, znova omogočil vstop v aktivno dejavnost. Ko se to po prihodu dr. Ruskega ne uresniči, poskuša narodni heroj izvršiti najprej samomor s tem, da bi se zadušil z gorečo, v alkoholu namočeno rutico, nato pa zgori v požanu ki je slučajno zajel bližnji gozd in ki ga je šel pogumno gasit. (Požar je precej ponesrečen deus ex machina). Saša pa, ki je v vsakem pogledu nasprotje od Oblaka, ne najde poti v aktivno dejavnost in je nezadovoljen s svojim položajem v svetu, dokler....

A tu je pravzaprav že drame konec. Tretje dejanje je samo še malce prisiljen izhod avtorja in Saše Šopota iz zagate, ko se zateče v bližnjo vas kot osnovnošolski učitelj in se odpove Gordani, ki se čele tu prikaže.

Delo je napisano z mladostnim zanosom, pri tem pa kaže številne začetniške pomanjkljivosti. V slutnji teh je avtor napisal kar dvoje uvodov ali pojasnil: prvo na začetku drame: drugo po tragediji v koči, se pravi pred (obligatnim) tretjim dejanjem. Če bi prišla kdaj avtorju ta recenzija pred oči, bi mu želel posredovati nekaj sugestij, n. pr. — drama se mora končati s smrtjo narodnega heroja Mirka Oblaka oziroma z govorom Saše Šopota pred mikrofonom pri odkritju spomenika njegovega očeta. Lahko bi bilo to (obligatno?) tretje dejanje, vsekakor pa bi moral Saša razčistiti svoj notranji konflikt prej, denimo v novo vrinjenem drugem dejanju. Razmerje z Oblakovo tajnico je nepotrebna obremenitev že itak labilnega Sašovega karakterja. Saj v drami ne gre za kak ljubezenski konflikt, pa tudi Saša ni nikak notorični ljubimec. Saša naj bi bil rajši pripeljal s seboj k odkritju spomenika Gordano (čemu ji avtor daje vzdevek Gogen, ne more biti nikomur jasno), ki bi bila navsezadnje lahko tudi Oblakova tajnica, in razčiščenje njunih odnosov in končno Saševo očiščenje in usmeritev na pravo pot bi samo doprinesli k stopnjevanju dramatičnosti.

Tema o junaškem borcu, ki v poznejši mirni dobi ne najde v življenju pravega torišča, seveda ni nova. Videli smo film «Veselico» po noveli Bena Zupančiča in v Gledališkem listu omenja režiser Gale še roman Jare Ribnikar «Zakaj vam je izmaličen obraz?», ki obravnavata sorodna motiva. A da so podobne konflikte doživljali tudi junaki drugih vojn in revolucij, o tem priča slavna Balzacova novela o tragičnem koncu Napoleonovega heroja, polkovnika Chaberta. («Polkovnik Chabert»). Uprizoritev je bila skrbna, skoraj bi rekel z ljubeznijo pripravljena. Režiser (Jože Gale) in igralci, scena (Sveta Jovanović), glasba (Marjan Vodopivec) in kostumi (Mija Jarčeva) so se vlivali v harmonično celoto, kolikor jo je pač tekst dopuščal (tretje dejanje je bilo kljub vsej skrbi samo pritaknjeno). Uvodna beseda in uvod v tretje dejanje bi bila odveč, ko ju ne bi bil inteligentno, intenzivno v izbrani dikciji govoril Saša Miklavec. Zares doživljen in ubran lik narodnega heroja Mirka Oblaka je poustvaril Franci Presetnik. Prijetno prenečenje je bil na novo iz Celja pridobljeni igralec Janez Eržen, ki je sugestivno podajal nenehno se menjavajoča čustvena in živčna razpoloženja Saša Šopota. Oblakovo tajnico Majo Zrilič je z izbrano eleganco prikazala Judita Hahnova. Režiser Jože Gale je z umirjeno resnobo igral dr. Ruskega. Prav tako so se ostali izvajalci lepo ubrali v celotno igro.

Delo mladega srbskega avtorja nakazuje in odpira težke probleme protagonistov dveh generacij, probleme, ki so živi in aktualni in nas ne morejo pustiti neprizadete.

VLADIMIR BATRTOL

IZBRANO DELO PISATELJA S TOLMINSKEGA

Prva knjiga Pregljevega izbranega dela s «Tolminci», «Golio» in «Matkovo Tino»

Zbirka, ki jo izdaja Mohorjeva družba ureja pa France Koblar, bo imela šest knjig

Pobudo Mohorjeve družbe, da izda izbrano delo Ivana Preglja, je vsekakor pozdraviti. V slovenski književnosti zavzema namreč Pregelj posebno, samosvoje mesto. «Nemiren značaj, zdaj samotarski, zdaj veseljaški, osebna preprostost in velika izobrazba, zlasti pa čas, v katerem je zorel, vse to je pripravilo v njem marsikatero nedoumljivo nasprotje, pobudilo različne spise, večkrat zgolj priložnostne, toda celotno njegovo delo zbuja začudenje in občudovanje.... Njegovo leposlovje, kritika in poučne razprave so močno obogatile naše poljudno slovstvo in ga premaknile na višjo stopnjo, najrajši pa je tvegal zapletene duhovne in oblikovne naloge, ki jih more reševati samo resnično umetnik. Prav v tem zadnjem je njegov zgodovinski pomen». Tako je zapisal o Preglju France Koblar in s tem označil pisateljevo umetnost ter njegovo mesto v moderni slovenski književnosti. Kot je izdaja Finžgarjevega izbranega dela dopolnila zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jih izdaja Državna založba Slovenije, tako jih bosta tudi izdaji Pregljevega in Detelovega izbranega dela, ki ju pripravlja Mohorjeva družba. Zato bodo šele s sedanjo izdajo slovenski bralci pravzaprav spoznali stvaritve Ivana Preglja, saj knjig prve izdaje izbranega dela, ki so izhajale pred vojno v letih 1928-1935, že zdavnaj ni več dobiti. Nova izdaja Mohorjeve družbe pomeni torej šele pravo predstavitev tega pisatelja širokemu krogu beročega občinstva.

Založba se je hotela Ivanu Preglju oddolžiti še za njegovega življenja in je že za leto 1958 napovedala začetek izhajanja izbranega dela. Vendar pa se je stvar zavlekla in tako smo šele te dni, dobri dve leti po pisateljevi smrti, dobili na knjižni trg prvo knjigo izbranega dela. Izdaja, ki jo pripravlja kot urednik France Koblar, bo obsegala predvidoma šest knjig in bo vsebovala v glavnem vsa dela — povesti, romane, novele in drame — ki so izšla v zadnji izdaji, dodan pa bo še Pregljev najmočnejši pripovedni tekst Plebanus Joannes. Izpadlo bo nekaj tekstov, ki ne sodijo v strožji izbor, zlasti začetni spisi, kakor tudi tisti iz zrele dobe, ki so nastali bolj iz priložnostnih kot čisto umetnostnih nagibov. Nova izdaja bo urejena pri tem tako, da bo kolikor mogoče ohranjen časovni in organski razvoj pisatelja. Besedilo bo tudi komentirano in bo urednik prispeval kratke, najpotrebnejše stvarne in literarnozgodovinske podatke, medtem ko bo na koncu daljši prikaz Pregljevega notranjega razvoja in njegove umetniške podobe.

Prva knjiga Pregljevega izbranega dela, ki je pravkar izšla, prinaša troje več ali manj bolj znanih takstov. Najprej je objavljeno Pregljevo najobsežnejše pripovedno delo «Tolminci», katerim sledi izvirno oblikovana povest «Štefan Golia in njegovi» ter svojevrstna novela «Matkova Tina». Knjiga je tako enotno ubrana v snovi in obliki. Zgodbe prikazujejo namreč dogodke okoli nesrečnega kmečkega punta leta 1713 in zlasti njegove posledice. Iz pretresljive usode upornih voditeljev in iz trpljenja tolminskega ljudstva neudušljiv klic po svobodi in človeških pravicah. Vsa tri dela pa so tudi nazoren zgled Pregljevega pripovedništva in zlasti s stališča zgodovine dragocen dokaz o rasti slovenske pripovedne umetnosti.

Tako postaja s to knjigo Pregljevega izbranega dela, ki jo je kot omenjeno uredil in komentiral France Koblar, lepo pa opremil arhitekt Tone Bitenc, pisateljevo delo dostopno širšemu krogu bralcev in prijateljev domače književnosti.

Niko Grafenauer

Večer pred praznikom

Če v naših knjižnih pregledih poročamo razen o velikih, tudi o manjših delih svetovnega slovstva, bi bilo vsekakor krivično prezreti dela slovenskih avtorjev, posebno še mladih, ki vztrajno stopajo na plan in se počasi, a vedno bolj uveljavljajo v domačem slovstvenem življenju. Zato moramo vsaj na kratko spregovoriti tudi o pesniškem prvencu mladega avtorja Nika Grafenauerja, o njegovi pesniški zbirki «Večer pred praznikom», ki jo je nedavno izdala Državna založba Slovenije. Ta prva pesniška zbirka mladega pesnika je izšla v zbirki Tokovi časa, namenjeni mladim talentom, s čimer je vsaj na zunaj poudarjeno avtorjevo debutantstvo oziroma vsaj začetek njegove literarne poti.

Niko Grafenauer se je (kot posnemamo iz podatkov, s katerimi založba predstavlja mladega pesnika bralcem) rodil v Ljubljani leta 1940. Zdaj študira svetovno književnost na ljubljanski univerzi. Njegovi literarni poskusi so vezani še na srednješolska leta in je kot gimnazijec objavil svoje prve stvaritve v Mladih potih. Zadnja leta tudi prevaja tuje pesnike, ki ustvarjalno sovplivajo na njegovo pesniško delo.

Zbirka «Večer pred praznikom» je sorazmeroma obsežna zbirka nad štiridesetih pesmi, ki jih je pesnik sam razdelil na šest ciklov. Čeprav nosijo ti cikli razne naslove, je vendar celotna zbirka močno zaokrožena, precej enovita, četudi morda malce monotona. Toda sorazmerna podobnost pesmi ene zbirke ni slabost samo Grafenauerja, temveč vseh naših mladih pesniških ustvarjalcev, ki se skušajo kar najbolj široko predstaviti javnosti s svojo prvo zbirko. Čeprav gre torej za pesmi pod različnimi naslovi, za pesmi v prostem verzu in za rimane, za daljše stvaritve ali pa samo za kratke pobliske duha, je poglavitni motiv Grafenauerjevih pesmi skoraj vedno isti. To je predvsem narava, saj med pesmimi skorajda ni ljubezenskih pesmi. Vendar pa je treba priznati, da skuša biti pesnik kar najbolj raznoter in raznolik, pri tem pa tudi vseskozi izviren. Zato te njegove pesmi s podobami narave v raznih časih, skice o travi, ptičah, o zemlji, ne učinkujejo monotono. Pri tem je treba tudi ugotoviti, da je Grafenauerjeva metaforika izvirna, kakor skuša biti pesnik originalen tudi v obliki svojih izpovedi. Prav gotovo je Grafenauor moderen pesnik, toda manj abstrakten in bolj preprost ter bolj naraven kot nekateri njegovi sodobniki. Seveda pa je tudi v njegovi prvi zbirki marsikaj še mladostnega, še neizčiščenega, zato pa mnogo takega, kar kaže pristnega pesnika, vneto prizadevajočega si za lastni pesniški izraz.

Knjižica «Večer pred praznikom» je tako prav simpatična lirična zbirka, ki obeta, da bo avtor kot pravi pesnik ustvaril lahko še marsikaj lepega.

Sl. Ru.

Knjižica o Crngrobu

Opozorili smo že na nekatere zvezke Spomeniških vodnikov, ki jih v prikupni obliki in lepi opremi izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani. To pot opozarjamo na knjižico dr. Franceta Steleta *Crngrob*.

Potniki na Gorenjsko vidijo crnogrobsko cerkev, enega najpomembnejših spomenikov likovne umetnosti na Slovenskem, navadno le od daleč in drvijo naprej. Toda prav verjetno je, da bo prav ta knjižica marsikoga privabila na ogled te cerkve, ki je oddaljena štiri in pol kilometra od Škofje Loke v smeri proti Kranju.

Avtor te knjižice se najprej na kratko ustavi ob imenu Crngrob in nastanku cerkve, nato pa obširneje obravnava stavbni razvoj, zunanjost in notranjščino, ter podaja umetno-zgodovinsko oceno; v posebnem poglavju pa Stele razpravlja, v čem je lepota Crngroba.

Kot pri drugih zvezkih Spomeniških vodnikov je tudi tu dodan povzetek v angleščini in nemščini. Skoraj polovico knjižice pa zavzemajo lepi posnetki, ki dajejo knjižici še večjo vrednost. (Na naši sliki iz te knjižice je *angelček ob tabernaklju velikega oltarja*).

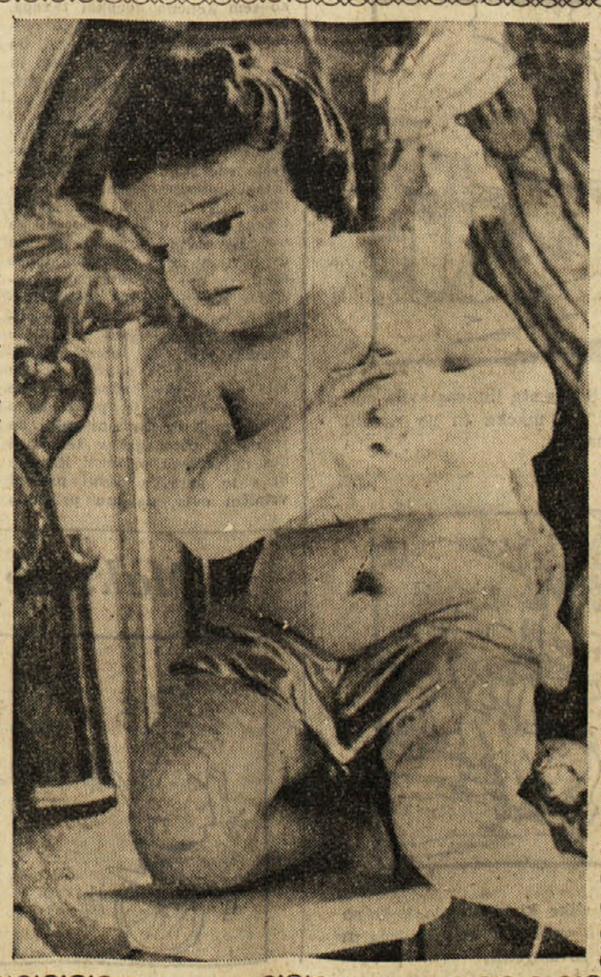

Walt Disney pripravlja v Hollywoodu film «Okay Paris!» in je izbral za eno vidnejših vlog zelo mlado igralko Deborah Walley (na sliki). Film pripoveduje zgodbo neke tipične ameriške družine na potovanju po Evropi

LJUDSKA KNJIGA

V zbirki žepnih romanov «Ljudska knjiga», ki jo izdaja Prešernova družba, bo tudi v letu 1963 izšlo 10 romanov, izbranih iz svetovne književnosti:

1. *Allan Sillitoe:* V SOBOTO ZVEČER IN V NEDELJO ZJUTRAJ
2. *André Kédros:* ZADNJA POT «PORT POLISA»
3. *Kostas Makistos:* ORKAN
4. *Isaac Asimov:* ZRNCE NA NEBU
5. *John Braine:* PROSTOR V VISOKI DRUŽBI
6. *J. P. Jacobson:* SKRIVNOST Z BARJA
7. *Guy de Maupassant:* NAŠE SRCE
8. *John Steinbeck:* CESTA KONZERVNIH SKATEL
9. *Adalberto Ortiz:* JUYUNGO
10. *Robert Merle:* SMRT JE MOJ POKLIC

Knjige se lahko naročijo v Tržaški knjigarni.

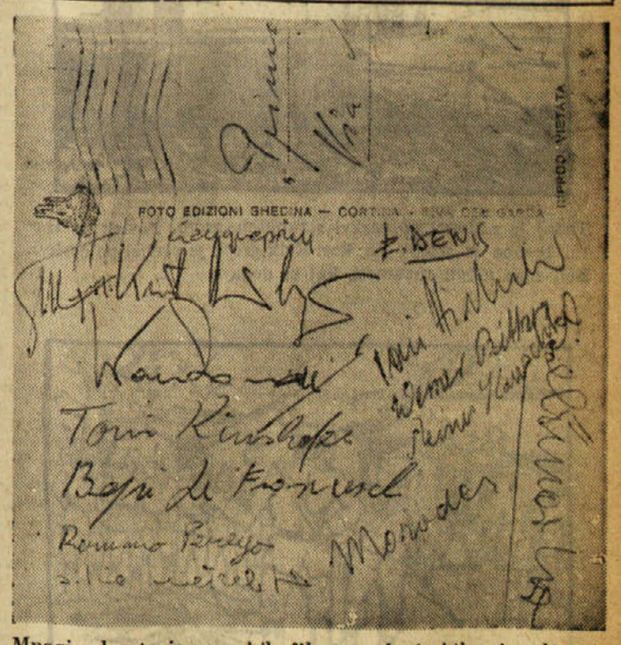

Mnogi od avtorjev gorskih filmov, planinskih pisateljev in slavnih plezalcev so bili zbrani v Tridentu ob tamkajšnjem festivalu gorskega in raziskovalnega filma. Nekateri od teh so podpisali razglednico s pozdravi za naš list. Med drugimi so se podpisali Walter Bonatti, Avstrijec Kurt Diemberger (njegov film je prejel nagrado), Francoz Languepine, Toni Hiebeler, zmagovalec Nanga Parbata Toni Kinshofer in drugi

AVTOMOBILIZEM

PREDVSEM VARNOST!

Avtomobilizem je danes v nenehnem razvoju; vozilo stane na kilogram manj nego goveje meso, stroji postajajo iz dneva v dan močnejši in kar je najbolj važno, razmere in pogoji za nakup so tako ugodni, da so jim mnogi kos.

Cena bencina se je znižala (seveda bi lahko bila še znatno nižja, če bi bili pristojni organi dalekovidni).

Zadnji modeli avtomobilov se ponašajo z diskastimi zavorami, elastičnimi stroji, celo vrsto avtomatskih naprav, udobnim ohišjem, elegantno zunanjostjo, in vzbujajo občudovanje.

Mehansko in estetsko so stroji torej popolnoma v redu in povsem kos svojim nalogam. Vendar pa obstaja še cela vrsta temnih točk, katerih glavni krivec je človek.

Naj navedemo le nekatere:

Nerazumevanje oblasti (preveliko obdavčevanje vozil, njihovih delov, goriva), prepočasna gradnja ustreznih cest in kljub novemu zakonu, nedostatki v prometnih pravilih in njihovem izvajanju.

Nevzgojenost in pomanjkanje discipline pri večini voznikov.

Pomanjkanje smotrnega proučevanja in ustrezne rešitve posameznih varnostnih naprav na vozilu in na cestah. Če vsaj bežno pogledamo statistike zadnjih let, bomo kaj hitro ugotovili naglo naraščanje nesreč, katerih je glavni krivec avtomobil.

Ali je mogoče zmanjšati število teh nesreč? Za odgovor nismo v zadregi, vsi smo prepričani, da mora biti pozitiven.

Na izbiro imamo za to dvoje poti; delovati moremo na dva načina: *aktivno* in *pasivno*.

Aktivno delovanje skuša omejiti (utopistična bi bila vsaka misel na popolno odpravo nesreč) možnosti da pride do incidentov.

Pasivno delovanje pa skuša omejiti le posledice nesreč.

Izboljšati je treba tehnične naprave, zakonodajo in prometno vzgojo. Na teh področjih se je v zadnjih dveh letih marsikaj storilo, vendar je pred nami še dokaj dolga pot.

Mnogo na slabšem pa smo v pasivnem boju proti nesrečam ali točneje proti njihovim posledicam. Stanje se prepočasi izboljšuje in vozila niso mnogo varnejša, kot so bila pred leti.

Proizvajalci nenehno izboljšujejo že tako zadovoljive tehnične značilnosti avtomobila, in se pri tem sploh ne ozirajo na dejstvo, da je posebno pri vozilih mnogo bolj pereč varnostni problem nego tehnični ali estetski.

V raznih deželah so že naredili številne eksperimente, proučevali dinamiko cestnih nesreč, tečenja vozil, preizkusili načine, kako zmanjšati posledice in škodo. Vse to pa je ostalo le v teoretskem stanju in je imelo le medel odraz v industrijski proizvodnji. Graditelji se drže predvsem tržnega zakona, ki zahteva vedno lepšo zunanjost, vedno večjo zmogljivost in so gluhi za vsako pobudo, ki bi se v večjem obsegu nanašala na osebno varnost.

V nekaterih deželah so problem varnosti proučevali, kako in kje, pa bomo povedali v prihodnjem članku te serije, katere glavni namen nam dovolj jasno pove sam naslov: Predvsem varnost!

900 km na uro

Craig Breedlove bo skušal v kratkem na «avtoraketi» «Spirit of America» izboljšati svetovni rekord v hitri vožnji. Ko bo pilot pognal vozilo z nameravano hitrostjo nad 900 km, bodo imele odločilno nalogo in važnost posebne avionske diskaste zavore, ki morajo obdržati smer vožnje in omogočiti pilotu varno zaviranje. Ko bo hitrost narasla nad 240 km na uro, bo pilot zapustil običajni volan in vodil vozilo s posebnim ladijskim podobnemu krmilu. Ko bo vozilo zaključilo svoj rekordni poskus, bo Breedlove omejil svojo hitrost najprej s celo vrsto padal, ko pa bo hitrost padla pod 240 kilometrov bo pilot pritisnil na zavore. V tistem trenutku bodo zavorne plošče delovale v znatno težjih pogojih, kakor pri navadnih reakcijskih letalih, kjer hitrost ob zemeljskem dotiku, nikoli ne presega 170 km.

Breedloveju so pripravili posebno modificirano verzijo ploščastih zavor, s celo vrsto avtomatskih kontrolnih naprav. Diski bodo iz aluminija, da cimprej oddajo toploto in njihov premer bo znašal kar 45 cm.

PARIŠKI SALON

Pariški salon je otvoril serijo jesenskih salonov, V njegovih mogočnih dvoranah je bilo prostora za vozila 105 različnih družb. 1300 rastavljavcev z vseh delov sveta je predstavilo sadove svojega dela, kljub temu pa ni bilo nobene izrazite novosti. Vsa vozila so bila že prej znana, obiskovalci so imeli le to priliko, da so si jih ogledali vse skupaj.

Edino presenečenje so tudi tokrat nudili znani avtomobilski «krojači» s svojimi drznimi stvaritvami, ki so navdušili ljubitelje lepote in posamezne petične kupce, ki so si jih lahko privoščili.

V ospredju zanimanja so bili litrski modeli: Taunus 12M, Opel Kadett, Ford Cortina, Morris 1100, Renault 8, kar potrjuje težnjo sedanjega trga po tovrstnih ekonomsko-udobnih vozilih.

Edina novost, za katero pa mnogi sploh ne vedo, je brazilski «Willys». Šele pred desetimi leti je družba «Willys» pričela z montažo jeepov, nato je družbeni kapital polagoma prešel v brazilske roke in tovarna je začela graditi vozila s tujo licenco. Zdaj pa je predstavila družba «Willys Overland do Brazil» v tem salonu svoje prvo turistično vozilo «Aero 2600».

Motor je v glavnem enak onemu ameriške Willys iz l. 1955, medtem ko je karoserija sodobna.

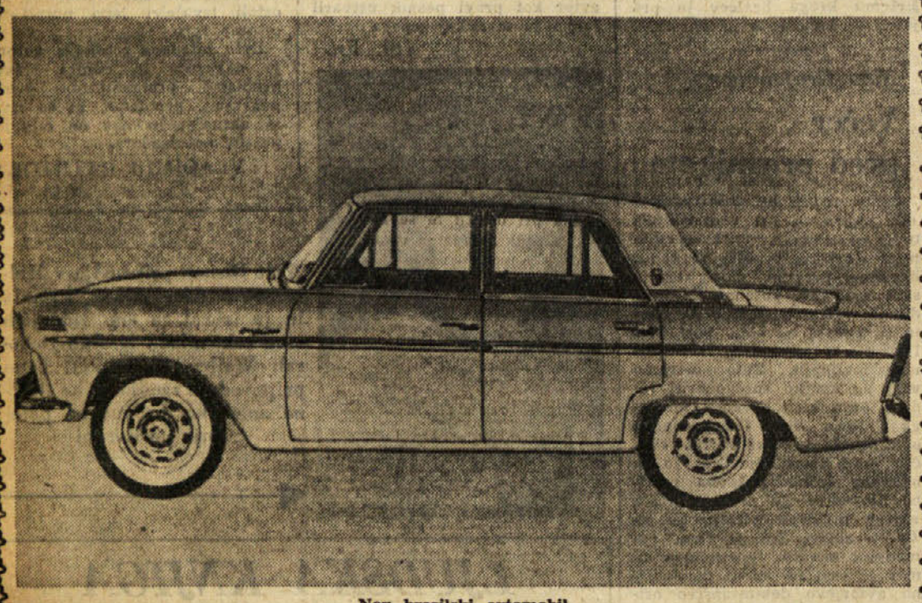

Nov brazilski avtomobil

FRANCE MAGAJNA: SAMOOBTOŽNICA

Veselo-boleča zgodba o prvem honorarju v zelo mladih letih

Urednik je strog človek, ki ne pozna šale.

Ondan me je pograbil zadaj za škrice in rekel strupeno: «Zmeraj čvekaš hude reči o bližnjih, samega sebe pa niti v ogledalu ne vidiš, vsaj enkrat bodi pošten in zapiši tudi o sebi nekaj zabeljenega!»

«Kako misliš?» sem vprašal prestrašeno. «Ali naj povem bralcem, koliko vagam, ali kako sem srčkam in lep?»

«Lep? Ti da si srčkan in lep? O, dobri svetniki nebeški! Ne, o tem nikar ne piši! Ne ustvarjaj jeze v dobrih ljudeh! Sploh, če hočeš živeti še kak dan, ne omenjaj svoje lepote prav nikjer! Danes so resni časi. Tudi svoje vage ne omenjaj nikjer in izogibaj se tistih tovarn, v katerih izdelujejo žajfo!»

«Pa kaj naj drugega o sebi pišem?»

«Oh, marsikaj. Povej nam, recimo, kdaj in kako si za svoje literarno udejstvovanje prejel prvi honorar. To bo bralce gotovo zanimalo.»

«Potrpi, da pomislim.» (Sledi minuta molka).

«No, ja; prvi honorar za literaturo sem prejel že v osnovni šoli. Prav zanimiva zgodba, ki se je takole dogajala. Kadar se je naš tedanji učitelj Rajko poglobil v uvodnik ljubljanskega dnevnika, smo morali mi učenci drug za drugim brati iz šolskega berila Kolumbovo odkritje Amerike. Kakor smo mogli iz zgodbe spoznati, je bilo tisto njegovo potovanje čez morje strašno dolgotrajno in čeprav je Kolumb ob večerih pripovedoval svojim mornarjem o lepotah in bogastvu Amerike, mu ti niso kdove kaj verjeli. Godrnjali so, ker so videli okoli sebe samo slano vodo brez kapljice prave pijače. Kruha jim je zmanjkalo in nič ni kazalo, da bodo kaj kmalu pripluli do kake pekarije ali vsaj kmetije. In prav tisti dan, ko je bila stiska najhujša in so mornarji z ljudskim glasovanjem sklenili, da bodo Kolumba lepo pljusknili v morje ter se vrnili domov, je stražnik v košari na jamboru zavpil: «Zemlja! Zemlja!»

Med branjem je mene ta dramatični dogodek hudo pretresel. Smilili so se mi lačni mornarji, ki niso že tedne dobili komisa, in hotel sem jim pomagati. Izpred sošolca Drejca sem skrivaj potegnil njegovo berilo k sebi, pa sem s peresom zelo spretno narisal na stražnikovem vzkliku dvoje prav lepih strešic. In mahoma so bili lačni siromaki preskrbljeni s slastnim pecivom! Ko je namreč naše množično branje doseglo Drejca, je vstali ter s krepkim glasom bral, kar je videl v berilu napisanega. Takole nekako je bral Drejc:

'In ko je bila stis-ka naj-hujša, je straž-nik na jam-bo-ru zakli-cal: 'Zemlja! Zemlja!'

Drejc ni utegnil brati naprej. Navzlic zamaknjenosti v uvodnik, je učitelj Rajko le slišal, da nekaj ne odgovarja zgodovini.

«Stoj, butec!» je zavpil izza mize. «Kako si to bral, osel? Še enkrat ponovi zadnji stavek!»

Hudo prestrašeni Drejc je še enkrat zjeclal razveseljivo novico, da je mornar na jamboru zaklical: 'Zemlja! Zemlja!' in da je natančno tako zapisano v njegovem berilu.

«Prinesi pokazat, trapec!» je ukazal gospod Rajko, ki je bil čistokrvni Ljubljančan in je na pamet znal več sto psovk.

Drejc je pohlevno ubogal in položil knjigo pred srditega razrednika.

«Ha, vidiš! Saj se mi je zdelo! Te strešice so s tinto narejene! Gotovo si jih sam narisal, cigan!»

«Ne, nisem; ne, nisem!» se je branil Drejc in z grozo strmel v leskovko na mizi. «Niti vedel nisem.»

«Kdo pa drug, če ne ti?»

Ali prav takrat se je učitelj po goli nesreči ozrl proti meni in je kakor po čudežu uganil, kdo je najnovejši «korektor» šolske literature. «Aha!» je vzkliknil. «Smo že našli mandeljca!» V treh korakih je bil pri meni. Z desnico me je potegnil izza klopice, kakor da sem zamašek refoškove steklenice, z leskovko v levici mi je pa po zahrbtnem obronku našteval take, da sem vpil kakor mešetar na semnju.

«Na, budalo; na, paglavec; na, capin! Da si boš zapomnil in vedel za vse čase, kakšen honorar dobijo tisti, ki popravljajo zgodbe v šolskih berilih!»

In šele ko se je utrudil, me je vrgel kakor mačka čez klop na sedež, kjer pa sedeti nisem več dni mogel.

Tak, vidiš, je bil prvi honorar, ki sem ga bil prejel za svoje literarno «udejstvovanje.»

«Hm!» je rekel urednik zamišljeno. «Ne moremo reči, da je bil ravno napačen. Kak tak honorar bi se ti še danes upravičeno prilegel. Kaj pa pozneje, ali si v šoli še kaj takega prislužil? Kako sta s tistim učiteljem v poznejših letih orala?»

«Včasih kar lepo, največkrat sva pa vlekla vsak v svojo smer. Zaradi nesporazuma, kajpak ali pa zaradi razlike v značajih. Teh nesporazumov je bil vselej on kriv. Ni pač poznal globin nedolžne otroške duše! Saj se je jezil že, če sem s fračo prestrelil šipo na sliki presvitlega cesarja Franca Jožefa! Jaz sem se venomer trudil, da bi mu ugodil, pa je redko kdaj sem dosegel pri njem zasluženo priznanje.

Opazil sem, na primer, da kot ljubitelj botanike zelo rad sprejema šopke cvetlic, posebno kadar mu jih prinesejo že razvite deklice iz ponavljalne. In res, te navrtane trinajstletnice so ga kar obsipale z dehtečim cvetjem. Poln topeče hvaležnosti ga je sprejemal in s slastjo užival prelepi vonj, potem pa je v priznanje nežno božal rdeča lička veselih darilk, da so kar žarele od sreče. Nikoli jih nisо one dobile s palico po južni strani.

Ko sem vse to opazoval, so se v meni kar na lepem porajale razne nove «ideje». Ali ne bi tudi mene gospod Rajko pobožal po gladkih ličkah, če mu prinesem krasno vrtnico v dar? Imeli smo na domačem vrtu prekrasno gavtrožo, ki ji je bilo ime «Rayon d'or», kar menda pomenja zlati žarek. Ko je cvetela, je bila tako lepa, da so se mimoidoči ustavljali in jo občudovali. Bila je barve zrelih marelic, dišala je pa lepše od vseh marelic — kakor vse rože je dišala, da vam povem! Dan za dnem sem opazoval vsak posamezen cvet na njenih vejicah, kako se je razpenjal in kakšno obliko je dobival. In tako sem končno dočakal takega, ki je bil brezhibno lep. Z največjo skrbjo sem ga odrezal, da ga bo ja gospod učitelj vesel in me bo zanj lepo pobožal po ličkah. Toda ko sem ga gledal odrezanega, kruto odtrganega od družine tako rekoč, se mi je resnično zamislil. Njegova opekasto rdeča barva je bila videti tako bolestno bleda, tako brezupna.... Ni mi dalo srce, da bi takega nesel v šolo. Moram ga na kak način okrepčati in mu dvigniti moralo, kakor bi danes rekli, in mu pognati novo rdečico v svilene dišeče cvetne listke. In pod vplivom svojega prirojenega genija sem staknil v mamini kuhinjski omari škatlico zmlete rdeče paprike, ki je bila celo lepše barve od naše vrtnice. Zarela je pred mano kakor najlepše kuhani raki, da je ne bi premagal v tem niti nos največjega pijanca! Kaj ko bi s to papriko obsul prelepi vrtnični cvet, da mu prirodno lepoto umetno poživim in mu jo dvignem do najvišje ravni? Zakaj neki ne? Saj si tudi mestne punčke umetno poživljajo rdečico svojih ustnic. Moj namen je bil dober in dober namen posvečuje tudi rabo rdeče paprike. Le neotesanec bi ne mogel razumeti mojega blagega namena. Gospod Rajko pa ni neotesanec, marveč zelo učen gospod!

In tako se je zgodilo, da sem srčkami gavtrožin cvet na debelo obsul z zmleto papriko ter mu tako podvojil prirojeno lepoto. In da bo ta lepota še bolj poudarjena in od daleč vidna, sem prelepi cvetek zavil v rožnobarvni ter svileno mehki papiru z natisnjeno reklamo Franckove cikorije, da je vse skupaj kazalo krasoto in mikavnost najbolj posrečene slaščičarjeve torte.

Prišel sem v šolo pravočasno ta dan, kar sicer ni bila moja navada. Gospod Rajko se mi je v priznanje skoro nasmehnil. Dostojanstveno sem sedel na svoje mesto in mirno čakal prihoda vseh. To se je kmalu zgodilo in potem smo na dano znamenje učitelja vstali ter odskandirali obvezni očenaš. Zdaj bi se moral začeti redni pouk, kar se pa ni zgodilo. Druga za drugo so starejše deklice vstajale, se ljubko priklanjale ter prinašale na mizo pred gospoda učitelja lepe šopke poljskih cvetlic. In on jih je po svoji navadi s smehljajem sprejemal, jim v zahvalo božal rdeča lička ter jih s tem osrečeval vsevprek.

Zdajle je nastopila tudi moja ura. Ko se je zadnja deklica vrnila v klop, sem vstal ter se gospodu Rajku najprej spoštljivo priklonil. Samozavestno sem potlej potegnil lepo gavtrožo izpod klopi ter jo ponosito prinesel do njegove mize. Z najelegantnejšo kretnjo sem jo položil pred njega in rekel:

«Sprejmite, gospod učitelj, najlepšo gavtrožo z našega vrta.»

«O lej ga,» je rekel gospod Rajko veselo. «To je pa res krazen cvet. Prav gotovo tudi diši lepo!»

Kajpada! Vprav tukaj nam napravi gospod Rajko največjo neumnost. Lepi cvet je bil namenjen očem in ne nosu in to bi moral on kot poznavalec rastlin tudi vedeti! Toda ne, moral si ga je pritisniti v sredino brk, kakor da prav tja spada. Najprej si je globoko izpraznil pljuča, nato pa je potegnil sapo vase kakor kovaški meh. V dobri sekundi je z nosom posrkal vso obilico paprike z vrtnice! Ni pomislil, da ji bo s tem odvzel vsaj polovico lepote. Samo slabi gospodarji delajo tako in pa tisti sebičneži, ki bi vse lepe vonjave najrajši sami použili.

Že sem mu hotel to povedati, pa nisem utegnil. Gospod učitelj je namreč treščil prelepo rožo čez vse naše glave v nasprotno steno in se z obema rokama pograbil za nos. Najprej je bilo videti, da namerava pograbiti leskovko na mizi, pa se je v zadnjem hipu premislil. Zapadel je namreč nekaki strastni kihavici, kakršne nismo slišali še nikoli. Tudi sosedje, ki bivajo v bližini šole, so pozneje pravili, da niso mogli jasno razumeti te prhavice. Ker pa jim je bilo znano, da namerava gospod Rajko kupiti nov motor znamke Puch, so v svoji naivnosti domnevali, da ga že ima in da ga najbrž vprav zdaj preizkuša. Nejevoljni so bili, ko so pozneje izvedeli, da so se s svojo domnevo hudo zmotili.

Ves ta čas, ko to pravim, je gospod učitelj marljivo kihal in si otiral solze z obeh strani nosu. Po treznem premisleku sem prišel do prepričanja, da ne bo z današnjim poukom prav nič koristnega in sem si zavoljo tega naglo zatlačil kapo in knjige v nedra. Ko blisk sem šinil mimo učiteljevih nog v vežo in od tam pod svobodno sonce. Tekel sem proti domu vso pot in sem pretekel razdaljo dveh kilometrov v pičlih desetih minutah. Rekord za vse čase. Nisem utegnil pojasniti očetu, zakaj je šola tako zgodaj minila, le naglo sem praznil lonček mineštre na štedilniku, potem pa odvezal sivko in liske od jasli ter jadrno odpotoval z njimi v gmajno. Mama se ni mogla načuditi tej mojemu nenavadni vnemi.

Vse je bilo zaman! Zaman so bili vsi ti moji previdnostni ukrepi. Kakor so mi povedali kasneje dan pozneje součenci, je gospod Rajko po mojem odhodu še kar ko uro kihal in poskakoval pred tablo in je šele potem odnehal v njegovem nosu rdeče kurivo. Ves objokan je otipaval leskovko na mizi in nekaj sam pri sebi bi momljal. Ko se je končno umiril, je prijel za pero in mi pisal mojemu očetu kratko, a zelo jedrnato sporočilo. Prinesel so ga srčkane trinajstletnice naše vasi.

FRANCE MAGAJNA

(Nadaljevanje na 5. strani)

V reko bi morala pasti Nancy Kwan v filmu «Tamahine», ki ga snemajo v Hong-Kongu. Pa so se poslužili trika in so jo samo pošteno polili z vodo

HOROSKOP

Veljaven od 21. do 27. oktobra

OVEN (od 21. 3. do 20.4.) Zvezde vam bodo naklonjene in boste našli stik z drago osebo. Privoščite si malo počitka. Dobri odnosi z družino in s prijatelji. Lepa priložnost za zanimiv izlet.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Vsako sumničenje je odveč in neutemeljeno. Oseba, ki vas ljubi, je iskreno navezana na vas. V poslovnih zadevah bodite previdni; z delovnimi tovariši bolj vljudni.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Neki ljubezenski sestanek bo verjetno šel po vodi in boste zaman čakali. Čaka vas važno delo, ki vam bo prineslo zaslužek in zadoščenje. Vesele novice.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Vaše razpoloženje se bo hitro spreminjalo spričo različnih dogodkov. Poslovno delo bo dobro napredovalo in boste lahko premagali morebitne ovire. Zanimivi razgovori.

LEV (od 23. 7. do 22.8.) V osebnih stikih nekaj neprijetnosti in določene težave. Paziti morate na živce. Koristil vam bo prijateljski izlet, kjer boste spoznali zanimivo osebo. V poklicnem delu so zveze ugodne.

DEVICA (od 23. 8. do 22.9.) Sentimentalno življenje se razvija pod ugodnimi vplivi. Oseba, ki vas ljubi, bo ustregla vašim željam. Trdo se boste morali boriti, da boste premagali nasprotstva.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zvezde so vam naklonjene. Lahko boste uresničili načrt, ki vam je zelo pri srcu. Novice. Napredovanje v službi. Primerni dnevi za ureditev zasebnih zadev

SKORPIJON (od 24. 10. do 22.11.) V srčnih zadevah ne bo šlo vse gladko. Spremeniti boste morali nekatere načrte. V poslovnih zadevah bodite previdni. Zaskrbljenost zaradi neke vesti, ki pa se vas ne tiče.

STRELEC (od 23. 11. do 20.12.) Dobro boste razpoloženi in boste neke kočljive stvari odločno uredili. Uresničile se bodo vaše skrite želje. Zanimivi razgovori. V poslovnih stvareh več previdnosti.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Zaradi malenkostnih sporov boste slabe volje. Preobremenjeni boste s svojim poklicnim delom in ne boste imeli časa za osebne zadeve. Neprijetna sprememba.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Prijetno srečanje in razveselilo. Dogovori za prihodnost in lepe perspektiva za zaslužek. Bodite še previdni in naj vas ne zapelje želja po špekulacijah in hazardu.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Presenečenja. Odpirajo se nova obzorja za staro ljubezen, ki bi kmalu umrla. Imeli boste važne pogovore in lahko sklenili ugodne dogovore, saj ste potrpežljivi in prepričljivi.

POVEST PARTIZANSKE ZVESTOBE

po Tonetu Seliškarju
ilustriral Albert Sirk

Tedaj je zadonel po cerkvi strahoten grom. Pavlek je metal bombe iz stolpa na kor. Krik groze je zvenel po cerkvi. Beli niso mogli razumeti, kaj se dogaja.

Skušali so zbežati, toda Črn in Sonja sta jim zastavila pot. Pavlek je planil na Ožboltovega kot mačka in ga zavalil na tla. Belogardisti so bili premagani.

Župnišče je gorelo z močnim plamenom. Nekateri partizani so gasili, da bi se ogenj ne razširil po vasi. Drugi so sodili ujete belogardiste, ki so se bali sodbe.

Partizani so jih preiskali, našli slike, ki so pričale, kako so skupaj s fašisti mučili in streljali partizane. Ožboltovega in najbolj zagrizene in zakrknjene so ustrelili.

Maksove dogodivščine

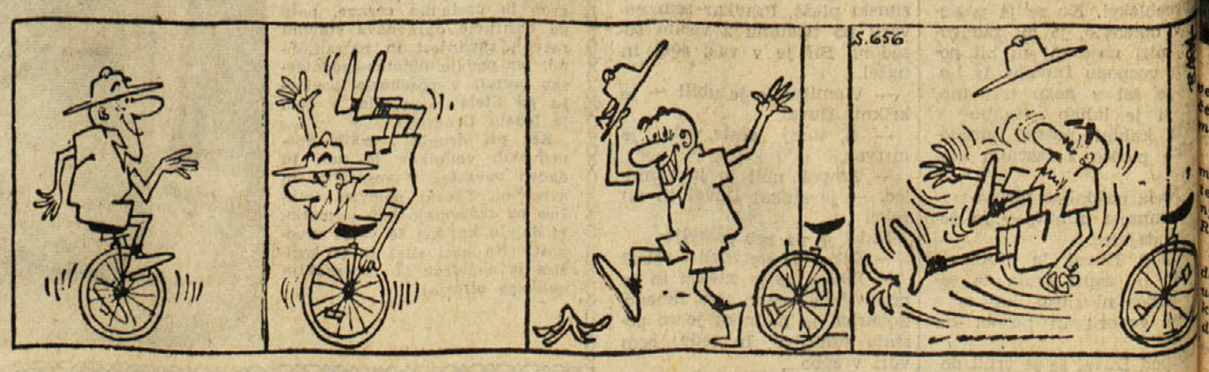

Iz naših krajev

TEDEN

Vse zakonske formalnosti za tržaške občinske volitve so bile v tem tednu opravljene in okrožna volilna komisija je na zadnjem sestanku v petek dokončno potrdila vse pravljene liste (brisala je samo kandidatov zaradi pomanjkljivih dokumentov) in poslala popisnike o njih sprejetju na občinski volilni urad in na prefekturo. Tako zdaj dokončno vemo, da bo na volitvah kandidiralo 12 političnih strank oz. skupin med njimi tudi Skupna slovenska lista, katere sporni volilni znak je okrožna volilna komisija, ki ga je najprej zavrnila zaradi slovenskega napisa, končno sprejela s tem, da so slovenskemu napisu pridali tudi italijanskega. Dvojezičnost v statutu je s tem dobila konkretno aplikacijo, za katero se je tokrat potegovala celo oblast doma.

Okrožna volilna komisija je nadalje poskrbela za ureditev volilne kampanje tako z lepaki kot z zborovanji in govori po radiu. Med tem pa so tudi stranke same že kar precej oživile svojo agitacijsko dejavnost in vsak dan so na programu številna zborovanja, na katerih pa so, z redkimi izjemami, nastopali doslej le vidnejši govorniki krajevnih vodstev.

Volilna dejavnost pa v nobenem ni zavrla drugih dejavnosti in predvsem ni mogla vplivati na ostro sindikalno borbo, ki jo vodi delavstvo že več časa na številnih področjih. Kovinarji zasebnih podjetij so nadaljevali s svojim stavkanjem in šele včeraj je prišla iz Rima vest, da je minister za delo predlagal sestanek predstavnikov delavcev in industrijcev za ureditev spora. Nadaljevalo se je tudi stavkovno gibanje v tovarni ORION, pa tudi med uslužbenci bolnišnic je vretje.

Tržaški pokrajinski svet se je sestal v torek. Na tej seji je predsednik sporočil, da je obil zagotovilo, da bosta ladji «Saturnia» in «Vulcania» vozili še do 1. junija 1964, da bosta nato zamenjani z dvema novima modernima ladjama in da bo redna proga Trst-New York ostala tudi vnaprej. Komunistični svetovalec je predložil resolucijo, v kateri je zahteval, da se sestavi deželni načrt za gospodarski in socialni razvoj.

Na seji občinskega odbora je odbornik za higieno podal poročilo o štiriletnem delovanju higienskega in sanitarnega oddelka in pri tem omenil, da v zadnjem letu ni bilo v Trstu več nobenega primera otroške paralize, kar je zasluga obsežne akcije za cepljenje. Iz njegovega poročila sledi, da je bilo opravljeno veliko delo tudi pri nadzorstvu nad živili in v borbi proti požirkovalcem živil.

Slovenska mladina je ta teden posvetila pripravam za četji mladinski dan, ki bo dalje, na stadionu «Prvi maj» in na katerem se bodo zbrali mladinci raznih mladinskih organizacij iz Trsta in Gorice, pa tudi mladinci iz Benečije, iz Koroške in iz Slovenije. V petek zvečer pa se je dijaška mladina prvič polnoštevilno udeležila nalašč zanjo pripravljene uprizoritve dveh Pirandellovih dramskih del, povezane s proslavo 25-letnice dramatikove smrti. Predstavo je podalo Slovensko gledališče, ki je sinoči z istima deloma istega avtorja tudi prvič dvignilo zaveso svojega odra v sezoni 1962—63.

Pred goriškim sodiščem je bila v preteklem tednu še ena razprava proti delavcem, ki so v borbi za svoje pravice javno protestirali. Šlo je za 19 obtožencev, ki jih je policija aretirala v Tržiču ob stavki in protestnih demonstracijah dne 2. marca lani. Kot je znano, je takrat prišlo tudi do napada policije na delavce in druge meščane ter je bilo na obeh straneh tudi precej ranjencev.

Pri sodni razpravi se je izkazalo, da policija pravzaprav nima dokazov za nobenega obtoženca. Vkljub temu je državni tožilec zahteval za nekatere po tri do pet let kazni in za vse po najmanj tri mesece pripora. Sodišče pa je po dolgem posvetu obsodilo enega obtoženca na sedem mesecev zapora, štiri na po 6 mesecev pogojno, ostalih 14 pa so oprostili z delno ali popolno oprostilno formulo. V bližnji bodočnosti bosta prišla na vrsto še dva taka procesa proti delavcem iz Tržiča.

Po štirih dneh stavke otroških vrtnaric pri ONAIRC so te vrtce v petek zopet odprli na ukaz vodstva te ustanove, ki je poleg tega poslalo stavkajočim učiteljicam pismo, v katerem grozi z disciplinskimi ukrepi proti njim, če se ne vrnejo na delo. Učiteljice so sklenile, da bodo stavkale do torka 23. t. m. otroške vrtce pa oskrbujejo supientke. Stavka je zaradi zavlačevanja pri priznanju in izplačilu poviškov, ki jih otroške vrtnarice že več mesecev zahtevajo zase in za vse osebje ONAIRC.

Pretekli ponedeljek je bilo na sedežu pokrajinske uprave v Gorici posvetovanje o ukrepih za kmetijski in turistično-prometni razvoj goriških Brd. Posvetovanja so se udeležili predstavniki vseh ustanov, ki imajo kakor koli opravka s kmetijstvom ter še župani občin tega področja, med katerimi je bil tudi župan iz Števerjana in oni iz Krmina. Med drugim so postavili predlog za gradnjo turistične ceste Gorica-Števerjan-Dolenje, predloge za splošno izboljšavo kmetijstva z večjo podporo od strani države in za ureditev vodovodno-gozdnega sistema na briškem področju. Vse te in druge predloge po predložila ustanova Tre Venezie, ki je postala ustanova za razvoj kmetijstva, pristojnemu ministrstvu s priporočilom za dodelitev državnega prispevka za njihovo uresničenje.

NOVI ZAKONSKI OSNUTEK, KI GA MORA POTRDITI ŠE SENAT

Obetajo se nove olajšave za vknjižbo podedovanih kmečkih posestev

Po novem zakonu bodo dediči - neposredni obdelovalci plačali za vknjižbo le fiksno takso - Reši naj se tudi vprašanje zastarelih prijav

Vprašanje dednih taks, ki jih morajo plačevati dediči ob smrti zemljiškega posestnika — neposrednega obdelovalca, je bilo doslej zelo pereče, saj so stroški bili tako visoki, da so marsikateri dediči opustili vknjižbo, ker bi ta v nekaterih primerih več stala kot pa bi bilo vredno posestvo. Zaradi tega imamo mnogo primerov, da so kmečka zemljišča še vedno vknjižena na osebe, ki že več let v miru počivajo.

Tak položaj je ustvarjal nemalo sitnosti našim kmetovalcem, predvsem v primerih, ko je šlo za prisilne razlastitve zemljišča, a tudi takrat, ko so vlagali prošnje za razne prispevke, ki jih daje država za izboljšanje kmetijstva. Zaradi tega smo že večkrat poudarili, da bi bilo nujno potrebno izdati zakon ali dekret, ki bi neposrednim obdelovalcem omogočil ureditev lastninskih odnosov, in sicer tako, da bi plačali le minimalne takse na knjižbo.

V poslanski zbornici pa so sedaj razpravljali o novem zakonu, ki zadeva prav to vprašanje. Prvi korak na tej poti predstavljajo zakoni za ustanovitev in zaokroženje male kmetijske posesti. Sedaj pa je poslanska zbornica razpravljala in odobrila novi osnutek zakona, ki se nanaša na podedovanje kmetijskih zemljišč oziroma posestev. Ta zakon pa mora sedaj še odobriti senat in bo po objavi v Uradnem listu dobil končno veljavo.

Zakonski osnutek je zelo zanimiv in je potrebno, da se kmetovalci z njim seznanijo. Zakon namreč določa, da so kmetijska posestva prosta globalnega in dednega davka, vendar le v primeru, če je dedič sam neposredni obdelovalec. To velja tudi za dediče, ki so živeli izven pokojnikove družine, vendar morajo biti tudi oni neposredni obdelovalci. V to kategorijo spadajo tudi dediči, ki so člani druge kmečke družine, ali pa ženske, ki so poročene s kmetom oziroma s kmečkim delavcem ali pa dediče, ki obdelujejo zemljo kot odvisni kmečki delavci.

Globalnega in dednega davka so oproščeni tudi spolovinarji, najemniki in drugi kmetovalci, ki ob smrti lastnika zemljiškega posestva nimajo dedne pravice, a jo lahko uveljavijo. Toda to le v primeru, v kolikor je njihova družina obdelovala zemljo najmanj pet let pred smrtjo lastnika.

Zakonski osnutek nadalje določa, da so prosta davka zemljišča oziroma posestva, katerih vrednost ne presega šest milijonov lir za vsakega dediča (če sta več kot dva) in 16 milijonov lir če je eden sam.

Stroški za prenos lastništva znašajo v teh primerih podedovanja le 2 tisoč lir, ker so podvrženi le fiksni vknjižni taksi.

Zakon nadalje določa, da te olajšave odpadejo v petih letih, ki sledijo dedovanju, če bi dediči, ki so bili deležni teh olajšav, prenehali obdelovati zemljo — razen v primeru, če bi dedič prenesel lastninsko pravico na drugega dediča, ki se pa ukvarja s kmetijstvom. To velja tudi za primer, če vdova, ki podeduje, odstopi zemljišče drugi osebi ali če se prenos lastnine izvrši zaradi razlastitve v javno korist, oziroma če se zemljišče zamenja z drugim enakovrednim zemljiščem.

Zakon nadalje določa, da se plača registrska in vknjižna taksa za prenos lastninske pravice in užitka nad nerazdeljivimi deleži, ki izhajajo iz lastnine neposrednega obdelovalca in katere podeluje dedič, ki je prav tako neposredni obdelovalec.

Te olajšave se izvajajo tudi v primerih delitve kmečkih zemljišč med dediči, ki so neposredni obdelovalci.

Vse to kar smo doslej omenili, bo začelo veljati, ko bo zakon objavljen v Uradnem listu. To pa pomeni, da dosedanje prijave ne bodo prišle v poštev.

Novi zakon, za katerega upamo, da ga bo kmalu odobril tudi senat, predstavlja celo važen dosežek za neposredne obdelovalce. Zasluga temu uspehu gre predvsem vztrajni borbi kmetovalcev in pa poslancem naprednih kmečkih organizacij, ki so vložili zakonski osnutek v poslanski zbornici že 4. aprila 1947. Vsekakor bomo naše kmetovalce sproti obveščali o nadaljnjem razvoju tega vprašanja, vendar moramo že danes poudariti, da naj se kmetovalci v največji meri poslužujejo ugodnosti, ki bodo izhajale iz tega zakona, seveda potem, ko bo odobren.

Toda prav ob tej priložnosti moramo še enkrat poudariti zahtevo, da naj se izda tudi poseben dekret, ki naj reši tudi vprašanje že zastarelih vknjižb, pri čemer naj se upošteva duh zakonov za malo kmetijsko posest.

Inž. JOSIP PEČENKO

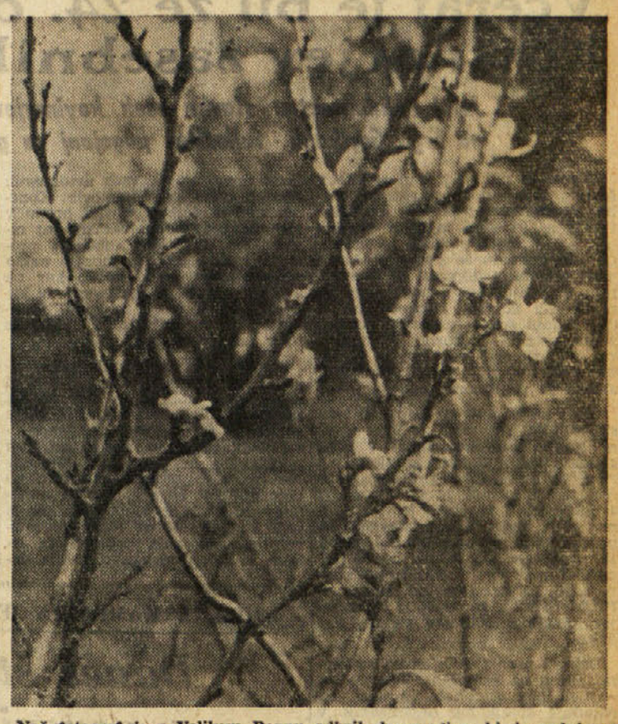

Naš fotograf je v Velikem Repnu odkril drevo slive, ki je sedaj na jesen pognala nove lističe in cvete

DOLINA

Solsko poslopje v naši vasi je bilo prebarvano, kar zelo prijetno vpliva na okolico. Medtem ko je bila stavba prej bolj podobna vojašnici kot pa šoli, je danes nekaj povsem drugega, kar opazi vsakdo, ki pride po tej strani v vas.

Drugače pa ni posebnih novic. Delavci, ki so zaposleni pri ustanovi Selad, sedaj urejujejo in tlakujejo pot, ki vodi s trga mimo spomenika proti Suhorjem. Tlakovanje poti bo zahtevalo precej dela in seveda tudi časa, tako da se bo po vsej verjetnosti zavleklo tja do konca leta.

PREBENEG

Zvedeli smo, da bo občina postavila v vasi nekaj novih žarnic javne razsvetljave, in sicer pri obmejnem bloku in na mestih, kjer je to najbolj potrebno. Postavitev novih žarnic je zelo umestna, saj so nekateri predeli tako temni, da človek zvečer ne vidi kam stopi.

Ob tej priložnosti bi radi še enkrat naslovili prošnjo pristojnim jugoslovanskim oblastem, da bi asfaltirali pot, ki vodi z bloka do Socerba. To bi bilo v obojestranskem interesu, saj bi se promet turistov in izletnikov nedvomno zelo povečal.

MALI REPEN

Pretekli torek smo v velikem številu spremili na zadnji poti tako nenadoma preminulega Lojzka Miliča iz Kraljeve družine, ki ga je smrt pokosila v najlepši mladeniški dobi.

Pogrebci so prišli iz vseh vasi zgoniške občine, toda mnogo jih je prišlo tudi iz sosedne repentaborske in devinsko-nabrežinske ter iz vasi tržaške občine. Takega pogrebnega sprevoda že leta ni bilo in prav udeležba na pogrebu priča, kako je bil pok. Lojzko priljubljen ne samo med sovaščani, ampak tudi daleč naokoli, kjer so ga cenili predvsem zaradi njegove izredne delavnosti.

Po opravljenih cerkvenih obredih se je žalni sprevod razvil od hiše žalosti v Repniču na pokopališče v Zgonik. V začetku sprevoda so bili šolski otroci, za njimi pa so se zvrstili nosilci številnih vencev in belega cvetja. Proseško-kontovelska godba, ki je korakala pred krsto, je igrala žalne koračnice, za njo pa so se zvrstili globoko užaloščeni družinski člani in sorodniki. Dolga vrsta ljudi je potem zaključila žalni sprevod.

V Zgoniku so krsto odnesli najprej v župno cerkev, od tam pa na pokopališče, kjer so skoraj že v mraku krsto spustili v prerano izkopani grob.

Naj bo pok. Lojzku rahla domača zemlja, svojcem pa izražamo naše iskreno sožalje!

GORICA

Kdo se ne spominja vseh člankov, ki smo jih v našem listu objavili v zadnjih letih, da bi na zelenjadnem trgu na debelo namestili streho, ki bi nudila prodajalkam sadja in zelenjave varno zavetje pred dežjem in soncem. Ko smo se zavzemali za postavitev tega objekta, smo imeli stalno pred očmi nevšečnosti žena, ki so bile izpostavljene vremenskim neprilikam, in pa uničevanje ali vsaj okvaro blaga, ki je bilo tamkaj na prodaji. Po tolikih letih, v katerih smo neprestano poudarjali to vprašanje, je goriška občinska uprava vendar prisluhnila naši zahtevi in jo sklenila uresničiti. Njena odločitev nam je v veliko uteho, ker niso bili zaman vsi napori za zboljšanje pogojev dela prodajalcev povrtnine in sadja. Na trgu na debelo bodo v kratkem (roka dograditve niso določili) postavili železno konstrukcijo in vrhu nje namestili streho. S tem bo ustvarjena dovolj velika površina, da bodo prodajalke iz najrazličnejših krajev mesta in bližnje goriške okolice imele vsaj streho nad seboj, kadar bodo pripeljale blago na trg. Prepričani smo, da bodo prizadete žene z zadovoljstvom sprejele to vest, pa naj bo streha takšna ali drugačna, samo da jih bo obvarovala pred neprilikami.

ŠTEVERJAN

Grozdje smo že zdavnaj potrgali in v nekaterih kleteh se že sliši, kako mošt vre in se spreminja v vino. Pridelka bo letos manj kot ga je bilo lani, vendar pa bo kvalitetno boljše. Nekateri kmetovalci, ki nimajo dovolj dobrih kleti, da bi vino hranili tudi poleti, so mnenja, da bi ga že sedaj prodali povpraševalcem, ki vsako leto prihajajo iz Furlanije, pa tudi iz Trsta. Takšen način prodajanja sicer ni najbolj gospodarski, vendar pa ima to prednost, da kmetje blago oddajo, ne da bi se morali skozi vso zimo in poleti z njim ubadati in čestokrat celo tvegati, da se jim pokvari.

Na Dvoru se bodo tudi letos po stari navadi zbrali ob koncu trgatve vsi koloni in njihovi sorodniki, da bi s primerno zabavo, ki se navadno konča s plesom, zaključili letošnjo trgatev. Zadovoljstvo je namreč toliko večje, ker je na števerjanskem griču v teku napeljava vodovoda, ki bo oskrboval vsa gospodinjstva na Sovenci, v Sčednem, okoli Dvora in pa na Bukovju. Seveda pa občani, ki stanujejo na spodnjem koncu, upravičeno pričakujejo, da bo voda pritekla tudi v njihove hiše in da jim tega ne bo treba predolgo čakati.

KRIŽ

Ni še sv. Martin za prvo pokušnjo vin, a po moštu iz marsikatere kleti smo ugotovili, da bomo letos pili dobro kapljo. Škoda, da je ne bo dosti. Grozdje je bilo bolj mesnato in je dalo malo mošta. Suša res ne da mošta. A razen te so nekaj pridelka pobrali fazani, ki so se v bregu močno razpasli. Ponekod so pozobali cele latnike. Razmnožila jih je Lovska zveza, ker lovci fazane zelo cenijo. To je njihova reč in bi se mi v to prav nič ne mešali, če bi nam njihovi fazani toliko ne škodovali, oziroma če bi Lovska zveza to zadevo pravilno razumela in škodo poravnala. A s te strani je gluha.

Naše mnenje je, da kdor se želi po našem zemljišču zabavati in uživati od tega še kakšno gmotno korist, naj to, kar je s tem zvezano, tudi pošteno plača. Če pa tega noče ali ne more, naj to opusti.

SOVODNJE

Narava nam je letos pripravila kaj čudno presenečenje. Hruška Ivana Treiberja, ki je bila obložena s sadeži, je na vsem lepem vzcvetela. Odela se je s številnimi belimi cvetovi in vzbudila precejšnje zanimanje v vasi. Dogodek je sicer zanimiv, vendar pa ni osamljen, zakaj marsikateri hrast na Krasu je po dolgotrajni suši znova pognal mlado listje, ko je pričelo deževati.

GABRJE

Pred dnevi se je zgodila precej huda prometna nesreča na križišču, kjer se pokrš cesta pri gostilni Tomaž križa z državno. Zaletela sta se motociklista, ki sta se hudo ranila. Po našem mnenju je do nesreče prišlo zaradi tega, ker je narobe obrnjen trikotnik, ki pomeni «stop», preveč blizu glavne ceste. Premakniti bi ga morali kakšnih 30 ali celo 40 m nazaj, da bi se vozniki lahko ustavili ob pravem času. Če pa pustijo trikotnik na istem mestu, tedaj naj namestijo drugega bolj nazaj kot velja običaj za vse podobne primere.

BORŠT

Končno smo spet zagledali delavce, ki nadaljujejo pred več kot letom dni ustavljena dela pri gradnji nove občinske hiše. Delo je za podjetjem, ki je takrat napovedalo stečaj, prevzelo podjetje Maver iz Boljunca. Računajo, da bodo dela končali oziroma da bo občinska hiša predana svojemu namenu konec tekočega leta ali najkasneje v začetku prihodnjega.

Kot je znano, bo v novi občinski hiši poštni urad, zdravniški ambulatorij ter dvorana, v kateri bo srenja imela svoje seje.

V teku so tudi dela za asfaltiranje poti, ki vodi iz naše vasi v Zabrežec. To delo je bilo res nujno potrebno in so si asfaltnega cestišča želeli prebivalci obeh naselij.

MAČKOVLJE

Zaradi gradnje podpornega zidu pri cerkvi je že nekaj časa zaprta zgornja pot skozi vas. Delo je bilo nujno potrebno, ker je obstajala nevarnost, da bi se — recimo ob večjem nalivu, ki bi zemljo močno razmočil — cesta udrla in z njo tudi hiša, ki stoji nad cesto.

Računajo, da bo gradnja novega podpornega zidu, ki bo veljala okoli 2 milijona lir, končana v dveh tednih, potem pa bo cesta spet odprta za promet.

Nekaj nasvetov (in zahtev) ob letošnji slabi letini

Pridelek strniščnih usevov je po naših vaseh pred časom veliko pomenil. Glavni pridelek sta predstavljala ajda in repa. V ugodni jeseni dasta precejšnje gospodarske vrednosti in to za domače potrebe kot tudi za prodajo. Kmetje jih še vedno cenijo in sejejo. Letos pa jim je to preprečila suša in le redki gospodarji so zabranali to seme, še bolj redke so njive, kjer so se po dežju, to je po 8. septembru, pojavile plasti ajde ali repe. Kar je in kolikor bo, bo letos dobrodošlo, ajda vsaj kot zelena dobra krma, repa kot krma (koren in posušeno listje) in hrana. Pridelek repe je moč pospešiti. Prvo, kar bi izredno pripomoglo naglemu razvoju, je razredčenje, in to čimprej. Gosta repa se v najbolj razgnojeni zemlji ne more nikoli udebeliti. Prija ji razdalja okrog 25 cm. Tudi repa potrebuje kot vse okopavine (krompir, pesa, korenje i. dr.) čimbolj rahlo zemljo. Treba je torej zemljo rahljati (opleti). Pred rahljanjem bi bilo zelo koristno tamkaj, kjer je repa slabotna (majhno bledozeleno listje) potrositi nekaj čilskega solitra (na vsakih 100 kv. m površine ena in pol kg). Če bi bilo bolj zgodaj, bi svetovali trošiti gnojilo vsaj v dveh obrokih, vsakokrat polovico v presejkih kakih dveh tednov in to zato, da se gnojilo bolj izkoristi. Sicer pa so stroški za to gnojilo malenkostni in v primer. s povečanim pridelkom neznatni.

Redčenje in rahljanje repe sta opravili, ki izredno dvigneta pridelek in se zaradi tega v vsakem primeru izplačata; prav tako tudi gnojenje, ob setvi z mešanim umetnim gnojilom, sedaj pa, kot rečeno, po potrebi vsaj s solitrom kot hitro topljivim dušičnatim gnojilom. Letos je to glede na slabo letino še bolj potrebno.

Zaskrbljenost živinorejcev zaradi pomanjkanja krme je povsod velika. Čuvajo svojo skromno zalogo sena za zimo in si pomagajo s pašo. A ob taki paši kot je letos, se živina komaj vzdrži in ne moremo govoriti o prirastu mesa ali mleka. Za nabavo tečne krme pa ni sredstev. V sosedni goriški pokrajini so živinorejci v septembru dobili za vsako odraslo živino po 50 kg krmilne moke po znižani ceni. To je vsej nekaj. Pri nas take pomoči še ni bilo. Tako je živina pretežno odvisna le od količinske krme (paše), čemur rečejo naši ljudje velik vamp, a malo vrednosti. To se pozna pri mleku in seveda tudi pri dohodkih, ker je cena mleku ista kot prej. Vsemu cene rastejo, le kmetijskim proizvodom ne. Oblasti to vedo in zaradi tega bi morale s pomočjo tembolj pohiteti!

NABREŽINA

O avtobusnem podjetju «La Carsica» se je že precej pisalo, in sicer zaradi tega, ker ni na avtobusnih progah vse tako, kot bi po našem mnenju lahko bilo in imajo potniki polno pritožb. Novi vozni red, veljaven od 1. oktobra letos pa je ljudi zmešal in se na progi Trst-Nabrežina še do danes niso znašli ne potniki ne vsi uslužbenci. Sicer pa to še ni takšno zlo in se bo uredilo. Najhuje je, ker so potniki s proge Trst-Nabrežina z novim voznim redom premaknjeni «z dežja pod kap». Doslej so namreč čakali na odhod na avtobusni postaji pod streho, sedaj so potisnjeni na Trg Oberdan. Vemo, da so v avtobusnem prometu velike in vedno večje težave, zlasti glede na parkiranje, in da to ni odvisno le od prevozniškega podjetja. A potniki so izpostavljeni slabemu vremenu na vseh glavnih postajališčih (v našem primeru Prosek, Križ, Nabrežina).

Tudi slišimo nedvomno utemeljeno kritiko, zakaj podjetje ne natiska voznega reda tudi v slovenskem jeziku. Naj vendar ne misli, da se naši ljudje za to «malenkost» ne zmenijo in jih to zapostavljanje ne boli, čeprav tega občutja javno ne izražajo. To skromno upoštevanje našega jezika bi ne spravilo podjetja v stečaj ali pa nekomu v nemilost.

Iz dolgoletne prakse smo se mogli prepričati, da to podjetje preveč gleda le svoje interese. Res je, da je to v naravi vsakega podjetja, vendar se mnoga zavedajo, da je treba upoštevati tudi želje in zahteve klientov, v tem primeru potnikov. Ne sme se stremeti samo za tem, da se v vozilo stisne čim več potnikov in da je inkaso od voznin — ki niso tako majhne — čim večji. Treba je za ta denar tudi nekaj nuditi!

RICMANJE

Bliža se čas, ko bodo nalivi spet začeli orati jarke po poti, ki vodi s Ključa proti Domju skozi našo vas. Dosedanja preksa je pokazala, da so vsa krpanja z gramozom zaman in da je nujno potrebno cesto asfaltirati v spodnjem koncu in tlakovati na zgornjem.

Zlasti je treba razširiti in urediti pot na odseku med Logom in Domjem, ki je izredno ozka, medtem ko je strmi odsek med železniško progo in pokrajinsko cesto Ključ — Boljunec zaradi varnosti prometa potreben granitnih kock. Prosimo pokrajinsko upravo, da s temi deli ne odlaša preveč in vabimo pristojnega odbornika, da si na mestu samem ogleda položaj, zlasti po kakem večjem nalivu!

VIŽOVLJE

S prehodom čez železniško je in bo vedno večji križ. Že večkrat je tukaj pretila nesreča in tudi pred nedavnim bi skoro do nje prišlo. Temu se ne smemo čuditi. Dočim je ta prehod služil nekoč le naši domači vožnji in osebnemu prometu naše vasi, Mavhinj in Cerovelj, vozijo tod vsakovrstna domača vozila iz Mavhinj in Prečnika, a še v mnogo večjem številu izletniki. Stevilo ljudi tostran železnice naglo raste, ker bodo stanovanjski domovi in mogoče tudi kakšni gostinski objekti v doglednem času spojili naše naselje z Mavhinjami. Vprašanje ureditve prehoda je torej vsak dan bolj pereče.

Nekdanje kmečko-delavske Vižovlje so ma one samo delavske. Ob glavni cesti med Sesljanom in Devinom smo imeli jusarsko gmajno, ki pa je v stavbne namene že skoro vsa razprodana. Že mnogo naše zemlje v Sesljanu se je spremenilo v gotovino. Gotovina pa je nekaj drugega kot zemlja, ker je premična in — kot se reče — polna skušnjave, ki človeka večkrat zapelje. Gotovino je treba premišljeno in skrbno obrniti.

Opaziti je, da je ptic vedno več. Koristnih ptic si želimo, a onih, ki nam kakorkoli škodijo, pa ne. Semkaj uvrščamo vrabce, čeprav naj bi bili po mnenju nekaterih tudi koristni. Verujemo, če jih naš vaščan Žužek tako sovraži, saj so mu poleti pozobali na njivi tretjino pšenice (3 stote). Tudi šoje so se razmnožile in nekateri pravijo, da je precej tudi fazanov. No, ti ptiči nimajo pri nas prilike za gostije (za šoje kruza, za fazane grozdje) pač pa delajo preglavice sosednim, boli kmečkim vasem.

FRANCE MAGAJNA:

Samoobtožnica

(Nadaljevanje s 4. strani)

In iz njega je moj oče izvedel, kako da sem v cvetličarstvu nadarjen in da bom že pred osemnajstim letom zagvišno bingljal na vešalih.

Ko sem zelo pozno zvečer prignal sivke s paše, me je oče že čakal na dvorišču s čisto novo brezovko v roki. In ko sva takoj potem marljivo «rigolala» sem in tja, je bilo tisto učitelevo kihanje prazen nič v primerjavi z mojim «solo» petjem, ki mu je oče z navdušenjem taktiral. Tisti dan je kaliber moje zadnje plati tako narasel, da so pokali šivi pri hlačah.

To pa le lahko rečem: Prerokovanje gospoda Rajka, da bom v svoji zorni mladosti že bingljal na gavgah, je do danes bilo le prazen bavbav.»

«No ja,» je rekel urednik koledarja in se popraskal po nosu. «Da naš narod dopušča takim kvarljivcem papirja mirno in nemoteno življenje, je pač nesreča, je pa obenem tudi stvarni dokaz, da je pravica res slepa!»

Hladno sva si pokimala in se ločila.

In če bomo prihodnje leto še živi in zdravi, vam bom s krvavečim srcem zaupal svojo drugo samoobtožnico, kajti brez izpovedi mi ne bodo grehi nikoli odpuščeni!

Od kamnoseka do cvetličarja...

Čudne so poti življenja. Dobro vemo kje smo in kako bomo zaželi, malokdaj pa kje in kako bomo končali.

Tako se je pripetilo tudi našemu znancu Ivanu Puriču, s katerim smo se te dni srečali v njegovi rojstni vasi, v Velikem Repnu.

Ivan Živken kot mu pravijo po domače, se je v mladih letih izučil za kamnoseka ter v tej stroki delal v kamnolomu na Colu, dokler ga niso Nemci, kot mnogo drugih zavednih Slovencev, internirali v Nemčiji.

V Düsseldorfu so ga v tovarni zaposlili pri napornem in nezdravem delu, ki mu je hudo prizadelo zdravje. To je bil vzrok, da ni mogel po končani vojni, ko se je vrnil domov opravljati svojega poklicnega dela in je zgodaj šel v pokoj, z zelo nizko pokojnino.

Ivan Živken pa se ni vdal v usodo, temveč je dal na nov način duška svoji volji do življenja in dela ter si skušal zaokrožiti svoje dohodke. Ob svoji hiši je imel zapuščen vrt, katerega je počasi spremenil, lahko rečemo, v «mali park». Posvetil se je vrtnarstvu in kmalu uspel, da je poleti vzgojil krasne cvetoče meče, v jeseni pa lepo vzgojene krizanteme. Nadalje je še posadil razno zelenjavo, ki jo prodaja domačim gostilničarjem in vaščanom, tako da mu dela sedaj ne manjka. Na sliki vidimo Ivana Živkna med svojimi «martinkami».

M. M.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 19,2, najnižja 13,3, ob 19. uri 14,6, zračni tlak 1021,6 raste, veter vzhodnik-severovzhodnik 14 km, vlaga 52 odst., nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 21. oktobra
Urška
Sonce vzide ob 6.28 in zatone ob 17.10. Dolžina dneva 10.42. Luna vzide ob 23.10 in zatone ob 14...
Jutri, PONEDELJEK, 22. oktobra
Zorislava

STOPNJEVANJE BORBENOSTI DELAVCEV

Včeraj je bil že 24. dan stavke kovinarjev zasebnih podjetij

Jutri solidarnostna stavka vseh kovinarjev in zborovanje na Trgu Garibaldi - Odložitev pogajanj za gradbeno stroko

Včeraj je bil tretji dan stavke v šestem tednu nove stavkovne borbe kovinarjev zasebnih podjetij. Odkar se je začel ta način stavkanja, so kovinarji stavkali že 18 dni. Če jim dodamo še šest dni stavke pred poletnimi dopusti, to je v juniju in juliju, tedaj vidimo, da so ti delavci stavkali skupno že 24 dni v dobi štirih mesecev, kar kaže na ostrino te borbe, ki ji skoraj ni primere, vsaj ne v vsedržavnem obsegu. Tudi včerajšnja stavka je popolnoma uspela.

Obe sindikalni organizaciji sta sklenili, da napovesta za jutri enotno stavko vseh kovinarjev v znak solidarnosti z delavci podjetja Orion, ki stavkajo nepretrgano že dva tedna in pol proti odpustitvi 4 delavcev. V zasebnih kovinarskih podjetjih bodo delavci stavkali od poldne dalje, v podjetjih IRI pa od 15. ure dalje. Ob 16. uri bo na Trgu Garibaldi enotno sindikalno zborovanje, na katerem bo govoril za FIOM Semilli, za sindikat kovinarjev Delavske zbornice pa dr. Fabricci.

Delavci podjetja Orion so se včeraj zbrali na skupščini. Sklenili so, naj se oba sindikata obrneta na osrednje sindikalne organizacije v Rimu. Te naj predočijo ministru za delo, ki je predlagal sestanek predstavnikov delodajalcev in delavcev in normalizacijo položaja v podjetjih, kot pogoj za pogajanja, da podjetja prekličejo vse represalije. Praktično pomeni to za Orion preklic štirih odpustov. FIOM je to zahtevo delavcev Oriona že poslala osrednji organizaciji v Rim.

Na sedežu združenja industrijcev so se sestali predstavniki male in velike gradbene industrije ter sindikatov. Začeli so razpravljati o zahtevah gradbenih delavcev. Predvsem zahtevajo ti delavci posebno doklado v znesku 50 lir na uro za navadne težake in 40 lir za delavce drugih kvalifikacij, plačilo prvih treh dni bolezni ter določitev roka, ki ga vsebuje vsedržavna pogodba glede izplačila posebnega dopolnila k plačam gradbincev. Omenjena posebna doklada 50 oziroma 50 lir na uro se nanaša na povečanje proizvodnosti, pomanjkanje delovne sile, težave pri uživanju obedov, nevšečnost, ki nastanejo za delavce zaradi oddaljenosti delovišč, povečanje izdatkov za prevoze ter na stimulacijo za zaposlitev delavcev v gradbeni industriji.

Na prvem sestanku ni prišlo do nobenega konkretnega sklepa. Delodajalci namreč nočejo priznati upravičenosti delavskih zahtev. Predvsem trdijo, da se ni povečala proizvodnost dela, čeprav so sindikati to dokazali s številkami. Nadalje je jasno, da so mnogi delavci zelo oddaljeni od delovišč in da morajo zjutraj mnogo prej vstajati, da pridejo na delo, zvečer pa pridejo kasneje domov, kar pomeni izgubo časa. Poleg tega ne more tudi nihče zanikati, da so se povečale cene prevozov na vseh avtobusnih progah razen na Acegatovih. Končno morajo delavci uživati hrano v zelo neugodnih okoliščinah, saj nimajo na stavbiščih nobenega prostora v ta namen in morajo naglo pojesti svoje revno kosilo kar na kolenih, segreti pa ga morajo v kakem kotu z nekaj trskami. Delodajalci pa si upajo trditi, da je vse to v najlepšem redu.

Predstavniki gradbenih industrijcev so na koncu predlagali, naj bi pogajanja odložili za dva tedna, tako da bi lahko sklicali člane združenj, jih seznanili z delavskimi zahtevami in prejeli od njih pooblastilo za pogajanja. Sindikalisti pa niso pristali na to in so dopustili kot skrajni rok za obnovitev pogajanj v soboto. To pa je tudi zadnji rok za sklenitev sporazuma. Sindikata pripravljata letake, v katerih bosta obvestila delavce o sedanjem poteku pogajanj in jih pozvala tudi v morebitno stavkovno borbo, če se bodo pogajanja izjalovila.

Ogled radijskih naprav

Posvetovalna in nadzorstvena komisija tržaške radiodifuzije, ki ji predseduje dr. Tommaso Riccardi, je včeraj obiskala v spremstvu ravnatelja tržaškega sedeža RAI inž. Candussija ter inž. Vannija, dvoje radijskih in televizijskih središč v Vidmu ter radijske in televizijske naprave pri Trbižu, na Sv. Višarjah, v Pontebbi in Artegni.

Po obisku je dr. Riccardi — tudi v imenu članov komisije — čestital ravnatelju tržaškega sedeža RAI zaradi dobre organizacije radijske in televizijske službe.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V AVDITORIJU

Za otvoritev gledališke sezone: mojstrska izvedba Pirandella

«Čepica s kraguljčki» in «Patent» - Odlična kreacija Rada Nakrsta in nosilcev ostalih vlog

Slovensko gledališče v Trstu je sinoči vstopilo v 18. sezono svojega obstoja in delovanja. Za otvoritveno uprizoritev si je izbralo dve deli iz bogate dramske zakladnice velikega italijanskega dramatika, Nobelovega nagrajenca Luigija Pirandella: «Čepica s kraguljčki» in «Patent». Ta izbira ni bila slučajna: z njo je Slovensko gledališče hotelo počastiti 25-letnico dramatikove smrti in se s tem pridružiti domala vsem svetovnim gledališčem, poleg tega pa je z njo tudi hotelo ostati zvesto enemu svojih programskih načel — opravljati vlogo posredovalca italijanske dramske umetnosti našemu občinstvu in tako prispevati k nadaljnjemu zbliževanju.

Gledališče je zrcalo življenja. Ta sentenca gledališkega bistva je dvakrat resnična: prvič, ker nam uprizarja gledališče dela, v katerih prikazujejo avtorji na ta ali oni način posredno ali neposredno realistično ali simbolistično, odlomke iz našega življenja in drugič, ker je gledališče že samo po sebi zrcalo našega kulturnega življenja, izraz naših kulturnih potreb, merilo naše kulturne vzgojenosti in ne nazadnje dokaz naše kulturne zrelosti in naše žive narodne prisotnosti na teh tleh. In ko smo se sinoči zazrli v to drugo zrcalo, nam je bilo nekoliko neprijetno zaradi odseva. Dvorana je bila dobro zasedena, a ne tako kot bi morala biti; občinstvo je bilo raznovrstno, a ne tako kot naj bi bilo in kot bi moralo biti; mladina je bila dobro zastopana kljub petkovi uprizoritvi za dijaštvo, in vendar bi si je želeli še več. Skratka želeti bi bilo, da bi nam to drugo zrcalo pokazalo, da naše gledališče ima svoj razlog za obstoj, še več, da je njegov obstoj odraz naše navezanosti nanj. Brez gledališča bi namreč ne imeli zrcala, v katerem bi lahko kritično vrednotili sami sebe, ne imeli bi pa niti zrcala, v katerem bi se nam s silo umetniškega izražanja kazalo življenje tako, kakršno je v resnici, v vseh svojih komponentah in inačicah, kot se nam je, pa čeprav samo v drobcu kompleksne človeške ekzistence, pokazalo sinoči v dveh malih, a zato nič manj velikih biserih Pirandellove umetnosti.

V «Čepici s kraguljčki» obravnava Pirandello nič kaj nenavaden dogodek zakonske nezvestobe, ki pa mu ni sama sebi namen, temveč mu služi le za izhodišče, da razgali človeško sebičnost, poznavanje samo lastnega jaza, in da to človeško hibo definira v nekaterih filozofskih sentencah trajne vrednosti. Prispodoba o treh strunah v glavi: olikani, resni in blazni, je samo formulacija človeškega značaja, refleks njegove zunanjosti na notranjost, ki je tako značilen za vso Pirandellovo dramsko umetnost. Na te tri strune je uglašena celotna zasnova in čeprav v konfliktih zvenijo vsaka zase, se vendarle zlijejo v harmonično in logično zamišljeno in izpeljano pirandelovsko celoto.

Mislim, da ne pretiravam, ko trdim, da je s «Čepico s kraguljčki» dosegel ansambel Slovenskega gledališča enega svojih umetniških viškov v zadnjih letih. Nedvomno gre zasluga za tako sijajno uprizoritev celotnemu kolektivu nastopajočih, toda Rado Nakrst je vendarle izstopil z močjo svoje umetniške kreacije vloge Ciampe, ki jo je znal odlično dozirati in stopnjevati do blestečih viškov, ki bodo ostali nepozabni. Nakrstov Ciampa je človeško presunljiv ko igra na struno olikanosti in resnosti ter prav pirandelovsko strašen, ko zaigra na struno blaznosti, ko si nadene obtoževalca človeške vesti.

Z njim, Nakrstom, in ob njem so vsi ostali: Mira Sardočeva kot gospa Beatrice Fiorica, Leli Nakrstova kot gospa Assunta La Bella, Silvij Kobal kot Fifi La Bella, Jožko Lukeš kot komisar Spanò, Zlata Rodoškova kot Saracena in Miranda Caharija kot Nina, soustvarili mojstrovino, vredno Pirandella in vredno gledališča s tako visokimi stremljenji, kot je naše.

V drugem delu «Patent» se iz okvira tematske univerzalnosti preselimo v ožji Pirandellov življenjski prostor, v njegovo Sicilijo. «Patent» je izrez še današnje sicilske zaostalosti, kjer imajo predsodki, vraže in podobno še danes svojo moč. Pirandello je v svojem Rosariu Chiarchiaru šel sicer v ekstrem, v karikaturo resnice, toda ali ne pokaže prav karikatura najbolj plastično tisto, kar so glavne poteze obraza, značaja? Tudi Modest Sancin je svojega Chiarchiara karikiral v maski morda bolj kot bi bilo potrebno, a je bilo prav tako, vsaj za nas, ki nam je sicilski svet vendarle tuj in oddaljen. Tudi «Patent» je bil skrbno izdelan v vseh vlogah, čeprav te niso bile tako zahtevne kot v «Čepici». Poleg Modesta Sancina so nastopili še Jožko Lukeš kot sodnik D'Andrea, Miranda Caharija kot Rosinella, Stane Raztresen kot I. sodnik, Edvard Martinuzzi kot II. sodnik in Silvij Kobal kot sodni sluga Marranca.

Obe deli je z dobrim poznavanjem Pirandellovega duha in odrskih učinkov režiral Adrian Rustja, skromno, toda funkcionalno sceno, je izdelal Jože Cesar, kostumi pa so bili po načrtih Alenke Bartlove.

Občinstvo je toplo nagradilo vse nastopajoče in jih po zaključku obeh del večkrat priklicalo na oder.

j. k.

Persi v galeriji «Rossoni»

V galeriji Rossoni je bila včeraj otvoritev razstave Guida Persija, ki razstavlja 25 bas-reliefov v bakru in srebru. Persi je že znan tržaškemu občinstvu zaradi prejšnjih razstav, v zadnjem času pa je dosegel številna priznanja tudi v tujini.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 21. oktobra ob 18. uri v Avditoriju v Trstu
LUIGI PIRANDELLO

«ČEPICA S KRAGULJČKI»

OSEBE: Ciampa — Rado Nakrst, gospa Beatrice Fiorica — Mira Sardočeva, gospa Assunta La Bella — Leli Nakrstova, Fifi La Bella — Silvij Kobal, Spanò — Jožko Lukeš, Saracena — Zlata Rodoškova, Nina — Miranda Caharija.

in

«PATENT»

OSEBE: Rosario Chiarchiaro Modest Sancin, Rosinella — Miranda Caharija, D'Andrea — Jožko Lukeš, I. sodnik — Stane Raztreser, II. sodnik — Edvard Martinuzzi, Marranca — Silvij Kobal.

Prevod: P. R.
Scenograf: Jože Cesar
Kostumi: Alenka Bartlova
REŽISER: ADRIJAN RUSTJA

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave v baru Moscolin.

V torek, 23. t. m. ob 20.30 ponovitev v kino dvorani v ŠKEDNJU

V sredo, 24. t. m. ob 20.30 ponovitev v prosvetnem domu na OPČINAH

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Ivan Cankar obvešča, da bo od 20. t.m. dalje vsako soboto ob 18.30 in vsako nedeljo ob 10.30 v društveni dvorani v Ul. Montecchi 6 predvajanje zabavnih filmov, v katerih nastopajo Stanlio in Olio, Charlot in Topolino. Vabljeni vsi na prijetno zabavo.

Darovi in prispevki

Za pogorelca Miliča iz Saleža daruje Ivana Kante iz Trsta 1000 lir.

Pri ekskluzivnem zastopniku za Trst in Jugoslavijo

U. BAZZANELLA

TRST, Ulica F. Venezian 5, tel. 24197

dobite za trgatev in vino sledeče proizvode:
SCHIRATTI — NEOSOLFIT
STERISOL — DETERSAN
SILOPLAST, ki vam omogočajo umsko, racionalno in popolno pripravo vina.

BORLETTI

šivalni stroji: prodaja tudi do 30 obrokov.
Izredna prodaja rabljenih strojev.
GORILNIKI na nafto «CEISA», «CALORMASTER»
INSTALACIJA toplega zraka
ŠTEDILNIKE, peči in kopalnice vodne števce: Vse za hišo — Vse na obroke

Slovenski klub na otvoritev razstave akvarelov ROBERTA HLAVATYJA s predavateljem kritika Bambiča, ki bo v torek dne 23. oktobra ... Ulici Geppa ...
Razstava bo odprta dnevno od ... 12.30 in od 18, dalje do 6. nov...

Kino

Nazionale 14.00 «Nestalen tip» (... tipo lunatico). Technicolor. ... O'Brien.
Fenice 13.00 «Sodoma in Gomora» Technicolor. Stewart Granger, ... namaria Pierangeli, Rossana ... stà. Drugi teden.
Excelsior 14.30 «Sladke peruti ...sti» (La dolce ala della giovi...) Metrocolor. Paul Newman, G... ne Page. Prepovedano mladini.
Grattacielo 14.30 «Kruto leto» (... crudele), Lawrence Olivier, S... Signoret, Sarah Miles.
Arcobaleno 14.30 «Dnevne sk...» (Tentazioni quotidiane), Mel... rer, Fernandel. Prepovedano ... dini.
Supercinema 14.00 «Mamma R...» Pasolinijev film. Anna M... Franco Citti. Prepovedano m...
Alabarda 14.30 «Vojščakov p...» (Il riposo del guerriero). Te...lor. Brigitte Bardot. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 14.30 «Zlate r... srebrni bikini» (Pesci d'oro e ... d'argento). Technicolor. Rose... met.
Aurora 14.30 «Redovnica iz M...» (La monaca di Monza).
Garibaldi 14.30 «Gospodovalec ... morij» (Il dominatore dei sette ... ri). Technicolor. Rod Taylor.
Cristallo 15.00 «Normani». Te...lor. Cameron Mitchel.
Capitol 15.00 «Dvojica iz legije» (... della legione), Franco Franchi ... cio Ingrassia.
Impero 15.00 «Mušketirjevo m...nje». Druga epizoda. (La ve... dei moschettieri). II. episodio.
Massimo 14.00 «Macist proti po...» (Maciste contro i mostri). T...color. Reg Lewis, Margaret L...
Moderno 14.00 «Ursusovo maščev...» (La vendetta di Ursus). Te...lor. Sanson Burke, Wandisa G...
Astoria 14.30 «Čudovita trojka» (...gnifici tre), Tognazzi, Vi... Chiari.
Astra 15.00 «Sijaj v travi» (Sple... nell'erba). Prepovedano mladi...
Vittorio Veneto 14.00 «Umazane ...» (Anime sporche), Capucine, ... Fonda. Prepovedano mladini.
Abbazia 14.00 «Razporoka po i...sko» (Divorzio all'italiana), M... lo Mastroianni, Daniela Rocca.
Marconi 14.00 «Fanny», Techn... Leslie Caron, Charles Boyer.
Ideale 14.00 «Heraklej v osrčju ...lje» (Ercole al centro della t...) Technicolor.
Skedenj 14.00 «Nevihtni veter» (... to di tempesta). Technicolor. C... Baker.

VOLILNA KAMPANJA JE ŽE V POLNEM TEKU

Danes številna volilna zborovanja z govori poslancev in senatorjev

Včerajšnja zborovanja KPI in PSI - Začetek volilne kampanje SSL

Volilna kampanja je bila včeraj nekoliko živahnejša, saj so stranke priredile več volilnih zborovanj. Za komuniste je govoril na Trgu Cavana poslanec Licausi, podpredsednik zbornice in strokovnjak za probleme Sicilije, ki je v živahnem govoru orisal velik pomen deželne uprave za razvoj demokracije in reševanje socialnih vprašanj. To je utemeljil s primeri s Sicilije.

Za socialiste je govoril na Trgu sv. Antona Novega tajnik Pittoni, ki je odločno odgovoril na napade desnice, ki dela vse mogoče, da prepreči tudi pri nas ustanovitev levega centra. Podčrtal je, da PSI ni zapustila svojih načelnih pozicij in da je treba tudi v Trstu narediti odločen preokret na levo, kar pomeni, da je treba v bistvu spremeniti sedanjo politiko KD. Govornik je tudi odločno podčrtal borbo za pravice slovenskega prebivalstva, kot bistveni sestavni del borbe za splošna demokratična načela.

Za PSI sta sinoči govorila tudi Dušan Hreščak v Lonjerju in inž. Pečenko v Bazovici, ki sta podčrtala važnost teh volitev, od katerih je odvisen bistveni preokret v političnem življenju tudi pri nas.

Danes bodo skoro vse stranke imele pomembnejša zborovanja, na katerih bodo govorili vidni predstavniki iz vsedržavnih vodstev.

KPI bo priredila zborovanje ob 10.30 na Trgu sv. Antona Novega, kjer bo govoril senator Gianquinto, bivši župan Benetk, ki dobro pozna razna upravna vprašanja in ki bo omenil tudi vprašanja nanašajoča se na bivše uslužbence ZVU, za katere se je zavzemal v senatu.

Poleg tega bo imela KPI še naslednja zborovanja: ob 10.30 Lonjerska cesta, Claudio Tonel; 11.00 Trg Gioberti, poslanec Vidali in Giorgio Ursič; 11.00 Trg sv. Jakoba, Arturo Calabria in Antonio Cattonar; 11.00 Ul. Campanelle 58, Emilio Semilli; 11.00 Trg Tra i Rivi, prof. Paolo Sema in Marija Bernetič; 10.00 Bani, Marij Gerbec; 11.30 Trebče, Franc Gombač; 11.30, 12.15, 12.40 naselje San Sergio, Jole Burlo; 12.00 Trstenik, Vera Zuzek; 12.30 Reška cesta 495, Vera Zuzek in Libero Trebuson; 16.00 Lonjer, dr. Sišković in prof. Sema; 16.00 Kolonja (ljudski dom), Giuseppe Burlo; 17.00 Ljudski dom v Križu, poslanec Vidali in Marij Gerbec.

PSI bo priredila zborovanje ob 10.30 v kinu «Arcobaleno», na katerem bo govoril tajnik komisije za gospodarska vprašanja stranke dr. Ercole Bonacina o načrtovanju italijanskega gospodarstva. Poleg tega bo v Križu ob 11.15 zborovanje, na katerem bosta govorila Hreščak in Laharner.

Danes bo pričela volilno kampanjo tudi «Skupna slovenska lista», ki bo priredila dve zborovanji: prvo ob 10. uri na Opčinah, drugo pa ob 11. uri na Proseku.

Za PSDI bo govoril glavni urednik njih glasila «La Giustizia» poslanec Orlandi in to ob 12. uri na Trgu Goldoni. PSDI bo priredila tudi številna zborovanja po okolici: ob 15. uri v Trebčah Lonza in Cesare, 15.45 Padriče Miani in Lonza, 16.30 Sv. Križ Lonza in Cesare, 17.15 Prosek Cesare in Miani, 18 Općine poslanec Orlandi in Miani.

KD bo priredila zborovanje ob 11. uri v kinu «Grattacielo», kjer bo govoril minister za kmetijstvo poslanec Rumor. Za PLI bo govoril ob 11.30 poslanec Aldo Bozzi. MSI bo imela zborovanje v kinu «Supercinema», kjer bo govoril poslanec Tripodi. Končno bo «Fronte per la rinascita nazionale» priredil zborovanje ob 11. uri na Trgu Goldoni, kjer bo Giacomo Lalli odgovoril tržaškemu misinskemu prvaku Wondrichu.

Tržaška prefektura je razpisala usposobljenostne izpite za agente trošarinskega urada. Prošnje je treba predložiti do 15. novembra letos. Podrobnejše informacije nudijo tajništva občin ali pa prefektura, soba št. 47.

Poslanec Priore na obisku v Trstu

Včeraj je prišel na obisk v Trst poslanec Angelo Priore, predsednik Vsedržavne ustanove za podporo pomorščakom. Dopoldne je skupno s pokrajinskim ravnateljem ustanove Vincenzom Di Megliom obiskal tržaškega župana, nato predsednika Javnih skladišč odv. Tanassa, predsednika pokrajinske uprave dr. Deliseja in poveljnika pristanišča polk. Battagliera. V razgovorih z omenjenimi osebnostmi so podrobno razpravljali o okrepitvi podporne dejavnosti te ustanove, tako da bodo lahko podpore deležni tudi tržaški pomorščaki.

Danes ob 10. uri bo na sedežu v Ul. Duca d'Aosta 12, soba št. 40 sestanek zaupnikov in aktivistov sindikata gradbene stroke Delavske zbornice.

Jutri ob 20. uri bo v sejni dvorani tržaške trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 5 govoril dr. Vincenzo Ronzolani o vprašanjih, ki zadevajo socialno skrbstvo trgovskih kategorij.

VSE JE PRIPRAVLJENO ZA SPREJEM

Danes je «Mladinski dan»: vsi na «Stadion 1. maj»!

Na sporedu so številne športne, kulturne in zabavne prireditve

Do poznega večera je sedem mladih slovenskih slikarjev pripravljalo razstavo v dvorani v prvem nadstropju «Stadiona 1. maj», da bo danes vse nared za svečano otvoritev. Ta razstava bo istočasno dala celotnemu «Mladinskemu dnevu» svoj pečat. Razstavilo bo sedem slikarjev: Demetrij Cej in Jože Cej ter še dva druga slikarja iz Gorice in Palčič, Faganel ter Zuljan iz Trsta. Otvoritev razstave bo ob 15.30.

Že prej pa bodo športna tekmovanja. Ob 14. uri se bodo na stadionu v Boljuncu pomerile mlade enajstorice iz Gorice in iz Trsta. Na stadionu v Trstu pa bo ob isti uri razburljiva nogometna tekma med znano in močno skupino iz Solkana, ki igra v prvi slovenski ligi, in med tržaško skupino. Istočasno se bodo med seboj pomerili tudi ping-pongaši.

Osrednja prireditev pa se bo začela v dvorani na «Stadionu 1. maj» ob 16. uri s pozdravnimi govori gostov in govorom tajnika Mladinske iniciative Igorja Kosmine. Sledil bo kulturni program, ki je originalno zamišljen, tako da naj s simboličnimi slikami, glasbenimi, recitacijskimi in drugimi vložki prikaže delo slovenske mladine od povojnega časa.

Mladinski dan se bo zaključil s pesmijo in plesom, za kar bo poskrbel moderen orkester. Seveda so organizatorji pomislili tudi na okrepčilo in bodo prodajali med drugim pristne kranjske klobase, povrh pa še originalne čevapčiče. Skratka vse bo urejeno tako, da bo «Mladinski dan» res lep, sproščen in prijeten praznik vse slovenske mladine.

Suspendirana akcija bivših policistov ZVU

Zakladno ministrstvo je sklenilo, da se ne sme absorbirati osebna doklada, ki je del mesečnih prejemkov, bivših članov policijskih zborov bivše zavezniške vojaške uprave.

Zadevno okrožnico bo ministrstvo v kratkem razposlalo vsem zainteresiranim upravam. Zakladno ministrstvo je v tej zvezi še posebno pojasnilo, da se ta ukrep nanaša predvsem na finančno doklado in na mesečni dodatek v višini 70 lir mesečno za vsako točko koeficienta.

Zaradi tega je vodstvo sindikata bivših pripadnikov policijskih zborov suspendiralo sindikalno akcijo kategorije, ki so jo napovedali pretekli četrtek.

Zaključen kongres o uporabi morske vode

Včeraj se je na tržaški univerzi zaključil kongres strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vprašanjem o uporabi morske vode. Kongresiste je včeraj sprejel tržaški župan, ki je v svojem pozdravnem odgovoru omenil, kako postaja Trst vedno bolj središče važnih in zanimivih vsedržavnih in mednarodnih znanstvenih kongresov. Župan je poudaril, da vprašanja, o katerih so razpravljali na kongresu, zanimajo predvsem tista industrijska središča, ki imajo svoje obrate v bližini morja. Poudaril je tudi, da so delu kongresa z velikim zanimanjem sledili predvsem industrijci, ki se zavedajo važnosti tega vprašanja.

Tedenski počitek javnih lokalov

Na zadnjem sestanku Združenja lastnikov javnih lokalov so sklenili, da bodo tudi v Trstu uvedli tedenski počitek za javne lokale. Domenili so se, da bodo prvi javni lokali zaprti v ponedeljek 5. novembra. Sklep se nanaša na okrog 30 lokalov mestnega središča in barkovljanske obale. Na sestanku so tudi sklenili, da bodo vprašanje rešili tako, da bodo lahko vsi javni lokali deležni tedenskega počitka. Pri sestavi prvega seznama lokalov, ki bodo zaprti 5. novembra, so upoštevali potrebe posameznih mestnih področij, tako da potrošniki ne bodo prizadeti.

Danes splavitev ladje «Tay Yung»

Danes bodo v ladjedelnici Felszegy v Miljah splavili 5.500-tonsko motorno ladjo «Tai Yung», ki jo je naročila družba «Tai Wan Navigation Cy». Nova ladja, ki bo lahko razvijala 16 milj brzine na uro, je sestra ladje «Hai Ziang», ki so jo v ladjedelnici splavili preteklega aprila in jo bodo kmalu izročili lastnikom.

NESREČA NE POČIVA

Pnevmatična svedra spravila dva delavca v bolnišnico

Eden se je ponesrečil pod Škednjem, drugi pa v železniškem predoru

Včeraj popoldne se je pod Škednjem, in sicer na območju razčiščevalne postaje podzemskih odtokov, ponesrečil 49-letni Angelo Mrau iz Ul. Commerciale 23. Bilo je nekaj pred 14. uro, ko je Mrau vrtal s pnevmatičnim svedrom kamen. Po nesreči se mu je spodrsnilo ter se je zakotalil kake 4 m navzdol. Pri padcu si je zlomil desno stegnenico ter so ga zato sprejeli na 2. ortopedski oddelek s prognozo 90 dni zdravljenja.

Druga nesreča na delu se je pripetila 30-letnemu Giovanniju Benerolliju iz Ul. del Monte 19, ki je včeraj nekaj pred 16. uro delal v železniškem predoru pod Trgom Volontari giuliani. Benerolli, ki je uslužben pri tvrdki Farsura, je vrtal s pnevmatičnim svedrom steno, ko se mu je nenadoma stroj zmuznil iz rok. Konica svedra mu je povzročila večjo rano na desnem stopalu, zaradi katere se bo moral zdraviti okoli 10 dni.

Prijatelji in somišljeniki s Proseka *pošiljajo tov. dr. Jožetu Deklevi iskrene pozdrave z željo, da bi čimprej okreval.*

Včeraj sta se poročila
Neva Vrabec in Rudi Piščanc
Glasbena Matica jima iskreno čestita in želi obilo sreče na skupni življenjski poti.
Čestitkam se poleg znancev in prijateljev pridružuje tudi «Primorski dnevnik».

Trije mladeniči so se prekucnili z motorjem

Predvčerajšnjim zvečer je prišlo v Ulici Broletto do kaj nenavadne nezgode. Trije mladeniči so se vsedli na moped ter se odpeljali. Nenadoma je vozač izgubil oblast nad vozilom in vsi trije so se prekucnili. Takoj so jih pripeljali v splošno bolnišnico, kjer so jim na srečo ugotovili le lažje poškodbe. Gre za 19-letnega Giovannija Albanese, za njegovega brata Antonia, starega 16 let ter za 14-letnega Umberta Siegela. Moped je upravljal Antonio, katerega so sprejeli v bolnišnico s prognozo enotedenskega zdravljenja. Giovanni se je laže poškodoval ter so mu nudili samo prvo pomoč. Nekoliko hujše poškodbe je utrpel Siegel, ki se bo moral zdraviti kakih 10 dni. Ko so ga pripeljali v bolnišnico se deček ni niti spominjal, kako je prišlo do nesreče.

Z avtom v moža na prehodu za pešce

Včeraj ob 16.15 so prepeljali na opazovalni oddelek splošne bolnišnice 59-letnega Giuseppa Visnovitza iz Ul. Paolo Veronese 24, ki se je ponesrečil pri cestni nezgodi na Garibaldijevem trgu. Visnovitz je prečkal trg v smeri proti Ul. Raffineria, in sicer po prehodu za pešce, ko je nenadoma privozila mimo 24-letna Silvia Purgher od Orehka 43, ki je upravljala avto Fiat 600 TS 22813. Ženska je podrla pešca na tla ter mu povzročila razne poškodbe na desnem kolenu. Visnovitz bo ozdravel v 5 dneh. Purgherjeva je ponesrečenca naložila na svoj avto ter ga prepeljala v splošno bolnišnico.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. oktobra se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 61-letni Nicolò Micheluzzi, 57-letna Giovanna Ladich por. Cagnin, 70-letna Giuseppina Ferluga por. Viti, 79-letna Regina Foschiatti vd. Valerio, 67-letna Carla Bernetich por. Suppancig, 39-letna Iolanda Torcello por. Cini, 71-letna Maria Romito, 80-letna Giovanna Sancin vd. Sancin, 65-letni Romano Michelone.

OKLICI: Uradnik Giuseppe Fisicaro in baristka Alma Sartori; industrijec Giuseppe Agrillo in uradnica Mafalda Lucia Bressan; tiskar Livio Rovis in bolničarka Ester Formica; tesar Benito Crevatin in gospodinja Angela Braico; tesar Sergio Miocchi in gospodinja Flavia Zago; uradnik Bruno Cosoveu in gospodinja Liliana Romano; kmet Giuseppe Stoper in gospodinja Maria Crismancich; agent J. V. Carmelo Curcio in gospodinja Teresina Voci; zdravnik Ugo dr. Pietron in univ. štud. Argene Ladovaz; električar Augusto Donadel in gospodinja Liliana Vidali; delavec Mario Venni in trg. pomočnica Claudia Ponti; elektrotehnik Silvio Corbatto in gospodinja Ondina Trojan; karabinjer Franco Bellucci in gospodinja Letizia Andreuzzi; industrijec Mario D'Osmo in gospodinja Maria Luisa Idone; pismonoša Nicola Demichele in gospodinja Liliana Fertola; oglaševalec Ugo Martinoli in poslovodja Bruna Conti; administrator Edoardo Masprone in gospodinja Elsa Serafini; delavec Giuseppe Battista in gospodinja Maria Dimastrodonato; uradnik Corrado Bracchi in gospodinja Caterina Bertacchi; delavec Vittorio Basez in gospodinja Oliva Ciari; uradnik Piero Segon in študentka Romana Olivo; mehanik Felice Sancin in trg. pomočnica Anna Maria Giurissic.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

LEKARNE ODPRTE DANES

Benussi, Ul. Cavana 11; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Picciola, Ul. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

LOTERIJA

BARI	73	31	45	54	67
CAGLIARI	15	76	17	60	72
FLORENCA	77	11	26	58	89
NEAPELJ	6	39	14	38	80
MILAN	81	61	41	54	82
GENOVA	13	26	69	17	40
PALERMO	15	27	70	36	58
RIM	88	30	16	87	82
TURIN	38	51	70	3	15
BENETKE	85	78	58	18	57

ENALOTTO

2 1 2 1 2 1 1 2 X 2 X 1

Dvema dvanajst'cama gre vsaki po 10.719.000 lir, 86 enajsticam vsaki po 186.900 lir, a 1 046 deseticam po 15 tisoč 300 lir.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel redni sestanek danes, 21. t.m. od 10. do 12. ure, v prostorih kluba, Ul. dei Montecchi 6. Delile se bodo vse zadnje novitete. Vsi naslednji sestanki bodo kakor običajno vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu.

Izleti

Izlet SPDT na Pohorje. V soboto in nedeljo dne 3. in 4. nov. t.l. priredi SPDT izlet na Pohorje. Povratek skozi Ptuj. Obvestila v Ul. Geppa 9-II. Vpisovanje in sedežni listki kot običajno, po vplačilu.

Mali oglasi

NAPRODAJ — stara dobro vpeljana tvrdka z resno klientelo; dve skladišči z uradi, s prodajno dobro založeno trgovino s tehničnimi, sanitarnimi in vinarskimi napravami; vsa zaloga plačana; 10 zastopstev; najemnina nepovišljiva — se proda za 10 milijonov iz zdravstvenih razlogov. Naslov na upravi lista, Ulica sv. Frančiška 20.

«PLASTIKA» Trst Ul D'Annunzio št. 4 (blizu Trga Garibaldi) Vam nudi: torbice raznovrstne ter športne, namizne prte (cerade), cedilnike za posodo, blazine, žimnice za na morje, vreče za perilo in obleke itd vse iz plastike in gume po zmernih cenah Obiščite nas!

Kolesa BIANCHI — originalna kolesa MELILLO

Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032
Motorna kolesa MELILLO
Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

GUME za avtomobile, motorna kolesa in kolesa vseh vrst, MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

NADOMESTNI DELI za vsa italijanska in tuja motorna kolesa.

NADOMESTNI DELI za Vespe, Parilla, Lambrette, N.S.U., Itom, F. Morini dobite pri MELILLO ALFREDO Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

PLASTIKA za pokrivanje tal po 500 lir kv. m, preproge vseh vrst za sobe in hodnike, pode iz gume, linoleja, cevi iz plastike za vrtove in za hišno uporabo torbice, zavese in vse ostale predmete iz gume in plastike dobite pri ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale št. 6.

UGODNA PRILIKA. Prodam zidni kamen rabljen. Vprašati v Ul. D'Annunzio 1 (hiša v demoliranem stanju).

ANGLEŠČINE - NEMŠČINE prvovrstni poznavalec daje lekcije, razlaga italijanski in slovenski tudi v Slovenskem Primorju. Naslov na upravi lista.

PRODAM AKACIJE, «gace», Tel. št. 20-227.

UGODNA PRILIKA
PROSTOR — okrog 260 kv. m — primeren za delavnico, se odda v najem. Naslov na upravi lista.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 21. t. m. ob 14. uri Technicolor film:
Nevihtni veter
(Vento di tempesta)
Igra CARROL BAKER
Ljubezenska zgodba v ozračju nevihte
V ponedeljek 22. t. m. ob 16. uri ponovitev filma: NEVIHTNI VETER

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 21. t. m. ob 17. uri Cinemascope barvni film:
«CIMARRON»
Igrajo: GLENN FORD, MARIA SCHELL, ANNE BAXTER, ARTHUR O'CONNEL in dr.

Kino na Opčinah

predvaja danes 21. t. m. z začetkom ob 15. uri Metro film
V vrtincu strastne ljubezni...
«ŠTIRJE KONJENIKI APOKALIPSE»

GLENN FORD · INGRID THULIN · CHARLES BOYER
V ponedeljek 22. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: ŠTIRJE KONJENIKI APOKALIPSE

Restavracija «BELVEDERE»
IZOLA tel. 71-141
nudi specialitete na žaru — divjačino — ribe in vse vrste pijač.
Privlačna izletna točka. Lep razgled na morje — Gradež — Trst — in Triglav.

HOTEL PALACE
PORTOROŽ TERME
V novozgrajenih termah nudimo po izredno ugodnih cenah sledeče usluge:
MORSKE KOPELI (topla morska voda)
SOLNE KOPELI
INHALACIJE
IRIGACIJE
MASAŽE
BLATNE KOPELI
BLATNE OBLOKE (fango)
Odprto vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19. ure

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

odni epilog prometne nesreče a cesti med Križem in Sesljanom

Tri osebe pred sodiščem zaradi smrtnega padca delavca z gradbenega odra

raj se je pod predsedstvom oschinija nadaljevala pred kazenskim sodiščem obravnava proti nemu Dinu Simiju iz Ul. del lo 11, njegovi 23-letni zaročenki Marschè iz Ul. Combi 24 letnemu Ugu Allegru iz Cerna. Simija so obtožili, da je rila lani nekoliko po 14. uri očil prometno nezgodo, pri se je več oseb ponesrečilo bilo razne telesne poškodbe. va zaročenka pa je bila obdi, da je takoj po prometni izjavila, da je ona šofirala in ne Simi. Uga Allegra so po obtožili, da je izročil svoj 1100-103 UD 43886 osebi, ki ni šoferske izkaznice.

nesreče je prišlo v bližini Na na pokrajinski cesti med in Sesljanom. Simi, ki je daj podporočnik pri neki tanenoti, je po vsej verjetnopravljal vozilo. Na prvem zaju je Marschèjeva sicer izjaje avto upravljala ona, tokaj dni pozneje sta dekle in nec spremenila prvotno izjapriznala, da je avto upravljal Simi.

nesreče pa je prišlo tako. Ob uri sta se Simi in Marpeljala po cesti iz Križa Sesljanu. Na nekem ovinku, kamnoloma pri Nabrežini, zaneslo na levo stran ceste. da je ob tisti uri deževalo je bila cesta nekoliko spolzka. policijski agenti, ki so prišli na kraj nezgode so ugotovili, da je šofer zaviral svoje na tistem odseku nekaj čez metrov. Po nesreči je v tistem trenutku privozil iz nasprotne avto Fiat 1100-103, ki ga pravljal 36-letni Michele Ca iz Ul. Ghirlandaio 12. Skunjim sta bili v avtu njegova žena Annamaria ter zakonviero in Nerina Cassano, staoziroma 41 let iz Ul. Caprin. Obe vozili sta silovito trčili ob drugo ter se hudo poškodovali. Policijski agenti pa so vili, da je avto, ki ga je šoSimi (ali njegova zaročenka?) popolnoma na levo stran cemedtem ko je Castellanovo vozilo ostalo na desni strani ceste. Pri nesreči so se potniki več ali manj poškodovali. Prebivalci sosednjih hiš so nudili prvo pomoč, nakar so pripeljali v splošno bolnišnico z lastnim avtom RK. Nobena pri vedela povedati, kdo je ual avto UD 43886.

Verjetno je, da sta Simi in va zaročenka izjavila v prvem, da je avto upravljala Marschèjeva, ker je tedaj Simi služil vojaški rok kot podporočnik. Mladenič pa ni imel civilne šoferske izkaznice, temveč samo vojaško. Da ne bi imel sitnosti z vojaškimi oblastmi, sta se zaročenca verjetno dogovorila, naj morebitno odgovornost prevzame dekle, ki je razpolagalo z zakonitim šoferskim dovoljenjem. Nekoliko pozneje pa sta se premislila in Simi se je sam podal na karabinjersko postajo ter prevzel nase vso odgovornost.

Na včerajšnji razpravi je sodišče končalo zasliševanje prič ter nato odložilo proces na 27. t. m., ko bo spregovoril najprej zagovornik zasebne stranke in bodo nato sledili govori javnega tožilca in zagovornikov.

* * *

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Edel, tožilec Pascoli, zapisnikar Fiorentino, obramba Miniussi, Ballarin in Pantaleoni) so se zagovarjali tudi 34-letni Renato Stauble iz Trevisa (geometer), 28-letni Cornelio Bulfone (ki je tudi geometer, in se sedaj nahaja na Švedskem) ter 45-letni Stellio Carniello iz S. Odorico Sacile. Vsi trije so bili obtoženi, da so 29. aprila 1960 nenamerno povzročili smrt 59-letnega Mattea Coslovicha z Elizejskih poljan 30.

Stauble in Bulfone sta tedaj vodila dela pri podiranju poslopja štev. 25 v Ul. Carducci. Obtožnica je trdila, da nista omenjena geometra iz malomarnosti poskrbela za osebno varnost delavcev na odru, ki je bil postavljen ob poslopju, ki so ga podirali. Določeno krivdo so pripisali tudi Carniellu, ki je odgovarjal za tehnično ureditev odra. Zgodilo pa se je, da je Coslovich padel okoli 7 metrov globoko, ker se je baje neka deska na odru premaknila. Delavca so pripeljali v bolnišnico, kjer je en dan pozneje umrl zaradi notranjih poškodb. Sodniki so odložili proces na 5. decembra.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 21. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film:

«UPOR SUŽNJEV»

(La rivolta degli schiavi)

Zgodovina, drama, ljubezen in pustolovščina

Igrajo: RHONDA FLEMING, LONG JEFFRIES in DARIO MARENO

KINO BELVEDERE NA OPČINAH

Danes ob 16. uri

«SIJAJ V TRAVI»

Film, ki je imel mnogo uspeha. Technicolor

Igrata NATALIE WOOD in WARREN BEATTY

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 21. t. m. ob 16. uri Warner Bros barvni film:

«ŠKANDAL NA SONCU»

(Scandalo al sole)

Igrajo: ROBERT EGAN, DOROTHY MHGUIRE

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

MADALOSSO

v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre

dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZIČKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

AVTOPREVOZ

Rihard Cunja

Strada del Friuli št. 289 Tel. 35-379

vozni prevozi za tu in inozemstvo — Konkurenčne cene

VISTA

TRST - UL. CARDUCCI, 15

Tel. 29-656

ata izbira naočnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebščin za višje šole, topiome, in fotografskega materiala. Izkusite nova očala s polnimi lečami za sonce — izredne prozornosti

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA · Ul. Duca d'Aosta 180 · Tel. 28-45 · GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

Radio Televizija

NEDELJA, 21. OKTOBRA 1962

Radio Trst A

8.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenski zbori; 10.00: Po maši orkester Ambrose in Monia Liter; 11.30: Oddaja za najmlajše: «Prevzetna Rozalina»; nato Harmonikar Jos ...; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kdo, kdaj, zakaj.... Odmevi tedna v naši deželi; 13.30: Glasba po željah; 14.45: Kmečka godba iz Tamšeta; 15.00: Ciganska glasba; 15.20: Portret v miniaturi: Arturo Testa; 15.40: Jam Session; 16.00: Popoldanski koncert; 17.00: Plesna čajanka; 18.00: Tvorci sanj, obzornik filmskega sveta; 18.45: Motivi iz revij in glasbenih komedij; 20.00: Šport; 20.30: Pisani z orkestri; 21.00: Iz slovenske folklore: «Dota se v krčmi ...»; 21.30: Sodobna simfonična glasba; 22.00: Nedelja v športu; 22.10: Večerni ples; 23.00: Polifonska vokalna glasba.

Trst

11.30: Kmetijska oddaja; 11.00: Glasba za godalne orkestre; 11.15: Tržaški tamburaški orkester; 12.15: Vesti na športnih igriščih; 14.00: «El campanon».

Koper

8.00: Prenos RL; 7.15: Jutranja glasba; 8.00: Prenos RL; 8.40: Vesele pesmi; 9.00: Reportaža; 9.15: Zabavni zvoki; 9.45: Poje Harry Belafonte; 10.00: Prenos RL; 10.30: Operne arije; 11.00: Zimski turizem v Sloveniji; 11.15: Poje Little Tony; 11.30: Parada orkestrov; 12.10: Glasba po željah; 12.37: Zunanjepolitični pregled; 12.50: Glasba po željah; 13.30: Sosedni kraji in ljudje; 14.00: Glasba po željah; 14.15: Zbor «Janko Premrl-Vojko» iz Podnanosa; 15.30: Nedeljski sestanek; 16.00: Prenos RL; 19.00: Športna nedelja; 19.10: Glasbena medigra; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Ital. pesmi in plesi; 8.30: Kmetijska oddaja; 11.00: Za same orkestre; 11.25: Roditeljski kružek; 13.30: Rimske pesmi; 14.00: Koncertna glasba; 14.30: V nedeljo na potep; 15.45: Nogomet od minute do minute; 17.15: Veliki valčki; 17.45: Operna glasba; 18.30: Plesna glasba; 19.15: Športni dnevnik; 20.25: Partija v devetih; 21.30: Sestanek petih.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 9.00: Oddaja za ženske; 10.00: Mimogrede zabeleženo; 10.35: Glasba za praznični dan; 11.35: Nastopajo pevci; 12.10: Plošče tedna; 14.30: Dogodki doma in v svetu; 15.00: Pevci, glasovi in osebe; 17.30: Glasba in šport; 18.35: Vesela glasba; 19.50: Srečanje med notami; 21.00: Nedelja v športu; 21.35: Večerna glasba.

III. program

17.05: Lope De Vera: «Il cavaliere di Olmedo»; 19.00: Williamsove skladbe; 19.15: Španska kultura; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Na programu sta Smetana in Bartok; 21.20: Berliozova opera: «La dannazione di Faust».

Slovenija

6.00: Dobro jutro; 6.30: Napotki za turiste; 7.30: Radijski koledar; 8.00: Mladinska radijska igra; 8.53: Glasbena medigra; 9.05: Izbrane strani baletne glasbe; 10.00: Se spomnite, tovariši; 10.30: Matineja komorne glasbe; 11.40: Sober: Proizvajalci velikih motorjev; 12.05: Naši poslušalci čestitajo; 13.15: Obvestila; 13.30: Za našo vas; 14.00: Slovenski oktet; 14.15: Naši poslušalci čestitajo; 15.15: Skladbe za kitaro; 15.30: Od arije do arije; 16.00: Humoreska tedna; 16.20: Orglica s popevkami; 17.05: Orkester Paul Weston; 17.15: Radijska igra; 18.05: Lajovic: Capriccio; 18.20: Zabavna glasba; 18.30: Športna nedelja; 19.00: Obvestila; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Izberite melodijo; 21.00: Umetnost verizma; 22.15: Zabavni ansambli; 23.05: Do polnoči v plesnem ritmu.

Ital. televizija

10.15: Kmetijska oddaja; 11.45: Nabožna oddaja; 15.00: Neposreden prenos športnega dogodka; 17.00: Program za najmlajše; 18.30: Dnevnik; 18.45: Prenos registriranega športnega dogodka; 19.35: «Zadnji polet»; 20.05: Petnajst minut z A. Bonuccijem; 20.30: Dnevnik; 21.05: Mario Federici: «Balada opeharjenih»; 22.40: Vatikanski koncil; 23.30: Športna nedelja in Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Nastopa Katerina Valente; 22.05: Dnevnik; 22.30: Registriran športni dogodek.

Ponedeljek 22. oktobra 1962.

8.30, 8.55, 12.40 in 15.00: Šola; 17.30: Program za najmlajše; 18.30: Dnevnik; 18.45: Film «Mož iz Trinidada»; 19.10: Živa voda; 19.25: Arnoldo Foa: Mali koncert; 20.05: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: TV igra «Dvoboj ob sončnem zatonu»; 21.55: Operni koncert; 22.35: Je boks še šport?; 23.45: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Caron de Baumarchais: «Figarova svadba»; ob koncu TV dnevnik.

Jug. televizija

Beograd 10.00: Kmetijska oddaja. Ljubljana 10.30: Matineja RTV Ljubljana — prenos iz dvorane Slovenske filharmonije; 11.45: Začarani mlin — zgodba iz Robin Hood — Športni popoldne. Zagreb pribl. 18.00: Prvi meščan malega mesta — jug. film; 19.45: Dekle s panoja. JTV 20.00: TV dnevnik. Beograd 20.45: Sejemski vodnik; 21.00: Humoristična oddaja; 22.00: Mednarodna ura II. — spored mehiške televizije.

Ponedeljek 22. oktobra 1962.

Ljubljana 18.00: Mesečnik TV studia Sarajevo; 18.30: Razbojnik Cefizelj in občinska blagajna — otroška igra o Butalcih. Beograd 19.00: Mala TV univerza; 19.15: Sejemski vodnik. Ljubljana 19.30: TV obzornik. JTV 20.00: TV dnevnik; 20.30: Tedenski športni pregled. Zagreb 20.45: Krešo Novosel: Scherzo za marula — originalna TV drama. Ljubljana 21.45: Ob dvajsetletnici smrti Hinka Smrekarja.

HITRA POPRAVILA TV APARATOV

Radio TREVISAN

Trgovina: Trst, Ulica San Nicolò št. 2 — Tel. 24-018

Delavnica: Ulica delle Milizie št. 3 — Tel. 76-276

Goriško-beneški dnevnik

SINDIKALNA KRONIKA

V tekstilni tovarni v Sovodnjah naj se uvede akordno delo

To in druga vprašanja naj proučijo na sestanku med prizadetimi strankami - Vprašanja delavcev, ki delajo v destilerijah likerja

Zaradi prizadevnosti sindikalnih organizacij so se uredila nekatera vprašanja tekstilnih delavcev v tekstilni tovarni v Sovodnjah. Prejeli so delovne obleke, zaostanke, ob sobotah pa so jim skrajšali delovni čas. Ker pa obstajajo še nerešena vprašanja, je vodstvo tekstilne stroke FIOT pri Delavski zbornici poslalo pismo Zvezi industrijcev ter v vednost vodstvu tekstilne tovarne in sindikalnima organizacijama CISL in UIL, v katerem poudarja, da je proučilo stanje v tovarni in prišlo do spoznanja, da se je po začetnih težavah proizvodnja že tako upeljala, da je dosegla povprečja uresničena v ostalih tekstilnih tovarnah. Zboljšanje proizvodnega stanja tako po kakovosti kakor tudi po količini je prineslo veliko korist podjetju. Ni pa mogoče govoriti o koristih gospodarskega in normativnega značaja delavcev, ki so zaposleni v tem podjetju in so stvarilci omenjenega napredka.

V pismu Delavske zbornice se poudarja, da v enem letu, odkar je delo steklo v podjetju, vodstvo še ni uvedlo akordnega dela, ki je z zakonom določeno, ni upeljalo odškodnine za odpadlo akordno delo, zanemarja pravično razdelitev strokovnih nazivov, primanjkuje jim menza, ustanovitev proizvodne nagrade na podlagi storilnosti kakor tudi ureditev delovnega časa v zvezi z nočno izmeno, v kateri delajo ženske.

Sindikalna organizacija opozarja tudi na nezadovoljstvo, ki vlada med delavci zaradi načina ravnanja z njimi. Zaradi vseh zgoraj navedenih razlogov predlaga sindikat takojšnji sestanek vseh prizadetih strank, da se odpravijo sporna vprašanja.

Da bi se obstoječa vprašanja lahko hitreje reševala, pa je potrebna tudi večja dejavnost delavcev v sindikatu in pa v notranji komisiji. Zaradi tega FIOT poziva delavce, naj aktivneje podprejo svoj sindikat, ki se bori za njihove pravice.

Izvedeli smo, da so se včeraj na sedežu Zveze industrijcev pogajali o proizvodni nagradi za delavce destilerij likerjev. Delodajalci so predlagali, da izplačajo za tekoče leto 5.000, za prihodnje leto pa 18.000 lir proizvodne nagrade. Ker sindikati niso pristali na predlog, se bodo posvetovali z delavci, kakšno naj bo njihovo nadaljnje stališče. Delavska zbornica sodi, da je mogoče proizvodno nagrado občutno zvišati, zaradi koristi, ki jih imajo tovarnarji s prosto ceno. Da bi se pogovorili o vseh teh vprašanjih poživa Delavska zbornica vse delavke in delavce žganjarn, naj pridejo na skupščino, ki bo jutri 22. oktobra ob 18. uri na sedežu v Ul. 24. maja št. 1-I.

vrsti diskusija o poročilu dosedanjega tajnika Itala Chiariona.

Kongresu so prisostvovali delegati mestnih četrti, velikih tovarn in pa okoliških vasi in zaselkov. Najprej so imenovali predsedstvo, v katerega so bili imenovani Italo Chiarion, Bruno Manfredini, Bianca Marega, Fulvio Bergomas, Maria Selič, Rodolfo Batti in dva stara komunista, Luigi Kodermac iz Podgore in Josip Korsič iz Pevme.

V imenu mestne sekcije PSI je prinesel kongresu pozdrav Vincenzo Pontini. Naglasil je potrebo po enotnosti vseh delavcev, ki je osnovni pogoj za razvoj demokracije v naši državi.

V svojem poročilu je Chiarion obdelal teze 10. kongresa, kakor tudi politiko stranke v Gorici. Osnovna misel poročevalčevega govora je bila posvečena preokretu politike na levo v našem mestu. Dejal je, da je mogoč samo takrat, kadar se razvija demokracija in kadar se v celoti sprejme ustava, ki izraža protifašistična in odporniška načela. Preokret na levo mora v celoti rešiti vprašanje slovenske manjšine. Borba za uresničitev čl. 6 ustave ne bi smela biti osnovna značilnost politike levice, ampak vseh demokratičnih strank, se pravi tudi krščanske demokracije. Samo na takšen način bo mogoče hoditi po poti napredka v državi. Govornik je poleg privrženosti rezistenci in borbi za pravice manjšin omenil tudi prijateljstvo z Jugoslavijo; to so po njegovi sodbi trije pogoji, katerih izpolnitev je neobhodno potrebna za levi obrat v Gorici.

Izvolili so komisije in sprejeli sklep, da se v najkrajšem času skliče shod slovenskih komunistov, na katerem bodo temeljito proučili resolucijo centralnega vodstva KPI o slovenski manjšini ter določili politično linijo in pobude za njeno uresničitev.

SMRTNA NESREČA V PODGORI

Z motociklom zavozil s ceste in obležal mrtev v jarku

Mladi Julij Devetak je zapustil ženo in 17 mesecev starega sinka - Danes popoldne bo pogreb na Vrhu

Predsinočnjim nekaj pred 19. uro se je vračal 27-letni Julij Devetak, ki je doma z Vrha, pa sedaj živi v Podgori, Ul. Cuneo 22, s svojim motociklom Gilera iz Gorice proti domu. Ko je privozil do mesta, kjer se od Ul. Cuneo odcepi stranska Ul. delle Vigne, je verjetno zadel s prednjim kolesom ob pločnik, ki na tistem mestu pokriva cestni jarek. Močan sunek ga je vrgel z vozila. V velikem loku je zletel po zraku, zadel v obcestni zid in končal na drugem koncu pločnika v jarku. Pri tem si je prebil lobanjo, stisnil prsni koš in zlomil hrbtenico ter ostal na mestu mrtev. Ljudje, ki so prvi opazili nesrečo, so poklicali avto Zelenega križa, vendar pa bolničarji nesrečnemu Juliju niso mogli več pomagati. Prišli so tudi karabinjerji iz Podgore in truplo zastražili, čez kaki dve uri po nesreči pa je sodna oblast dala dovoljenje za prevoz trupla v mrtvašnico na glavnem pokopališču ob Tržaški cesti. Od tu so ga prepeljali na Vrh, kjer bo danes popoldne pogreb nesrečnega moža.

Njegova smrt je bolestno odjeknila ne samo na Vrhu, ampak tudi v Podgori, kamor se je preselil s svojo ženo Klavdijo iz Grgarja, s katero se je poročil pred dvema letoma. Poleg žene je zapustil še komaj 17 mesecev starega sinka Valterja.

Devetak je bil zaposlen kot strokovnjak v kovinskem podjetju Vouk v Drevoredu XX. septembra v Gorici, kjer je veljal za enega najbolj veščih in pridnih delavcev ter ga bodo težko pogrešali. Izmed njegovih bratov je eden oficir JLA ter službuje v Pulju, drugi živi v Podgori, tretji pa je znan prosvetni delavec Marčelo na Vrhu.

Materi, ženi in vsej družini izrekajo znanci in prijatelji ob tako tragični in mnogo prezgodni smrti priljubljenega Julija iskreno sožalje. V tem se jim pridružuje tudi uredništvo našega lista.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Lastnik podjetja „Silver caffè“ pred sodiščem zaradi vlažne kave

Oprostili so ga, ker ni izvršil dejanja - V Ronkah je s težkim tovornikom do smrti povozil kolesarja

V petek popoldne in zvečer je bila pred goriškim okrožnim sodiščem vrsta razprav, med katerimi je bila tudi zadeva s praženo kavo, pri kateri so nadzorniki pokrajinskega preizkuševalnega laboratorija ugotovili prevelik odstotek vlage.

Na zatožni klopi je bil 61-letni industrialec Silvio Veronese iz Conegliana, ki ima tudi v Gorici, v Ul. Randaccio št. 1 svojo podružnico pod imenom «Silver caffè», ter ima podobne obrate po raznih italijanskih mestih.

Dne 19. maja lani sta se zglasila v prodajnem skladišču omenjene tvrdke v Gorici dva sanitarna uslužbenca pokrajinskega preizkuševalnega laboratorija in zahtevala vzorec pražene kave, ki so jo imeli tam v prodaji. Neka uslužbenka jim je dala vzorec, za katerega so potem v pokrajinskem laboratoriju ugotovili, da je imel 9.07 odst. vlage, dočim je najvišja dovoljena vlaga 5 odst.

Pri včerajšnji razpravi je Veronese povedal, da prihaja v Gorico samo približno po enkrat mesečno za upravno kontrolo in mu o takšnih nerednostih ni bilo nič znanega. Sodišče je zaslišalo tudi ravnateljico pokrajinskega laboratorija dr. Marijo Barnabo, ki je povedala, da ima pražena kava navadno do 2 odst. vlage, da pa je možno, da v odprti posodi in v vlažnem kraju ta vlaga tudi močno naraste. Zastopnik podjetja Ottavio Robino pa je izjavil, da je bila pražena kava, ki so jo vzeli kot vzorec, iz tiste posode, kamor stavijo kavo, ki jo klienti vračajo in da je zato možno, da se je tam nalezla vlage.

Branilec dr. Cossa je v svoji obrambi navedel več sodnih primerov v podobnih zadevah, kjer je sodišče izreklo oprostilno razsodbo in je zahtevalo tudi za Veroneseja oprostitev s polno formulo, ker da ni napravil dejanja za katero je bil obtožen in ker dejanje samo ni kaznivo.

Po krajšem posvetu je sodišče oprostilo obtoženca ker da ni izvršil dejanja.

* * *

V petek je bila sodna razprava proti 42-letnemu šoferju Faustu Stabilu iz Scodovaca pri Cervignanu zaradi cestne nesreče, pri kateri je izgubil življenje kolesar Luigi Bonaldo iz S. Pier d'Isonzo.

Bilo je 8. avgusta lani, ko je Stabile vozil težak tovornik «Lancia Esatau» s prikolico, ki je bil last podjetja Luigi Tacchino iz Gorice, okrog 16. ure iz južnega dela Ronk po Ul. Mazzini proti središču mesta. Blizu hiše št. 129 v isti ulici pa je z desnim zadnjim blatnikom prikolice zadel ob kolesarja 51-letnega Luigija Bonalda iz S. Pier d'Isonzo, ki ga je hotel prehiteti. Zaradi udarca in padca je dobil kolesar hude poškodbe. Čeprav so ga takoj odpeljali v bolnišnico v Tržiču, mu zdravniki niso mogli več pomagati in je naslednji dan ob 13. uri podlegel poškodbam.

Pri razpravi je sodišče spoznalo Stabila za krivega in ga obsodilo na štiri mesece zapora in na plačilo odškodnine svojcem umrlega. V ta namen je sodišče določilo predujem en milijon lir. Poleg tega mora Stabile plačati tudi svoje in sodne stroške civilne stranke. Branil ga je odv. Cossa.

Drž. tož. dr. Placentini, preds. sod. dr. Storto; zap. Daidone.

Z avtobusi na mladinski dan v Trst

Mladinska iniciativa priredi danes 21. t. m. v Trstu mladinski dan, ki se ga bodo udeležili tudi mladinci z Goriškega, ki bodo tudi na njem sodelovali. Tako bo nastopila mladinska nogometna ekipa iz Sovodenj, tekmovali bodo tudi v namiznem tenisu.

Cena vožnji (všteta vstopnina) 600 lir. Odhod avtobusov ob 13. uri, povratek okrog polnoči.

Vozila bosta dva avtobusa. **Prvi odhaja ob 12.30 s Travnika v Gorici, skozi Štandrež, Sovodnje, Gabrje in Jamlje. Drugi odhaja ob 13. uri iz** Števerjana (izpred gostilne Korsič) skozi Oslavje, Pevmo, Podgoro in Gorico v Rupo, na Vrh, Poljane, Dol in Doberdob ter dalje proti Trstu.

Svetovalci zahtevajo več prehodov za tovornike

Občinski svetovalci PSI v Gorici Zuliani, Sancin in Vižintin so obvestili župana, da je bilo skoraj izčrpano število dovoljenj za prevoz blaga med Jugoslavijo in Italijo. Ker se je zaradi tega nevarno zmanjšalo število tovornikov čez prehod pri Rdeči hiši, obstaja nevarnost, da bo številna kategorija avtoprevoznikov utrpela do novega leta precejšnjo škodo.

Ker bo zašel goriški tovorni promet na cestah med dvema sosednima državama v hudo krizo, se svetovalci obračajo na župana in odbornike, naj se obrnejo na ministrstvo za prevoze, ki bi moralo po sodbi svetovalcev izdati dodatno število dovoljenj za prehod tovornikov, da bi se omogočilo več potovanj kakor jih določa sporazum med ministrskimi oblastmi dveh sosednih držav.

Šesti kongres KPI v Gorici

Danes se bo nadaljevalo delo 6 kongresa mestne sekcije KPI, ki se je začelo v petek zvečer s čitanjem glavnega poročila. Kongres je včeraj nadaljeval svojo delo v komisijah, danes pa je na

Umrl je najstarejši Števerjanec

V petek je umrl na svojem domu v Števerjanu, Gabrski konec št. 24, znana števerjanska korenina Jožef Terpin — Pepč, ki mu je manjkalo samo še štiri tedne do 88-let, ter je bil najstarejši občan. Že v ponedeljek ga je zadela kap in od takrat se ni več dvignil ter je po štirih dneh za vedno zaspal. Pogreb je bil včeraj ob 15.30, ko so ga številni sorodniki, znanci in prijatelji spremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Števerjanu.

Pokojni Terpin je bil zelo znan pri vseh občanih, pa tudi preko meje občine, saj je v svojem dolgem življenju od novembra 1874 marsikaj doživel in ukrenil. Ko je bil za župana v Števerjanu Klanjšček, je bil občinski redar, bil je tudi lovski čuvaj in cestar. Poleg tega je kot kolon celih štirideset let obdeloval cerkveno zemljo, ki jo je opustil šele pred nekaj leti. Imel je tri otroke, sina ki živi sedaj v Avstraliji in dve hčeri, od katerih živi ena v Gorici. Kot zaveden Slovenec in poštenjak je užival ugled vseh, ki so ga poznali. Bil je tudi zvest naročnik in čitatelj našega časopisa do konca.

Člani prosvetnega društva «Briški grič» izrekajo ob tej težki izgubi družini iskreno sožalje. Njim se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

Zaključek stavke pri ONAIRC

Iz Rima je prišla vest, da je poslanska zbornica v petek odobrila predlog Scuolis za dodelitev posebnega prispevka v znesku 200 milijonov lir ustanovi za otroške vrtce v obmejnih krajih ONAIRC. Ta zakonski predlog bodo sedaj poslali v odobritev še senatu in ga priporočili za nagel postopek.

Ker je s to odobritvijo sprejeta glavna zahteva otroških vrtnaric, ki so bile zaradi tega v stavki od preteklega ponedeljka, je njihov sindikat odredil prekinitev stavke in je povabil vrtnarice naj se vrnejo zopet na redno delo, ker obstajajo sedaj izgledi, da bodo v doglednem času dosegli zahtevane plačne poviške.

To se tiče tudi otroških vrtcev v Sovodnjah, Rupi, Štandrežu, Pevmi in v Števerjanu. Vseh vrtcev ONAIRC na Goriškem pa je 38.

Menični protesti

V drugi polovici meseca septembra je bilo na Goriškem 468 meničnih protestov. Od teh jih je bilo 211 v Gorici, 121 v Tržiču, 26 v Škocjanu, 24 v Krminu, 24 v Ronkah, 18 v Gradežu, 6 v Moši, 11 v Gradišču, 4 v Romansu, 3 v Zagraju, 4 v Staranzanu, 4 v Števerjanu, 4 v Doberdobu, 3 v Foglianu-Redipugli, 2 v Kaprivi ter po eden v St. Petru ob Soči, Turjaku in Villessah.

Dve nezgodi na delu

Nekaj pred 15 uro je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 15-letni Pavel Šorli iz Gorice Ul. Santo št. 52. Ko je bil na delu pri podjetju Pascotto se je porezal na palcu desne roke. Nudili so mu prvo pomoč ter ga poslali domov. Okreval bo v 5 dneh.

Prejšnjo noč ob 3.30 pa je iskal pomoč v bolnišnici 28-letni Ilario Battisti iz Gorico Ul. Pasubio 1. Pri delu si je poškodoval obe očesi, ki su mu jih očistili ter ga poslali domov. Okreval bo v treh dneh.

Tovornik trčil v avto

Včeraj okoli 17. ure so pripeljali v civilno bolnišnico v Gorici tri ranjence, ki so bili žrtev trčenja med Fiatom 1400 in težkim tovornikom na križišču cest blizu Gradeža.

Avto Fiat 1400 je vozil 47-letni Di Coloredo Ferdinando iz Santa Maria La Longa pri Vidmu. Zdravniki so mu ugotovili udarec na glavi, na nosu in na levi strani prsi ter pretres možganov. Sprejeli so ga v bolnišnici na opazovanju.

Ranjena je bila tudi njegova žena 42-letna Elisabetta Mainardi, ki ima rano na čelu in pretres možgan ter bo ozdravel v 10 dneh.

Tretji ranjenec pa je 11-letni Giangiorgio Chiricotti iz Vicenze, ki ima rano na čelu ter pretres možganov. Tudi njega so pripeljali v bolnišnico na opazovanje.

Zahteve sindikatov za delavce SAFOG

V odgovor na pismo Intersinda od 4. oktobra, je FIOM včeraj poslala pismen odgovor in v njem zahtevala obnovo tovarniškega sporazuma o akordnem delu, odstotkih in proizvodni nagradi za delavce livarne Safog. Mimo tega je FIOM zahtevala sklenitev tovarniškega sporazuma za doklado delavcem, ki opravljajo zdravju škodljiva in nevarna dela, da se povečajo in zboljšajo obroki hrane v menzi in da se uvedejo ukrepi, ki bi odpravili čakanje na kosilo.

V razburjenju se je ranil

Prejšnji večer okrog 20. ure so poklicali avto Zelenega križa v Štandrež, kjer se je 27-letni Jožef Drufovka iz Kraške ulice št. 26, ranil na roki ter si porezal kite, ko je s pestjo udaril po vratih in pri tem razbil šipo. To je napravil v trenutku razburjenja, ker ga je mati okregala zaradi poznega povratka domov.

Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili prvo pomoč in ga pridržali za 20 dni na zdravljenju.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 14. do 20. oktobra se je v goriški občini rodilo 26 otrok, umrlo je 12 oseb, porok je bilo 8, oklicev pa 6.

Rojstva: Paolo Zonch, Miriam Ipavez, Claudio Braini, Marco Marchiori, Carla Demarchi, Adriana Maraz, Giovanni Battista Peressin, Tiziano Rossi, Riccardo Santin, Maura Moncaro, Igor Cossutta, Edmondo Fancello, Paolo Cocianni, Livio Marega, Edoardo Macuz, Paolo Cisilin, Lucia Granzini, Elisabetta Primavera, Fabio Fabretto, Flavio Bibut, Luciano Flapp, Roberto Flapp, Cinzia De Santa, Michele Moderz, Paolo Bressan, Enzo Zian.

Smrti: gospodinja 84-letna Giovanna Rebek vd. Danelli, gospodinja 56-letna Giulia Bondelli por. Galimberti, gospodinja 84-letna Caterina Privileggio vd. Rocco, upokojenec 76-letni Antonio Pintar, upokojenec 91-letni Oreste Silli, odvetnik 76-letni dr. Ugo Bassi, upokojenec 60-letni Francesco Skrt, gospodinja 85-letna Giuseppina Vicic vd. Warner, gospodinja 71-letna Giovanna Firrinciali, upokojenec 76-letni Giovito Businelli, osem ur star Luciano Flapp, 55-letni Alberto Orsini.

Poroke: kmetovalec Rinaldo Turel in delavka Maria Rizzi, mizar Silvio Bearz in gospodinja Iolanda Batistuta, slaščičar Romano Cotic in delavka Daniela Bensa, slaščičar Mario Stecchina in delavka Gina Squarcina, električar Luigi Selva in tekstilna tkalka Alida Marega, šofer Silvestro Troncar in delavka Silvana Fabris, upokojenec Augusto Alteo in gospodinja Antonia Erzen, letalski podčastnik Guido Modolo in gospodinja Marietta Cvetreznik.

Oklici: šofer Guerrino Gasparini in delavka Anna Maria Sfiligoj, dninar Enzo Orlando in gospodinja Ester Carli, šolski sluga Ugo Barbieri in služabnica Antonietta Mungo, tolmač dr. Almi Albrizio in gospodinja Rosalia Gruntar, uradnik Bruno Marcioni in gospodinja Adlemira Vivian, šofer Sante Bottini in tekstilna tekstilna delavka Nadia Volck.

Izleti

Martinovanje na Lokvah priredi Slovensko planinsko društvo iz Gorice tudi letos, in sicer v nedeljo 11. novembra. Vpisovanje na sedežu SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1-I, do 2. novembra. Vožnja z avtobusom za člane 400 lir za nečlane 500 lir. Prijaviti se morajo tudi tisti, ki nameravajo na martinovanje iti z lastnimi vozili, in sicer zaradi naročila večerje. Vsa podrobnejša pojasnila pri vpisu.

Odhod avtobusa iz Podgore ob 13. uri, izpred kavarne Bratuš ob 13.15.

Kino

VERDI. Zaprto.

CORSO. 14.30: «Lev» (Il leone), W. Holden in Capucine. Ameriški barvni film.

VITTORIA. 14.30: «Milanska zgodba» (Una storia milanese), P. Gaubert in E. Thibaut. Italijanski črnobeli film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 15.00: «Maščevalni meč» (La strada della vendetta), F. Latimore in D. Patisson. Italijansko-francoski barvni film.

Kino v Tržiču

EXCELSIOR. 14.00: «Sissi in nadvojvoda» (Sissi e il granduca), R. Schneider. Barvni film.

NAZIONALE. 14.00: «Zadnji upornik» (L'ultimo ribelle), Carlos Thompson in Ariadne Welter. Barvni film.

AZZURRO. 14.00: «Spartakov sin» (Il figlio di Spartacus), S. Reeves, J. Sernas, G. M. Canale in C. Gora. Barvni film.

PRINCIPE. 14.00: «Maserke» (Le massaggiatrici), S. Koscina, C. Gaioli in F. Ingrassia.

Kino v Ronkah

RIO: «Človek, ki je ubil L. Vallancea» (L'uomo che uccise Liberty Vallance), J. Stewart in J. Wayne.

EXCELSIOR. «Boccaccio 70», V. De Sica in S. Loren.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Korzo Verdi št. 57, tel. 28-79.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 19,4 stopinje ob 11.45, najnižjo 8,9 stopinje ob 22. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 72 odstotkov.

šport šport šport

TRIESTINA V SAN BENEDETTU DEL TRONTO

Priložnost za goste: domači z zasilno postavo

Možnost zamenjave Frigerija z Brachom

Igralce Triestine je ob prihodu v San Benedetto del Tronto, kjer bodo danes odigrali s tamkajšnjo Sambenedettese tekmo šestega kola B lige, pozdravil njihov nekdanji kapetan in klubski tovariš Petagna, ki sedaj trenira prav današnje nasprotnike. Razumljivo je, da bo Petagna, kljub temu da mu je Triestina še vedno pri srcu, skušal spraviti nekdanje moštvo v neroden položaj. To je pač njegova naloga trenerja in taki so pač športni zakoni, ki ne predvidevajo in niti ne dovoljujejo sentimentalnost. Seveda bo skušal Radio odgovoriti na svoj način. Zelo verjetno, to bi bilo edino pravilno in pametno, se bo odločil za napadalno igro. Triestina se je že v preteklih letih znašla na igrišču v San Benedettu in to prav v trenutkih, ko sta morala in tudi telesna kondicija igralcev precej pešali. Sicer je treba priznati, da so 1958. leta, ko so Tržačani prvič igrali v B ligi, prav na igrišču današnjih tekmecev dosegli izreden rezultat s petimi goli. Zavedati pa se je treba, da je imela tedaj Triestina v napadalni vrsti nič manj kot Milanija in Petrisa.

V nogometni sezoni leta 1960-1961 so Tržačani prav na istem igrišču skoraj tekmovali med seboj kdo bo zapravil več priložnosti in tedanji spodrsljaj je zadostoval, da se je Triestina znašla v C ligi.

Enaistorico Sambenedettese je v tistih letih treniral Enrico Radio, to je tisti, ki sedaj vodi in pripravlja tržaško moštvo.

Uspeh Triestine na tujem igrišču bo odvisen predvsem od forme obrambe, ki nosi do danes največjo krivdo za neuspehe. Če se bodo branilci zbrali in zaigrali kot so bili navajeni lani, tedaj ni nobenega dvoma, da bodo Tržačani prišli z gostovanja vsaj s kako točko v žepu. Trener se je ves teden trudil, da bi ustvaril pred negotovim Torosom uspešen obrambni zid in če se mu je to posrečilo, smo lahko gotovi, da je prišel čas vzpona Triestine. Seveda ima trener nekaj skrbi in dvomov. V primeru, da Frigeri ne bo mogel nastopiti (igralec se je poškodoval prejšnjo nedeljo), ga bo moral zamenjati Brach. V ostalih vlogah bodo nastopili isti igralci, ki so igrali proti Udinese in sicer: Toros; Vitali, Frigeri; Dalio, Merkuza, Sadar; Mantovani, Trevisan, Santelli, Secchi in Risos.

Za Tržačane je priložnost za zmago izredna, ker je trener enaistorice iz San Benedetta zaradi poškodbe štirih stebrov v škripcih. Za Triestino bo dovolj, da pokaže to, kar je pokazala v drugem polčasu proti Videmčanom. V tem primeru, posebno še zaradi zasilne postave tekmecev, ji zmaga ne sme in niti ne more uiti. Sicer je bolje, da nismo preveč optimistični. V prejšnjih primerih smo se že več ali manj opekli.

MEDNARODNI NOGOMET

BELFAST, 20. — V mednarodni nogometni tekmi je Anglija premagala Severno Irsko 3:1 (1:0).

***

CARDIFF, 20. — Mednarodna nogometna tekma med Škotsko in Wallesom se je končala z zmago prvih s 3:2 (1:1).

KOLESARSKA DIRKA PO LOMBARDIJI

Holandec De Roo pred Trapèjem v Comu

7 ur vožnje s povprečno hitrostjo 35.636 km

MILAN, 20. — Skozi gosto meglo se je danes zjutraj 141 kolesarjev pognalo na 253 km dolgo pot dirke po Lombardiji od Milana do Coma. Po ostri borbi je zmagal Holandec Jop De Roo, ki je pustil na cilju za seboj za razdaljo dveh koles Italijana Trapèja. Na tretje mesto se je uvrstil Cerato, na četrto pa Belgijec Daems.

Vrstni red na cilju:
1. JOP DE ROO (Holandska), ki je prevozil 253 km v 7 urah 5'58", s povprečno hitrostjo 35,633 km na uro (nov rekord dirke). 2. Trapè, 3. Cerato z zaost. 51"; 4. Daems, 5. Taccone 1'57"; 6. Conterno 2'12", 7. Baldini 2'24"; 8. A. Desmet, 9. Hoevenaers 3'37".

Odbojka

Svetovno prvenstvo gre h koncu

MOSKVA, 20. — Tudi danes so se nadaljevale tekme svetovnega prvenstva v odbojki. V tolažilni skupini, kjer poteka borba za zasedbo od 11. do 20. mesta, je Italija premagala Avstrijo 3:0, Vzh. Nemčija Finsko 3:0, Severna Koreja Albanijo 3:1. V ženski skupini je ekipa Severne Koreje premagala Zahodno Nemčijo 3:1. Izidi finalnega turnirja so sledeči:

MOŠKI
Madžarska-Poljska 3:1
ČSSR-Jakonska 3:0
Kitajska-Brazilija 3:2
Madžarska-Poljska 3:1
SZ-Jugoslavija 3:1
ŽENSKE
Vzh. Nemčija-Brazilija 3:0
Poljska-Bolgarija 3:0
ČSSR-Romunija 3:1

BOKS

MILWAUKEE, 20. — Po vesteh, ki jih je objavil tukajšnji dnevnik, bo težko prišlo do povratnega dvoboja za svetovni naslov težke kategorije med Listonom in Pattersonom.

MEDNARODNI ATLETSKI MITING V SIENI

Včeraj Poljaki najbolj uspešni

Draga Stamejčič druga v skoku v daljino

SIENA, 20. — Danes se je začel mednarodni atletski miting, ki je privabil številne vidnejše predstavnike atletike iz osmih držav. V prvih tekmah so bili najbolj uspešni atleti Poljske. Tudi Jugoslovanska Draga Stamejčič je zabeležila izreden uspeh v skoku v daljino, kjer je zasedla za Poljakinjo Krzesinsko drugo mesto. Izidi:

KLADIVO
1. NIWINSKY RAIMOND (Poljska) 60.40 m
2. Lucioli Avio (Fiat Torino) 56,51
3. Sterchele Francesco (Atletica Schio) 54,01

SKOK V VIŠINO
1. CZERNIK (Poljska) 2,06 m
2. Galli (Pisa) 1,95
3. Martini (Fiat Torino) 1,95

SKOK V DALJINO (ženske)
1. KRZESINSKA (Poljska) 5,93 m
2. Stamejčič (Jugoslavija) 5,37
3. Roman (Roma) 4,94

3000 OVIRE
1. FAZEKAS (Madžarska) 9'14"
2. Danelutti (Polisportiva Friuli) 9'31"
3. Leone (Fiamme Gialle) 9'43"

HOKEJ NA KOTALKAH

MADRID, 20. — Med evropskim prvenstvom v hokeju na kotalkah za juniorske reprezentance je Italija sinoči klonila Španiji 5:1 (4:1). Ostali izidi:
Nemčija-Holandska 1:1
Švica-Belgija 1:0
Francija-Anglija 7:0

STRELJANJE

KAIRO, 20. — Sovjetska zveza je sinoči osvojila tudi naslov ekipnega svetovnega prvaka v hitrem streljanju s pištolo. Sovjetska zveza si je nabrala 2.333 točk. Za njo se je uvrstila ZDA z 2.327 točkami, medtem ko so jih Italijani zbrali 2.312.

NOGOMET DANES

A LIGA

ATALANTA-BOLOGNA	Gambarotta
CATANIA-VENEZIA	Angelini
GENOA-TORINO	Sbardella
JUVENTUS-SAMPDORIA	Genel
L. R. VICENZA-PALERMO	Politano
MILAN-INTERNAZIONALE	Adami
MODENA-MANTOVA	Righetti
NAPOLI-FIORENTINA	Roversi
SPAL-ROMA	Grignani

B LIGA

BRESCIA-ALESSANDRIA	Rancher
CAGLIARI-PARMA	Pignatta
CATANZARO-S. MONZA	Monti
FOGGIA-PRO PATRIA	Samani
LAZIO-COMO	Barolo
MESSINA-LECCO	Bernardis
PADOVA-LUCCHESE	Ferrari
SAMBENEDETTESE-TRIESTINA	Cataldo
UDINESE-BARI	Carminati
VERONA H.-COSENZA	De Robbio

DARWIL

ŠVICARSKA SUPERMARKA

OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:
novi tipi, poslednji izum moderne tehnike:

ELECTRONIC na električni pogon
SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini
EXTRA PLATT LUX 62

TURIZEM

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovorno-potniškimi ladjami
redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka, Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires) redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala, sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja »Splošna plovba« Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72.170 do 72-177

Vodilno turistično podjetje v Sloveniji
Generalna direkcija v Ljubljani, poslovalnice v vseh večjih krajih Slovenije in na obmejnih prehodih ter v Zagrebu, Opatiji, Dubrovniku in Sisku.
Od maja do septembra prirejamo stalne izlete po Jugoslaviji z lastnimi modernimi turističnimi avtobusi.
Menjalnica valute, predprodaja voznih kart za železniški, letalski, morski in avtobusni promet, rezervacija hotelskih sob v vsaki valuti.
Zahtevajte programe izletov in pon

«AVTOPROMET»
GORICA
Nova Gorica — Tel. 20-44
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusom od vznožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

HOTEL ESPLANADE ZAGREB Tel. 52222 - Telex 02-220
Hotel «A» kategorije z 230 moderno opremljenimi sobami s telefoni, radioaparati in televizijo. Komfortni restavrant, bar, nočni lokal, internacionalni artistični program, dvorane za vsakovrstne konference in svečane sprejeme.

HOTEL «TRIGL
KOPER — telefon
Prvorazredna restavracij
dobno opremljene sobe,
zimski vrt, *nočni bar z
dnevnim programom*

TEKMOVALNA DOLOČILA ZA 5. SLOVENSKI ŠPORTNI TEDEN V TRST

1. Športno združenje Bor iz Trsta prireja tradicionalni **slovenski športni teden** največjo športno prireditev slovenske zamejske mladine.
2. Tekmovanja bodo v dneh od 27. oktobra do 4. novembra 1962 s sledečim urnikom:

sobota	**27.10.:**	**ODBOJKA ob 20.30**
nedelja	**28.10.:**	**ORIENTACIJSKI POHOD ob 8 uri**
		MED DVEMA OGNJEMA ob 9. uri
torek	**30.10.:**	**ŠAH — brzoturnir ob 20.30**
sreda	**31.10.:**	**STRELJANJE ob 20.30**
četrtek	**1.11.:**	**TEK ČEZ DRN IN STRN ob 8.30**
		NAMIZNI TENIS ob 9.30
		ODBOJKA ob 20.30
petek	**2.11.:**	**STRELJANJE ob 20.30**
sobota	**3.11.:**	**ODBOJKA ob 20.30**
nedelja	**4.11.:**	**ATLETIKA:**
		8.00: zbor
		8.15: 100 m (čl), krogla (ml), palica (čl)
		8.40: 80 m (že), daljina (čl)
		9.00: 400 m (čl)
		9.30: 80 m (ml), daljina (že)
		10.00: Finali 100 m (čl), 80 m (že), 400 m (čl)
		10.30: višina (čl in ml), krogla (že)
		11.00: 1500 m (čl)
		11.30: met krogle (čl)
		12.00: skok v višino (že)
		12.30: met diska (čl)
		13.00: štafeta 4x100 m (čl)

3. Vsa tekmovanja bodo v Trstu: atletika na šolskem stadionu v Kolonji, ostala pa na stadionu pri Sv. Ivanu, Vrdelska cesta 7. Orientacijski pohod bo imel start in cilj v Trstu, potekal pa bo tudi izven mesta.
4. Prijavijo se lahko člani in nečlani Športnega združenja Bor, kot tudi člani drugih društev. Nihče ne more nastopati pod imenom «Bor», ker se prireditelj tekmovanja ne udeležuje s svojimi člani pod svojim imenom. Prireditelj si pridržuje pravico, da iz organizacijskih vzrokov prijavo zavrne. V tem primeru vrne prijavnino.
5. **Vpisnina je določena za vsakega posameznika in znaša na osebo 100 lir, ter jo je treba plačati ob vpisu. V primeru odsotnosti ali odstopa tekmovalca se vpisnina ne vrne. Prijava brez vpisnine je neveljavna.**
6. Nastopajo lahko člani (čl), članice (že) in mladinci ter mladinke (ml). Mladinke nastopajo v svoji kategoriji le v igri Med dvema ognjema. Drugod nastopajo skupno s članicami. Tudi mladinci lahko nastopajo med člani, ne morejo pa člani in članice nastopati med mladinci oziroma mladinkami. Po tekmovanjih bodo za vsako disciplino ali panogo sestavljene prednostne lestvice za vsako starostno skupino. Mladinci morajo ob prijavi zapisati ob imenu tudi rojstno let. katero morajo ob nastopu na zahtevo prireditelje ali sodnikov potrditi z veljavnim dokumentom. Za mladince in mladinke (za igro Med dvema ognjema) so veljavne naslednje starostne omejitve:
v namiznem tenisu nastopajo rojeni leta 1945 ali mlajši,
v atletiki rojeni leta 1946 ali mlajši in
v igri Med dvema ognjema rojeni leta 1948 ali mlajši.
7. Prijavitelj moštev mora ob prijavi zapisati vsa imena tekmovalcev, ki sestavljajo moštvo. V nasprotnem primeru prijava ne bo sprejeta. Če prijavi posamezno društvo več moštev za isto panogo ali disciplino mora poleg vsakega tekmovalca označiti z veliko črko (A, B, C itd.) h kateremu moštvu pripada. En tekmovalec ne more nastopati v isti disciplini ali panogi za več moštev.
8. Vsak prijavljenec lahko nastopa le za eno društvo. V primeru dvojne prijave odloča o društveni pripadnosti prvi nastop na igrišču.
9. Vsak posameznik lahko nastopa v poljubnem številu panog ali disciplin, do katerih ima pravico.
10. Vsak prvo in drugouvrščeni v vsaki panogi ali disciplini, kjer bo sestavljena prednostna lestvica bosta nagrajena z diplomo. V primeru dveh ali več tekmovalcev na 1. mestu z enakim rezultatom, za katerega ni mogoče določiti prednostnega vrstnega reda, ostali tekmovalci ne bodo nagrajeni.
Razen tega bodo prireditelji podelili več pokalov, katere so darovale razne ustanove in posamezniki. Za te pokale bo sestavljena posebna lestvica, na podlagi posebnega pravilnika, ki bo objavljen v tisku pred pričetkom tekmovanj.
11. V panogah, kjer bi se prijavila le dva tekmovalca posameznika ali eden ne bo tekmovanja in prijavnina se vrne. Najmanjše število za nastop med posamezniki je tri, kar velja tudi v primeru, če bi se prijavilo do zaključka sprejemanja prijav tri ali več tekmovalcev, pa bi se odzvala za nastop le dva ali manj. Dve moštvi imata pravico do nastopa. Če se prijavi le eno, se tekmovanje ne izvede.
12. **Prijave za 5. slovenski športni teden se sprejemajo v Tržaški knjigarni v Trstu, v Ulici sv. Frančiška 20, tel. 61-792 do vključno 24.10.1962 do 18. ure 45 minut. Po tem roku ne bo sprejeta nobena prijava.**
13. Žrebanje nasprotnikov in določitev dodatnega urnika tekmovanj bo 24.10.1962 ob 21. uri na stadionu pri Sv. Ivanu, Vrdelska cesta 7. Prireditelj si pridržuje pravico, da določi nosilce skupin po svoji uvidevnosti.
14. Tekmovalec ali moštvo, ki se ob na urniku določenem času ne bi odzvalo sodnikovemu pozivu za nastop izgubi pravico do nadaljnjega nastopanja v prizadeti disciplini ali panogi.
15. V mejah možnosti se bodo tekmovanja odvijala po pravilih mednarodnih športnih pravilnikov. Odbojka in namizni tenis se igrata na dva dobljena seta. V streljanju z zračno puško (kjer lahko nastopi tekmovalec tudi s svojim orožjem) dobi vsak strelec 13 nabojev, od katerih veljajo prvi trije za poskus, ostali za oceno. V atletiki začnejo moški in mladinci skakati v višino pri znački 100 cm in se nato viša po 10 cm do 130 cm, po 5 cm nato pa po 3 cm. Ženske začnejo skakati pri 80 cm in se viša do značke 125 po 5 cm, nato pa po 3 cm. S palico se začne skakati pri 180 cm in se viša do 260 cm po 20 cm, nato pa po 10 cm. Število članov moštva v orientacijskem pohodu je 3, za igro Med dvema ognjema pa 6. Tekmovanja v streljanju, namiznem tenisu, šahu in atletiki razen štafet so za posameznike, vsa ostala so moštvena.
16. V primeru tehničnih, organizacijskih ali sodniških nepravilnosti in drugih spornih vprašanj sprejema pritožbe razsodišče prireditelјskega odbora le 30 minut po zaključku tekmovanja, na katerega se tiče pritožba. Vsaka pritožba mora biti pismeno sestavljena, vložena in predložena s priloženo kavcijo 1.000 lir, ki se vrne v primeru negativne zavrnitve pritožbe. Razsodišče odloča na pritožbo pismeno in njegova odločitev je dokončna.
17. Razdelitev nagrad bo 4.11.1962 ob 18. uri na stadionu na Vrdelski cesti 7, v primeru odložitve nekaterih tekem zaradi vremena pa po zaključku vseh tekmovanj.
18. Vsak tekmovalec se mora podvreči določilom prireditelјskega odbora in se je dolžan vesti športno in vljudno do soigralcev, nasprotnikov, sodnikov, prireditelјev in občinstva. V primeru nešportnega obnašanja ali drugih prekrškov bo dobil prvič 1. stopnji opomin, v 2. pa bo izključen od vseh tekmovanj športnega tedna za leto 1962 in bo črtan iz seznama udeležencev z vsemi posledicami. V hujših primerih bo takoj izrečena 2. stopnja. Kazen izreče prireditelјski odbor na predlog sodnika ali po lastnem preudarku in proti njej ni pritožbe.
19. Prireditelјski odbor sestavljajo vsi redni odborniki odbora Športnega združenja Bor.
20. Razsodišče prireditelјskega odbora sestavljajo: Marjan ..., Ivan Patrizio, Mara Kalan.
21. **Za telesne poškodbe ali drugo škodo, ki bi jo tekmovalci ali gledalci utrpeli med tekmovanjem 5. slovenskega športnega tedna ali na posledicah te prireditve, ne prevzemajo prireditelji nobene odgovornosti.**
22. Prireditelјski odbor si pridržuje pravico, da katerokoli določbo spremeni po svoji uvidevnosti.

TRST, 17. oktobra 1962 SZ B

(Nadalj. iz včerajšnje številke)

M. ZUROY

TOČNO OPOLNOČI

Starec je odštorkljal v kuhinjo in pričel žvenketati s posodo. Pri tem ni dovolil nikomur, da bi mu pomagal. Slednjič so se odprla vrata in stari Thebber je potiskal v sobo majhen servirni voziček. Čaj je pljuskal čez robove skodelic in napolnil zrak s svojim trpkim vonjem.

Starec ni dovolil nikomur, da bi mu pomagal pri serviranju. Kakor vedno je tudi danes sam z drhtečo roko postavil pred vsakega otroka skodelico. Pri tem je razlil še več čaja.

Slednjič je imel vsak svoje in starec je sedel na svoj prostor ter prijel za svojo skodelico. Tudi vsi drugi so primaknili skodelice k ustom. Čaj je bil grenak in komaj užiten — kakor vedno. Kljub temu so proti svoji volji izpraznili skodelice. Zavedali so se, da bi bil starec užaljen, če ne bi popili njegovega čaja.

Stari Thebber je odložil svojo skodelico. Njegove oči so se pričele svetiti, kakor da bi mu pijača vlila novih moči. Prijel se je za rob mize in se počasi dvignil. Otroci so ga začudeno pogledali.

— Tako, otroci, — je spregovoril starec počasi, — svojega starega očeta hočete ubiti! Res bi bili zmožni takšnega dejanja! Res je, da sem bil vedno slab človek. Nocoj sem pa videl, da ste vi slabši od mene. Dovolj slabi, da bi umorili svojega starega očeta zaradi denarja!

— Saj si vendar sam predlagal! — se je branil Alger.

— Res je. In vi ste pohlepno privolili. Vsi — razen Elisabeth in njenega moža. Mi, da je Elisabeth edi... je podobna svoji mater... ša mati pa je bila dob... ska!

— Kaj hočeš reči s te... je vprašal Freddy nervo...

— Hočem reči, da bom... in da vas bom vse vze... boj. Vse, razen Elisabe... njenega moža. V vaše s... ce sem vlil strupa!

V sobi je zavladal s... molk.

— To je slaba šala! zahropel Wilbur.

— Ni šala, — je de... rec mirno. — To boste opazili. Napisal sem iz... kateri sem policiji vse... nil. Elisabeth bo dobila... rovalnino. Petdeset tis... larjev.... (K

1.

IVAN CANKAR

Hlapec Jernej

I.

To povest vam pripovedujem, kakor se je po resnici vršila z vsemi svojimi nekrščanskimi krivicami in z vso svojo veliko žalostjo. Nobene laži ni zraven, nič lepih besed in nobene hinavščine. Obstrmeli so ljudje na Betajnovi in so plahi povesili glave, zakaj vzdignilo se je na hribu in je stopilo v dolino kakor črna smrt. Velika in tiha senca je stopila v dolino; glava teman oblak, noge silne jagnedi na loki; svetla kosa, na rami sloneča, pa se je bleščala tja do Ljubljane.

***

Starega Sitarja so pokopali; Bog mu daj nebesa, blag človek je bil. Zvon je odzvonil, župnik se je preoblekel, pogrebci so se napotili v krčmo. Sedli so za dolgo mizo pri Štržinarju, vsi črno oblečeni, resni in zamišljeni, ženske objokane; hlapec Jernej, dolg, star in siv, kakor je bil, je sedel na klop pod oknom; otrl si je čelo z rdečim robcem in je zavzdihnil.

«Vsi pojdemo; jaz, mislim, bom prvi stopil v njegovo gaz!»

Pa je rekel mladi Sitar:

«No, Jernej, ti pa sediš tam široko in ošabno kakor gospodar! Kdo je dedoval, ti ali jaz? Prvo besedo si zinil, prvi nisi!»

Jernej se je veselo nasmehnil in je veselo pogledal.

«Zmerom si bil norčav in poreden, pa tak ostaneš, Tone! Meni pa se prav in dobro zdi, da te ni potrla bridkost — moškim vino, solze babam!»

In je točil in je vzdignil kozarec, toda nihče ga ni vzdignil z njim.

Jernej je postavil kozarec na mizo, še preden se ga je dotaknil z ustnicami. Gledal je osupel gospodarja in družino in je videl same čemerne obraze.

«No, kaj?»

Leglo mu je na srce kakor težek mraz. Ne iz ust ne iz oči ni bilo odgovora.

«No, kaj? Ali sem zašel med mešetarje in cigane, da me gledate in nič ne govorite? Ali sedim z našo družino ali z iblajtarji, ki snujejo, kako bi me ukanili?»

Sitar pa je rekel:

«Ne zmerjaj nas, hlapec, z mešetarji, cigani, in iblajtarji! Še preden si ga pokusil, si pijan!»

Trikrat se je ozrl Jernej po družini, od obraza do obraza; nato je prijel kozarec in je izlil vino v steklenico; počasi in dolgo je izlival, ker se mu je roka tresla. Nato je vstal, pa odkril se je in je držal klobuk z obema rokama. Dolg in upognjen je bil, ko je stal za mizo; kakor je bil upognjen, se je s sivo glavo skoraj dotikal začrnelega trama na stropu; stal je tam, lica zgrbljena, zagorela, za silo obrita, oči žive in vedre pod košatimi obrvmi.

«Ni lepo od tebe, gospodar, tudi od vas ni lepo, družina, ljubi moji, da mi ne privoščite kaplje vina na pogrebščini! Bog vam blagoslovi obilno, kar boste jedli in pili, nisem vam zaviden! Če sta naredili novo postavo, ubogal jo bom: mladim kruha, starcem kamen; zdravim ribo, bolnim kačo; spočitim jajce, trudnim škorpijona! Ne sodi hlapcu, da bi razdiral, kar je ustanovil gospodar!»

Mladi Sitar, nagel človek, je zardel od srda.

«Ni nam sila tvojih pridig, Jernej! Če ti vino ne diši, Bog s teboj!»

«Ošaben si, Jernej, gospodarjev gospodar!» je rekla Sitarica.

«Narobe hiša, kjer sedi hlapec na zapečku in briše škornje ob gospodarjev hrbet!» je rekla tašča.

«Narobe voz, ki ga vleče gospodar, hlapec pa drži vajeti!» je rekel svak.

«Narobe kmetija, kjer orje gospodar, ko se hlapec v senci šćeperi!» je rekel sosed.

In ko so rekli, se je Jernej še enkrat priklonil.

«Pametno je, kakor ste povedali, in nič krivice ni v vaših besedah. Zatorej vam blagoslovi Bog jed in pijačo, meni pa mirno vest in življenje brez greha!»

Tako je rekel hlapec Jernej in je pljunil na prag in je šel.

II.

Šel je naravnost po stezi čez polje, ob potoku, ki se je skoraj usahel gubil v belem pesku. Vroč in tih dan je bil v maju; blizu je bila prezgodnja nevihta, tam že za zeleno goro; vse je molčalo na loki, na polju, zemlja se je bala nezgode in si ni upala dihati.

Ko je ugledal Jernej od daleč, tam pod klancem, belo hišo z zelenimi okni in hlev in skedenj in kaščo, se mu je storilo težko pri srcu. Tam ni bilo ne za pest prsti, na kateri bi se ne bil poznal trud njegovih rok, njegovega čela pot. Živi človek v hiši leto dni, živi deset let in štirideset let — in glejte, ljudje božji, hiša mu je podobna kakor brat bratu in ljubezen je med njima. In kadar pojde v daljne kraje po nemilem ukazu, bo jokal po hiši bolj kakor po bratu in bolj, kakor je nekoč jokal po materi.

Jerneju se je zazdelo, da ga tista zelena okna ne pozdravljajo več tako prijazno, kakor so ga pozdravljala zmerom; in da je na hiši, na vsem belem domu kakor tiha bridkost vdove.

Bridkost pa je podobna zrnu, ki rodi tisočeren sad. Komaj vsejano v srce, se razraste bohotno, tako da tolažbi ni več ne prsti ne soka. In komaj užaljeno, je bilo srce Jerneju takoj vse obteženo in močno žalostno.

«Kaj si storil, gospodar, s hudo besedo, kaj si storil meni starcu? Zakaj si naredil, da je osramočen in potrt na zimo, ki ni poznal bridkosti ne v daljni spomladi in ne vse dolgo poletje?»

Jernej ni stopil v hišo, tudi na polje ni pogledal: šel je v hlev in je legel na steljo. Tam je mislil take misli, kakršnih nikoli poprej.

— Štirideset let bo, tako je mislil, štirideset in nič manj, ko sem prestopil ta prag. Bajta je bila takrat, čemerna in ubožna, da je bilo gospodarja sram in hlapca. Pa je bil pot v potokih, pa smo postavili dom, da je ženskam čast in moškim čast. Kdo ga je postavil? Vsi so pomrli, trudni, ostal sem sam, poslednji gospodar. Na prostrano, blagoslovljeno polje gleda naš dom. Kdo je obdelal to prostrano polje, kdo ga je razširil? Vsi so pomrli, ostal sem sam, poslednji hlapec, poslednji kosec.... Glejte, čudo prečudno: štirideset let je sadila jablan, vrtu čast in gospodar; pa pride tujec, je izkopal jablan ter jo presadil na kamen!.... Glejte, čudo čudno; štirideset let je robotal, da bi postavil dom, s potom je pognojil polje in senožet; in ko je dom stal, je bila rodovitna polje in senožet, pride človek — od kod pride? — in pravi: nisi prvi! ter ga spodi v hlev, sam pa na zapeček in si baše pipo!

Tako je mislil Jernej in je vstal, otepel si je steljo s pogrebne suknje in se je napotil v hišo. Tam si je slekel suknjo, zlezel je na zapeček ter si je nabasal pipo. In je minila vsa potrtost; smehljal se je in oči so mežikale pod košatimi obrvmi.

Prišla je dekla v hišo.

«Dobro se ti godi, Jernej! Dan je zunaj, vsi so na polju, ti pa sediš na zapečku!»

Jernej je vzel pipo iz ust in je nagubančil čelo.

«Poberi se, baba! Komu ukazuješ?»

Dekla je zaloputnila duri.

«Kaj jo je zbodlo, ženščuro?» se je začudil Jernej.

Pod večer ko se je nebo p... ilo, so se odprle duri na stežaj. Na pragu je stal Sitar, majal se je nekoliko, postrani mu je visel klobuk na uho. Jernej je gledal nejevoljno, ni vzel pipe iz ust.

«Kdo je prišel?» je zaklical Sitar.

Jernej je molčal.

«Kdo je prišel, vprašam?»

Počasi je vzel Jernej pipo iz ust in se je nasmehnil.

«Lepo si se napil na pogrebščini svojega očeta! Spravi, spat!»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej ... letna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Lj... Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri up...
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst